

Е. Уайт

Блаженства, промовлені на горі

Чернівці
Видавець Мельничук В.М.
2008

УДК 27 - 587. 6

ББК 86. 37

У 13

Е. Уайт

У 13 Блаженства промовлені на горі. – Чернівці: Видавець Віктор Мельничук – «Вісник Реформації» 2008. – 104 с.

ISBN 978-9966-96902-2-7

Про життя вчителя з неба, Ісуса Христа, написано чимало книг, які розкривають Його святий характер. А в цій книзі дуже зрозуміло представлені небесні принципи, які проголосив Ісус на схилі пам'ятної "гори блаженств". Якщо дотримуватись цих принципів щоденно, вони допоможуть людям набути святості і стати схожими на Христа. Таким чином кожна людина може досягти невимовного щастя уже в цьому житті, і при зустрічі, коли Він прийде вдруге, почути лагідний голос Ісуса: "Прийдіть, благословенні Мого Отця, посядьте Царство, уготоване вам від закладин світу".

Ця книга – незамінний порадник для кожної людини.

УДК 27 - 587. 6

ББК 86. 37

У 13

ЗМІСТ

Передмова	5
На схилі гори	6
Блаженства	9
“Блаженні вбогі духом”.....	9
“Блаженні засмучені”.....	11
“Блаженні лагідні”.....	13
“Блаженні голодні та спрагнені правди”.....	16
“Блаженні милостиві”.....	18
“Блаженні чисті серцем”.....	20
“Блаженні миротворці”.....	22
“Блаженні вигнані за правду”.....	22
“Блаженні ви, як ганьбити... вас будуть”.....	24
“Ви – сіль землі”.....	26
“Ви – світло для світу”.....	28
Духовність Закону	32
“Я не руйнувати прийшов”.....	32
“Хто порушить одну з найменших цих заповідей”.....	35
“Коли праведність ваша не буде рясніша”.....	36
“Кожен, хто гнівається на брата свого”.....	37
“Примириись перше з братом своїм”.....	39
“Кожен, хто на жінку подивиться з пожадливістю”.....	40
“Як правиця твоя спокушає тебе”.....	40
“Чи дозволено дружину свою відпускати?”.....	42
“Не клястися зовсім”.....	43
“Не противитись злому”.....	45
“Любіть ворогів своїх”.....	47
“Будьте досконалі”.....	49
Правдиве спонукання до служіння	51
“Стережіться виставляти свою милостиню”.....	51
“А як молитесь, то не будьте, як ті лицеміри”.....	53
“Як молитесь, не проказуйте зайвого”.....	55

“Як постите, то не будьте сумні, як лицеміри”	55
“Не складайте скарбів собі”	56
“Як око твоє буде здорове”	58
“Ніхто двом панам служити не може”	59
“Не журіться”	60
“Шукайте ж найперш Царства Божого”	62
“Не журіться про завтрашній день”	63
Молитва Господня	64
“Моліться отак”	64
“Отче наш”	65
“Нехай святиться ім'я Твоє”	66
“Нехай прийде Царство Твоє”	67
“Нехай буде воля Твоя”	68
“Хліба нашого насущного”	68
“Прости нам наші гріхи”	70
“Не введи нас у випробування”	72
“Твоє є Царство, і сила, і слава”	74
Не осуджувати, а виконувати	76
“Не судіть”	76
“Заскалка в оці брата”	77
“Не давайте святого псам”	79
“Просіть – і буде вам дано”	80
Золоте правило	82
“Тісні ті ворота і вузька та дорога”	84
“Силкуйтеся ввійти тісними ворітьми”	86
“Стережіться фальшивих пророків”	89
Заснований на камені	90
Індекс біблійних текстів	94

ПЕРЕДМОВА

Нагірна проповідь — Небесне благословення для нашого світу, голос від Божого престолу. Вона дана людям, як закон і обов'язок, як небесне світло, надія і розрада в хвилини розпачу, радість і втіха у житті. У цій проповіді Найвидатніший Проповідник, Наймудріший Учитель промовляє слова, які доручив Йому сказати Його Отець.

У заповідях блаженства Христос звертається не лише до віруючих у Нього, а й до усього людства. Здається, що Він на мить забув, що перебуває не на небесах, а на землі, і звертається зі словами, прийнятими тільки у вишньому світі. З Його вуст ллються благословіння, як води з джерела повноцінного життя, яке довгий час було прихованим.

Христос не залишає жодного сумніву щодо рис характеру, котрі Він може визнати вірними і гідними благословення. Він відвертається від гордих честолюбних людей цього світу і звертається до тих, котрих світ не визнає, і благословляє всіх, котрі приймають Його світло і життя. Він з любов'ю звертається до всіх убогих духом, до всіх лагідних і покірних, до всіх засмучених і переслідуваних і кличе: *“Прийдіть до Мене всі... Я вас заспокою”* (Матв. 11:28).

Дивлячись на все горе цього світу, Христос не шкодує, що створив людину, бо в її серці Він бачить дещо краще, ніж лише гріх і нещастя. У Своїй безмежній премудрості й любові Він бачить всі можливості, відкриті для людини. Він бачить, якого високого положення може досягти людина. Він знає, що незважаючи на те, що люди зловживають милістю Божою й втратили гідність, дану їм Богом, Творець все-таки буде прославлений через їхнє викуплення.

Слова, проголошені Христом на горі Блаженств, зберігають своє значення в усі часи. Кожний Його вислів є дорогоцінністю, запозиченою зі скарбниці істини. Принципи цієї проповіді дійсні для усіх верств людського суспільства. Знаючи, якої висоти характеру може досягти кожна людина, Христос благословляє одну групу людей за іншою, виявляючи таким чином Свою віру в людину і Свою надію на її виправлення. Через віру в Ісуса кожний може досягти зазначеного Ним рівня, якщо житиме так, як жив Той, Хто є Джерелом життя.

[1]

НА СХИЛІ ГОРИ

Майже за півтори тисячі років до народження у Віфлеємі Ісуса Христа діти Ізраїля розташувалися в чудовій долині Сихему; тут в урочистій тиші та благоговінні з двох гір по обидва боки долини лунали голоси священників, які проголошували то благословення, то прокляття. *“Благословення, коли будете слухатися заповідей Господа, Бога вашого... і прокляття, якщо не будете слухатися”* (Повторення Закону 11:27, 28). Тому гору, з якої лунали благословення, назвали горою Блаженств. Але не з гори Гаризим були проголошені слова Христа, зливаючи благословення для грішного та багатостраждального світу. Ізраїль не досягнув відкритого йому високого ідеалу. Не Ісус Навин повинен був вести Його народ до правдивого спокою віри, а Дехто інший. Гора Гаризим не могла вже бути горою Блаженств, її місце зайняв той безіменний пагорб біля Генісаретського озера, з якого Ісус промовив заповіді блаженства перед Своїми учнями та народом, який зібрався тут у великій кількості.

Перенесемося подумки на це місце, уявимо, що ми сидимо на схилі гори разом з учнями, спробуємо перейнятися їхніми думками і почуттями. Якщо ми зрозуміємо, чим були слова Ісуса для слухачів, то знайдемо в них нову життєдайну силу та красу, а тоді й глибше за своїм їхній зміст.

Коли Спаситель розпочав Своє служіння, загальне уявлення про Месію і Його справу було настільки малим, що народ був неспроможний прийняти Його. [2] Дух істинної відданості і молитви був втрачений і витіснений людськими переказами та обрядами; пророцтва викладалися згідно з поглядами гордих і по-світськи налаштованих сердець. Юдеї очікували свого майбутнього Месію не як Визволителя від гріхів, а як могутнього Володаря, Котрий підкорить усі народи “Левові з покоління Юди”. Даремно Іван Хреститель із силою стародавніх пророків, яка розбиває серця, закликав їх до покаяння; даремно біля берегів Йордану вказував він на Агнця Божого, Котрий бере на Себе гріхи світу. Бог намагався спрямувати їхні думки на пророцтво Ісаї про страждаючого Спасителя, але вони не прийняли цього.

Якщо б учителі та керівники Ізраїлю віддалися благодаті Ісуса, яка перетворює, то Він зробив би їх Своїми посланцями до всього людства. У Юдеї вперше було проголошено наближення Царства, саме тут вперше пролунав і заклик до покаяння. Вигнавши осквернителів з Єрусалимського храму, Ісус проголосив Себе Месією, Котрий прий-

шов очистити серця від скверни гріха і зробити Свій народ святим храмом Господнім. Однак юдейські начальники не бажали принизити себе й прийняти простого Вчителя з Назарету. Під час Його другого відвідання Єрусалима Ісуса звинуватили перед синедріоном, і якби сановники не боялися народу, вони б убили Його. Після цього Христос, залишивши Юдею, розпочав Своє служіння у Галілеї.

Він трудився тут кілька місяців перед тим, як виголосив Свою урочисту Нагірну проповідь. [3] Звістка про те, що *“наблилося Царство Небесне”* (Матвія 4:17), швидко поширилася по всій країні, привертаючи до себе увагу всіх верств суспільства, водночас розпалюючи вогонь честолюбних надій. Заклик нового Вчителя вийшов далеко за межі Палестини і, незважаючи на вороже ставлення до Ісуса священників, поширилась думка про те, що саме Він є Тим довгоочікуваним Визволителем. Величезні натовпи людей оточували Ісуса на кожному кроці, і загальне захоплення весь час зростало.

Для учнів, які перебували в тісному спілкуванні із Христом, настав час повністю присвятити себе Його справі, щоб ця величезна кількість людей не залишилася без опіки, як вівці без пастиря. Деякі учні вже на початку місіонерської діяльності Ісуса приєдналися до Нього, і майже всі дванадцяттеро перебували в єдності як члени сім'ї Ісуса. Однак навіть вони, збиті з пантелику вченням рабинів, поділяли загальну думку про відновлення земного царства. Часом вони не розуміли Ісуса, їх часто дивувало, чому Він аж ніяк не прагне зміцнити Свою справу, заручившись підтримкою священників і рабинів, та не намагається використати Свій авторитет, аби стати царем. Ще багато роботи мало бути зроблено для цих учнів, перш ніж вони приготуються до тієї святої роботи, котра їх очікувала після вознесіння Христа. Їм ще належало відповісти взаємністю на любов Спасителя, і хоча їхні серця були повільними на віру, Ісус вбачав у них послідовників Своєї великої справи. І ось, коли вони провели з Ним достатньо часу, щоб віра у Його Божественну місію могла зміцніти хоча б певною мірою, а народ також побачив безсумнівні докази Його Божественної сили, — шлях до розуміння правдивої природи та принципів Його Царства був приготований.

[4] На горі поблизу Галілейського озера Ісус провів перед тим цілу ніч на самоті в молитві за Своїх вибраних. На світанку Він прикликав їх до Себе і, молячись, поклав руки на їхні голови, таким чином благословляючи та відокремлюючи їх на служіння Євангелії. Потім Христос вирушив з ними на берег озера, де вже від самого ранку почав збиратися величезний натовп.

Крім звичної групи Його послідовників з міст Галілеї, тут були присутні багато мешканців Юдеї і навіть Єрусалима, Переї, багато напівязичницьких жителів Десятимістя, а також з Ідумеї, розташованої південніше Юдеї, з Тира й Сидона, з фінікійських міст, розташованих на узбережжі Середземного моря. *“...Натовп великий, прочувши, як багато чинив Він, зібрався до Нього”, щоб “послухати Його та вздоровитися від недугів своїх ...бо від Нього виходила сила і всіх вздоровлювала” (Марка 3:8; Луки 6:17-19).*

Берегова смуга була дуже вузькою, і люди, навіть стоячи, не могли б почути Його, тому Ісус знову піднявся на гору. Тут, на її схилі, було справді зручне місце для такої великої кількості людей. Ісус сів на траву, а за Ним сіли учні та всі люди.

Чекаючи чогось надзвичайного, учні оточили свого Господа. [5] Усе, що відбулося вранці, ще більше запевнило їх у тому, що зараз їм буде сповіщено про те Царство, встановлення котрого вони чекали з таким нетерпінням. Натовп також був сповнений якогось очікування, а напружені обличчя свідчили про глибоку цікавість присутніх.

Сидячи на зеленому схилі гори, люди прагнули почути слова Божественного Вчителя, і їхні серця були в полоні думок про майбутню славу. Тут були книжники і фарисеї, які з нетерпінням прагнули стати володарями над ненависними римлянами, коли багатство і пишнота світового царства належатимуть їм. Бідні землероби і рибалки сподівалися почути запевнення у тому, що замість своїх жалюгідних хатинок вони матимуть багаті палаци, а на зміну їхній важкій праці, мізерній їжі та страху перед злиднями придуть дні спокою і добробуту. Вони сподівалися, що замість грубого одягу, котрий вночі служив їм і покривалом, Христос дасть їм багатий, дорогий одяг їхніх завойовників.

Серця присутніх були переповнені честолюбними надіями: незабаром Ізраїль як вибраний народ Господній буде вшанований усіма народами землі, а Єрусалим проголосять столицею світового царства.

[6]

БЛАЖЕНСТВА

“І, відкривши уста Свої, Він навчати їх став, промовляючи: Блаженні вбогі духом, бо їхнє є Царство Небесне”. *Матвія 5:2, 3*

Ці слова звучать для здивованого натовпу, як щось цілком нове й особливе. Таке вчення було протилежне всьому, що вони будь-коли чули від священиків і рабинів. У Його словах вони не знаходили нічого, що могло б потішити їхню гордість та жити честолюбні надії. Однак вони розуміли, що цей Учитель має силу, яка привертає їх. Пахощі Божої любові поширюються навколо Його Особи, як аромат духмяної квітки. Його слова спадають, *“як дощ на покiс, немов краплі, що зрошують землю”* (Псалом 72:6). Мимоволі всі відчують, що серед них є Той, Кому відкриті таємниці кожної душі, проте Він наближається до них з лагідним співчуттям. Їхні серця розкриваються перед Ним, і в той час, коли вони слухають Його, Святий Дух допомагає їм зрозуміти вчення, в якому люди в усі часи мали таку потребу.

За днів Христа релігійні проповідники народу вважали себе багатими на духовні дари. Молитва фарисея: *“Боже! Дякую Тобі, що я не такий, як інші люди”* (Луки 18:11), виражає думки таких, як він, і більшої частини ізраїльського народу. Однак у натовпі, що оточував Ісуса, були й такі, які усвідомлювали свою духовну вбогість. [7] Коли під час ловлі риби Христос здійснив чудо, виявивши Божественну силу, Петро впав до ніг Спасителя, вигукнувши: *“Господи, вийди від мене, бо я грішна людина!”* (Луки 5:8). Так і зараз, серед натовпу на горі знайшлися душі, котрі в Його святій присутності відчували, що вони *“нужденні, і мізерні, і вбогі, і сліпі, і голі”* (Об’явлення 3:17), та прагнули *“Божої благодаті, що спасає”* (До Тита 2:11). У таких душах слова Христа пробуджували надію: вони бачили, що їхнє життя знаходиться під благословенням Божим.

Ісус запропонував чашу благословення і тим, які гадали, нібито вони *“багаті, і збагатили”* (Об’явлення 3:17) і не потребують нічого, але вони зневажливо відвернулися від дорогоцінного дару. Хто відчуває себе досконалим, вважає себе досить добрим і задоволений власним станом, той не прагне стати співучасником благодаті та праведності Христа. Горді не відчують у цьому потреби і тому закривають свої серця перед Христом і Його безмежними благословеннями. У такому серці вже немає місця для Ісуса. Хто у власних очах багатий і славний, той не спроможний просити з вірою і тому не може отримати благо-

словіння Боже. Він вважає себе багатим і тому відходить ні з чим. Але ті, хто усвідомлюють, що самі себе врятувати не можуть і самі по собі не здатні на праведні вчинки, оцінять допомогу Христа, яку Він пропонує кожному. Саме вони є вбогі духом, яких Ісус називає блаженними.

Того, кого Христос прощає, Він приводить спочатку до покаяння, а Дух Святий звинувачує його у гріхові. [8] Ті, чий серця відгукнулися на звинувачення Духа Божого, починають усвідомлювати, що в них самих немає нічого доброго, і все, що вони досі робили, заплямоване гріхом і власним “я”. Подібно до бідного митника, вони стоять осторонь, не наважуючись навіть підвести очі до небес, і благають: *“Боже! Будь милостивий до мене, грішного”* (Луки 18:13). І вони отримують благословення. Для грішника, який кається, завжди є прощення, бо Христос – це *“Агнецъ Божий, що на Себе гріх світу бере”* (Івана 1:29). Обітниця Божа незмінна: *“Коли ваші гріхи будуть як кармазин, стануть білі, мов сніг; якщо будуть червоні, немов багрянця, то стануть мов вовна вони!”* *“І дам вам нове серце... І Духа Свого дам Я до вашого нутра”* (Ісаї 1:18; Єзекіїля 36:26, 27).

Про убогих духом Христос сказав: *“Їхнєє Царство Небесне”*. Це не тимчасове земне царство, на яке сподівалися слухачі Ісуса. Христос розкрив перед ними духовне Царство Своєї любові, благодаті й праведності. Ознакою того, що Христос панує в нас, є подібність нашого характеру до характеру Сина Людського. Його підданими є вбогі духом, лагідні й покірні, переслідувані за правду; їхнім є Царство Небесне. І якщо справа відновлення в них цього Царства ще не завершилась, то вона, однак, вже розпочалась і готує їх до участі *“в спадицині святих у світлі”* (До колосян 1:12).

Кожен, хто визнає себе вбогим духом, хто відчуває, що він не має в собі нічого доброго, може віднайти праведність та силу, дивлячись на Христа. Господь закликає: *“Прийдіть до Мене, усі струджені та обтяжені...”* (Матвія 11:28). Він пропонує нам замінити свою вбогість на багатство Його благодаті. [9] Ми не гідні любові Божої, але Христос – гідний, Він поручився за нас і може спасти всіх, хто приходить до Нього. Що б не довелося нам пережити в минулому, яким би прикрим не був наш теперішній стан, як тільки ми прийдемо до Ісуса такими, якими є, – слабкими, безпорадними і жалюгідними, – милосердний Спаситель зустрине нас вже на початку шляху, прийме у Свої люблячі обійми і зодягне у Свій одяг праведності. Він приведе нас до Отця одягнутими в білосніжні шати Свого власного характеру. Він просить Бога за нас, кажучи: *“Я зайняв місце цього грішника. Не дивись на це заблудле дитя, але дивись на Мене”*. Як би наполегливо не боровся

сатана проти нашої душі, як би сильно він не звинувачував нас у гріхах, і яким би великим не було його зазіхання на нас як на свою здобич, проте Кров Христа має більшу силу.

Воістину, *“тільки в Господі правда та сила!.. Через Господа усправедлюються, і буде прославлене всяке насіння Ізраїлю!”* (Ісаї 45:24, 25).

“Блаженні засмучені, бо вони будуть утішені”. Матвія 5:4

Засмучені, про яких йдеться, – це ті, які щиро і глибоко жалкують за гріх. Ісус говорить: *“І, як буду піднесений з землі, то до Себе Я всіх притягну”* (Івана 12:32). Лише той, хто спрямовує свій погляд на піднесеного на хрест Спасителя, здатний зрозуміти всю гріховність людства. Він пізнає, що саме гріх був причиною страждань і хресної смерті Господа слави; він зрозуміє, що своїм життям виявляє постійну невдячність і бунт, зневажає лагідну любов Христа до нього. [10] Він зрозуміє, що зрадив свого найкращого Друга, знехтував найдорогоціннішим Небесним Даром, що своїми вчинками він знову розіп’яв у собі Божого Сина, знову поранив Його серце. Тепер він відділений від Бога широкою і глибокою чорною прірвою і тому плаче в тузі й смутку сердечному.

Такі засмучені будуть потішені. Бог відкриває нам нашу провину, щоб ми прийшли до Христа, знайшли в Ньому звільнення від кайданів гріха та зраділи б свободі справжніх дітей Божих. Тільки зі щирим каяттям ми можемо підійти до підніжжя хреста й залишити там свої тягарі.

Слова Спасителя – це вістка втіхи до всіх, хто сумує та плаче. Скорботи не є випадковими: *“Бо не мучить [Господь] з серця Свого, і не засмучує людських синів”* (Плач Єремії 3:33). Якщо Він допускає випробування, то чинить це на *“користь, щоб ми стали учасниками Його святості”* (До євреїв 12:10). Будь-яке нещастя і горе, яким би важким і гірким воно не здавалось, завжди послужить благословенням для того, хто переноситеме його з вірою. Важкий удар, який вмить перетворює в ніщо усі земні радощі, може спрямувати наш погляд до небес. Багато людей ніколи б не пізнали Господа, якщо б скорбота не спонукала їх шукати в Ньому втіхи!

Отже, важкі життєві випробування – це Божі знаряддя для очищення нашого характеру від недоліків та всього лихого. Обтісування, різьблення, шліфування й полірування завдають болю; звичайно, нелегко опинитися під точильним колесом. Але живе каміння, яке зазнало такої обробки, спроможне зайняти своє місце в Небесному

храмі. На некорисний матеріал Майстер не витрачає стільки праці, зусиль і турботи; лише Своє дорогецінне каміння Він шліфує так, щоб воно було придатним для свого призначення.

[11] Господь охоче працюватиме для кожного, хто покладається на Нього. Той, хто вірний Йому, отримає найбільші перемоги, засвоїть найдорогоцінніші уроки, матиме чудові досвіди.

Наш Небесний Отець завжди чує тих, кого торкнулося горе. Коли Давид сховався на гору Оливну, плачучи, *“з покритою головою, босий”* (2 Самуїлова 15:30), Господь дивився на нього зі співчуттям. Давид був одягнений у волосяницю, муки сумління не давали йому спокою. Його зовнішній вигляд свідчив про його пригнічений стан. З розбитим серцем Давид зі сльозами на очах відкрив свою справу Богові, і Господь не залишив Свого раба. Ніколи ще Давид не був настільки дорогим серцю безмежно люблячого Бога, як у цей час, коли переможений докорами сумління, втікав, рятуючи душу від ворогів, яких підбурило до повстання його власний син. Господь говорить: *“Кого Я люблю, тому докоряю й караю того. Будь же ревний і покайся!”* (Об’явлення 3:19). Христос підбадьорює серце, що кається, й очищає засмучену душу, аж поки вона не стане Його оселею.

Проте, як багато з нас у хвилину лиха уподібнюються до Якова! Ми гадаємо, що лихо спричинила рука ворога; в темряві ми наосліп боремося проти нього, нас залишають сили, а розраду чи визволення ми не знаходимо. Лише на світанку Яків, завдяки Божественному дотику, пізнав Ангела Заповіту, з Котрим боровся. Знесилений, він, плачучи, припав до грудей Того, Чия любов є безмежною, щоб отримати благословення, якого так сильно прагнула його душа. Ми також повинні навчитися бачити добро в переживаннях і не цуратися Господньої кари та не падати духом, коли Він карає нас.

[12] *“Тож блаженна людина, яку Бог картає... Бо Він рану завдасть і перев’яже, Він ударить, та Його ж руки й загоять. Шість разів з біди тебе Він урятує, а на сьомий не доторкнеться тебе лихо”* (Йова 5:17-19). Ісус лікує та зціляє кожну хвору душу. Усвідомлення Його присутності полегшує наш біль, сум і страждання, і завдяки цьому наше трагічне життя може стати освяченим.

Господь не бажає, щоб ми були розчавлені мовчазним смутком, що приносить біль і розбиває серця. Він бажає, щоб ми підвели свій погляд на Нього та побачили Його сяюче любов’ю обличчя. Спаситель, Котрий благословляє, стоїть поруч багатьох людей, але їхні очі настільки затьмарені сльозами, що вони не впізнають Його. Господь бажає взяти нас за руку і провадити, якщо ми, немов діти, довіримося

Йому і з вірою дивитимемось на Нього. Його серце завжди відкрите для людського горя, страждань та переживань. Любов'ю вічною Він полюбив нас і оточив Своєю ласкою і милістю. Наше серце може заспокоїтися в Ньому, вдень і вночі ми можемо роздумувати про Його любов і ласку. Він підносить душу над щоденною скорботою і труднощами і веде її у Своє царство миру.

Подумайте про це, діти страждань і сліз, та радійте надією. *“А оце перемога, що світ перемогла, — віра наша” (1 Івана 5:4).*

Блаженні також ті, які плачуть із Христом від співчуття й жалю до грішного світу. Такий смуток не пов'язаний і з найменшою думкою про власне “я”. Ісус є Страдником; Він переніс невимовні сердечні муки. Душа Його була зранена злочинами людства. Він не шкодував Себе, намагаючись полегшити страждання і задовольнити потреби людей; серце Його тяжко страждало, коли Він бачив, як багато людей відмовляються прийти до Нього, щоб одержати життя вічне. [13] І всі справжні послідовники Христа матимуть подібні почуття. Відчувши Його любов, вони працюватимуть разом з Ним для спасіння тих, котрі гинуть. Вони стають співучасниками страждань Христа і Його майбутньої слави. Виконуючи з Ним одну роботу, вони п'ють з Його чаші скорботи і тому стануть учасниками і Його радості.

Ісус Сам пройшов через страждання і завдяки цьому здатний втішати інших; Він переніс всі людські скорботи, страх і біль, і *“в чому Сам постраждав, випробуваний, у тому Він може й випробовуванам допомогти” (Ісаї 63:9; До євреїв 2:18).* Його допомогою може скористатися кожний, хто стає учасником Його страждань. *“Бо в міру, як примножуються в нас страждання Христові, примножує Христос і втіху нашу” (2 до коринтян 1:5).* Господь виявляє до засмучених особливу милість, яка пом'якшує серця і рятує душі. Його любов прокладає дорогу до поранених і знівечених сердець і стає священним бальзамом для тих, хто в скорботі. *“Отець милосердя й Бог потіхи всілякої, що в усякій скорботі Він нас потішає, щоб могли потішати й ми тих, що в усякій скорботі знаходяться тією потіхою, якою потішує Бог нас самих” (2 до коринтян 1:3, 4).*

“Блаженні лагідні”. Матвія 5:5

Розглядаючи послідовно кожне наступне блаженство, ми знайдемо в них певну послідовність розвитку християнського досвіду. Хто чітко усвідомив свою потребу в Христі, хто справді плакав і сумував з приводу гріха та разом із Ісусом пройшов школу страждань, той навчиться лагідності від Божественного Вчителя.

[14] Ані юдеї, ані язичники ніколи не цінували терпіння й лагідність, виявлені у хвилини несправедливості. Хоча під впливом Святого Духа Мойсей і писав про себе як про найлагіднішу людину на землі, однак це не могло б розцінюватись його сучасниками як достоїнство, швидше, викликало в них жалість чи навіть презирство. Але за словами Ісуса лагідність належить до перших чеснот або якостей, котрі необхідні для досягнення Його Царства. У житті й характері Спасителя в усій Божественній красі виявилася ця чудова чеснота.

Ісус, Який був відображенням слави Свого Отця і не вважав за зухвалість бути рівним Богові, *“умалив Самого Себе, прийнявши образ раба”* (До филип'ян 2:6, 7). Він зійшов до принижених і зневажених цього світу й спілкувався з людьми не як цар, котрий вимагає пошани, а як покликаний на служіння іншим. У Його характері не було й сліду святенництва або холодної суворості. Спаситель світу був вищим за єством, ніж ангели, проте Його Божественна велич поєднувалася з лагідністю та покірливістю, які всіх приваблювали до Нього.

Ісус принизив Самого Себе; в усіх Його вчинках не було місця для власного “я”, бо все було підкорено волі Отця. Коли Його справа на землі була майже закінчена, Він упевнено міг сказати: *“Я прославив Тебе на землі, – звершив діло, яке Ти доручив Мені виконати”* (Івана 17:4). Він звертається до нас з порадою: *“Навчіться від Мене, бо Я тихий і серцем покірливий”*. *“Коли хоче хто йти вслід за Мною, – хай зречеться самого себе”* (Матвія 11:29; 16:24). [15] Нехай “я” зійде з престолу і не панує більше у вашій душі!

Хто споглядає самовідданість, лагідність і покірливість Христа, той мимоволі повторить слова Даниїла, котрий, побачивши Мужа, подібного до синів людських, сказав: *“Краса обличчя мого змінилася й знищилася, і я не задержав у собі сили”* (Даниїла 10:8). Наша незалежність і самостійність, якими ми так любимо похизуватися, відкриються нам тоді у всій своїй негідній природі як ознаки служіння ворогові. Людська природа завжди бажає звеличувати себе, завжди готова посперечатися. Однак той, хто навчився від Христа, звільняється від власного “я”, від гордості та прагнення до переваг; у його душі панує мир, бо власне “я” підкорилося впливові Святого Духа. Ми вже не піклуватимемось про те, як би здобути для себе найкраще місце чи положення. Ми не шукатимемо слави, привертаючи увагу до себе, тому що зрозуміємо: найкраще і найвище місце – біля ніг Спасителя. Ми будемо дивитися на Ісуса й очікувати Його керівництва, прислухатимемось до Його голосу, котрий направляє нас. Апостол Павло особисто відчув це і тому сказав: *“Я розп'ятий з Христом. І живу вже не я, а Христос проживає*

в мені. А що я живу в тілі тепер, — живу вірою в Божого Сина, що мене полюбив, і видав за мене Самого Себе” (До галатів 2:19, 20).

Якщо Христос є постійним Гостем у нашому серці, то “мир Божий, що вищий від усякого розуму, збереже серця наші та наші думки у Христі Ісусі”. Хоч земне життя Спасителя проходило серед постійної боротьби, воно було сповнене миру. Незважаючи на те, що розлючені вороги постійно переслідували Його, Він все ж говорив: “А Той, Хто послав Мене, перебуває зо Мною; Отець не зоставив Самого Мене, бо Я завжди роблю те, що Йому до вподоби” (Івана 8:29). [16] Жодний прояв людської або диявольської люті був нездатний порушити Його спокій та постійне спілкування з Богом. Ісус звертається до нас: “Зоставлю вам мир, мир Свій даю вам!” “Візьміть на себе ярмо Моє і навчіться від Мене, бо я тихий і серцем покірливий, — і знайдете спокій душам своїм” (Івана 14:27; Матвія 11:29). Отож, несіть із Ним ярмо служіння на славу Божу і на користь людству, і ви відчуєте, що ярмо це любе, а тягар легкий.

Самолюбство руйнує наш спокій. Доки наше власне “я” живе, ми завжди готові охороняти його від будь-якої зневаги й образи; але якщо воно померло, і наше життя сховане з Христом у Бозі, то як би нас не зневажали і як би нами не гордували, це не спричинить нам болю. Ми будемо глухими для докорів та сліпими для глузувань і образ. “Любов довготерпить, любов милосердствує, не заздрить, любов не величається, не надимається, не поводитья нечемно, не шукає тільки свого, не рветься до гніву, не думає лихого, не радіє з неправди, але тішиться правдою, усе зносить, вірить у все, сподівається всього, усе терпить! Ніколи любов не перестас!” (1 до коринтян 13:4-8).

Щастя, яке ми отримуємо з земних джерел, таке ж мінливе, як і обставини, що породжують його, але мир Христа — постійний і вічний. Він не залежить від умов життя, земного багатства або кількості земних друзів. Христос — Джерело живої води, і дароване Ним щастя — постійне.

У тому домі, де виявляється лагідність Христа, люди мають справжнє щастя. Лагідність не викликає розбрату і лихих слів, але заспокоює збуджений настрій та поширює на всіх членів сім’ї справжнє почуття задоволення, ласки й любові; [17] така родина вже тут, на землі, стане частиною великої Небесної сім’ї.

Для нас було б набагато краще страждати від несправедливих звинувачень, ніж від мук, викликаних жадобою помсти. Дух ненависті й помсти походить від сатани і тому може принести людині, яка плекає його, лише зло. Смиренне серце та лагідність, що є наслідком пере-

бування в ньому Христа, — правдива таємниця благочестя. *“Господь... прикрашає покірних спасінням” (Псалом 149:4).*

Легідні *“вспадкують землю”*. Бажання самопіднесення було причиною того, що гріх увійшов у світ і наші прабатьки втратили панування над своїм царством, нашою прекрасною землею. Через самозречення Христос отримав перемогу і радить нам перемагати, як Він переміг (*Об’явлення 3:21*). Через покірливість і самопожертвування ми можемо зробитися Його співспадкоємцями, коли *“покірні впадкують землю” (Псалом 37:11).*

Але обіцяна їм земля не буде подібна до цієї, затьмареної тінню смерті й прокляття. *“Але за Його обітницею ми дожидаємо неба нового й нової землі, що правда на них пробуває “: “І жодного прокляття більше не буде. І буде в ньому престол Бога та Агнця, а раби Його будуть служити Йому” (2 Петра 3:13; Об’явлення 22:3).*

Там не буде розчарувань, страждань, гріха, там ніхто не скаже: *“Я хворий”*. Там не буде ні похоронних процесій, ні смутку, ні смерті, ні розлуки, ні надірваних горем сердець, бо там, де Ісус, там вічний мир. *“Не будуть голодні вони, ані спрагнені, і не вдарить їх спека, ні сонце, бо Той, Хто їх милує, їх попроведить і до водних джерел поведе їх” (Ісаї 49:10).*

[18] “Блаженні голодні та спрагнені правди, бо вони нагодовані будуть”. Матвія 5:6

Правда (за іншими перекл. “праведність”) означає “святість, богоподібність”, а Бог *“є любов” (1 Івана 4:16)*. Це узгоджується і з тим, що говориться про Закон Божий: *“Бо всі Твої заповіді — справедливість” (Псалом 119:172) і “любов — виконання Закону” (До римлян 13:10)*. Праведність — це любов, а любов — це світло й життя Господнє. Праведність Божа втілена у Христі, і, приймаючи Його, ми отримуємо цю праведність. Праведність досягається не важкою боротьбою або виснажливою працею, не власними зусиллями, не дарами або жертвами; це є вільний дар, який пропонується кожній голодній і спрагненій душі. *“О, всі ви спрагнені, йдіть до води, навіть і ті, в кого грошей нема! Ідіть, купуйте й споживайте!.. без грошей і без плати”, “їхне оправдання від Мене, говорить Господь”, і “Його кликати будуть: ГОСПОДЬ — ПРАВЕДНІСТЬ НАША” (Ісаї 55:1; 54:17; Єремії 23:6; 33:16).*

Жодна людина неспроможна задовольнити голод або спрагу своєї душі. Але Ісус говорить: *“Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто*

почує Мій голос і двері відчинить, Я до нього ввійду, і буду вечеряти з Ним, а він зо Мною”. “Я хліб життя. Хто до мене приходить, – не голодуватиме він, а хто вірує в Мене, – ніколи не прагнутиме” (Об’явлення 3:20; Івана 6:35).

[19] Щоб підтримувати свої фізичні сили, людині потрібна їжа. Так само для духовного життя ми маємо потребу в Ісусі Христі – Хлібові Небесному. Тільки з Ним ми можемо здійснювати справи Божі. Як тіло постійно потребує їжі для підтримки життя й енергії, так і душа повинна постійно спілкуватися з Христом, підкорятися Йому і в усьому покладатися на Нього.

Як втомлений мандрівник у пустелі прагне до джерела і, знайшовши його, втамовує свою спрагу, так і християнин прагне чистої води життя, Джерелом якої є Христос.

Якщо ми пізнаємо досконалість характеру нашого Спасителя, у нас з’явиться бажання цілком змінитися, очиститись та уподібнитись за Його славною Подобою. Чим глибше ми пізнаємо Бога, тим досконалішим стає наш ідеал характеру, і тим сильнішим буде бажання уподібнитись до Нього. Коли душа прагне до Бога, Божественна сила приходять на допомогу людським зусиллям, і засмучене серце може сказати: “Тільки в Бозі мій спокій, душе моя, тільки на Нього надія моя!” (Псалом 62:5).

Якщо ви відчуваєте, що вашій душі чогось не вистачає, якщо відчуваєте голод і спрагу праведності, це свідчить про те, що Христос вже подіяв на ваше серце, щоб воно шукало Його. Духом Святим Він може здійснити те, чого ви самі не здатні зробити. Нам нема чого втамовувати спрагу біля мілководного струмка, коли перед нами велике Джерело, з Якого ми можемо украй напиться, щоб продовжувати йти шляхом віри.

[20] Слова Божі – джерело життя. Якщо ви шукаєте цього живого джерела, Дух Святий приведе вас до Христа. Знайомі істини поставнуть тоді перед вами у новому світлі, біблійні тексти набудуть нового значення. Ви зрозумієте співвідношення інших істин з Планом викуплення і переконаєтеся, що Христос провадить вас, Божественний Учитель завжди супроводжує й охороняє вас.

Ісус говорить: “Вода, що Я йому дам, стане в нім джерелом тієї води, що тече в життя вічне” (Івана 4:14). Коли Дух Святий відкриє вам правду, ви матимете найбагатші досвіди; у вас з’явиться нездоланне бажання розповісти іншим про цю втішаючу правду. Спілкуючись з людьми, ви вже в новому світлі розповісте їм про служіння та характер Христа, знову й знову ви відчуватимете потребу розповісти про любов

і милість Спасителя не тільки тим, котрі вже відповіли Йому взаємною любов'ю, але й тим, які ще не полюбили Його.

“Давайте – і дадуть вам” (Луки 6:38), бо Слово Боже – це *“джерело садів, криниця живої води, та тієї, що плине з Лівану”* (Пісня над піснями 4:15). Серце, що хоч раз скуштувало любов Христову, прагнутиме її знову й знову; і чим більше ми віддамо іншим, тим більше отримаємо самі. Щоразу, коли Бог відкриває Свою любов, зростає здатність душі пізнавати і любити. Вона благає у Бога все більших благословень, а Дух запевняє, що Він дасть їх *“набагато більше”* (До римлян 5:9, 10), бо наш Бог може зробити *“значно більше над усе, чого просимо або думаємо”* (До ефесян 3:20). [21] Ісусові, Який принизив Себе задля спасіння загиблого людства, був даний Святий Дух без міри; Він буде даний кожному послідовникові Христа, який цілком віддав себе Йому та зробив своє серце Його оселею. Господь звелів нам: *“Наповнюйтесь Духом”* (До ефесян 5:18). Це повеління водночас є й обітницею. Отець хотів, щоб у Христі *“перебувала вся повнота”*, і *“ви маєте в Нім повноту”* (До колосян 1:19; 2:10).

Господь безмежно зливає Свою любов, як дощ, який надає свіжості землі. Він говорить: *“Із хмар хай спливе справедливість. Хай земля відкривається, і хай породить спасіння та правду”*. *“Убогі та бідні шукають води, та нема, язик їхній від прагнення висох, – Я, Господь, і їх вислухаю, Бог Ізраїлів, не залишу їх! Я ріки відкрию на лисих горах, а джерела посеред долин, оберну Я пустиню на озеро водне, а землю суху на джерела!”* (Ісаї 45:8; 41:17, 18).

“А від Його повноти ми всі одержали благодать на благодать” (Івана 1:16).

“Блаженні милостиві, бо помилувані вони будуть”. Матвія 5:7

Людське серце за своєю природою холодне, егоїстичне і жорстоке. Людина виявляє милосердя і прощення лише під впливом Святого Духа. [22] *“Ми любимо Його, бо Він перше нас полюбив”* (1 Івана 4:19).

Господь – Джерело всякого милосердя; Його ім'я: *“милосердний і милостивий... і многомилостивий”* (Вихід 34:6). Він любить нас не завдяки нашим заслугам; Він не запитує, чи гідні ми Його любові, але обдаровує нас багатствами Своєї любові, і таким чином ми стаємо гідними. Він не мстивий; Він бажає не карати, а відкупити нас. Навіть суворість, яку Він виявляє у Своему Провидінні (через передбачливість), служить для спасіння грішників. Він палко бажає полегшити страждання людства, зцілити наші рани своїм бальзамом. Це правда,

що Бог *“не вважає чистим винного”* (Вихід 34:7), але Він бажає кожного звільнити від провини.

Милостиві й милосердні стали *“учасниками Божої Істоти”* і в них виявляється жалість і любов Бога. Всі ті, чії серця постійно перебувають у згоді з Джерелом безмежної любові, прагнутимуть не судити ближнього, а спасати його. Христос, Який перебуває в їх душі, – це Джерело, Яке ніколи не пересихає. Серце, в якому живе Господь, переповнене добродійства.

Коли бідні, нещасні й жалюгідні жертви гріха та пристрастей кличуть на допомогу, християнин не запитує, чи гідні вони цієї допомоги, але шукає, як найкращим чином допомогти їм. У найжалюгіднішій, нікчемній людині він бачить душу, заради спасіння котрої помер колись Христос. Обов'язок, покладений на дітей Божих, полягає в тому, щоб допомогти такій душі примиритися з Богом.

[23] Ті, котрі співчують бідним, страждальцям і пригнобленим, є дійсно милосердними. Йов сказав про себе: *“Бо я рятував бідаря, що про поміч кричав, і сироту та безпомічного. Благословення гинучого на мене приходило, а серце вдовиці чинив я співаючим! Зодягавсь я у праведність, і вона зодягала мене немов плащ та завій було право моє. Очима я був для сліпого, а кривому – ногами я був. Бідарям я був батьком, суперечку ж, якої не знав, я досліджував”* (Йова 29:12-16).

Для багатьох життя – це постійна й болісна боротьба; вони відчують свої недоліки; вони нещасні й жалюгідні; їхня віра вичерпалась, і вони не знаходять нічого, за що могли б бути вдячними Богові. Для самотньої душі, котра переживає цю боротьбу, привітне слово, співчутливий погляд, вияв доброти – немов чаша холодної води для спраглого. Слово, сказане з любов'ю, люб'язна послуга полегшать тягар, який тисне на змучені плечі. Кожне слово, кожен безкорисливий вчинок любові є виявом любові Христа до людства, яке гине.

Милостиві *“помилувані... будуть”*. *“Добродійна душа буде насичена; і хто напуває інших, напоєний буде і він”* (Приповісті 11:25). У співчутливій душі панує мир; хто чинить добро, забуваючи самого себе, той відчуває блаженний спокій і задоволення у житті. Дух Святий, Який перебуває у такій душі і виявляє Себе в добрих вчинках, пом'якшує зачерствілі серця та викликає взаємну любов та ніжність. Ми жатимемо те, що сіємо. *“Блаженний, хто дбає про бідного... Господь берегтиме його та його оживлятиме, буде блаженний такий на землі, і Він не видасть його на поталу його ворогам! На ложі недуги подасть йому сили Господь, усе ложе йому перемінить в недугі його”* (Псалом 41:2-4).

[24] Хто присвятив своє життя Богові й служінню ближнім, з'єднаний з Тим, у розпорядженні Котрого перебувають усі засоби і можливості світу. Його життя зв'язане з життям Божим золотим ланцюгом незмінних обітниць. Господь не залишить його в годину злиднів і горя. *“А мій Бог нехай сповнить всяку потребу вашу за Своім багатством у Славі, у Христі Ісусі” (До филип'ян 4:19)*. Хто виявляє милість, той в годину лиха знайде захист у милостивого і співчутливого Спасителя та буде прийнятий Ним до вічних осель.

“Блаженні чисті серцем, бо вони будуть бачити Бога”. *Матвія 5:8*

Юдеї настільки точно дотримувалися церемоній щодо чистоти, що виконання усіх їхніх постанов і приписів стало для них вже украй обтяжливим. Побояючись зовнішнього опоганення, вони постійно зосереджували свою увагу на правилах і обмеженнях, не помічаючи, однак, як плямують їхні душі нечисті думки, користь та неприязнь.

Не зовнішню церемоніальну чистоту ставить тут Ісус за умову для отримання Його Царства, а вказує на необхідність очищення серця. *“А мудрість, що зверху вона, насамперед чиста” (Якова 3:17)*. До міста Божого не увійде ніщо нечисте, його майбутні мешканці вже тут повинні стати чистими серцем. Той, хто наслідує приклад Ісуса, виявлятиме все більшу огиду до нетактовної поведінки, непристойних висловів та лихих думок. [25] Коли Христос перебуває в серці, там виявлятимуться чистота, благородність думок і вчинків.

Однак слова Ісуса: *“Блаженні чисті серцем”* мають ще глибший зміст. Благословенні Христом повинні бути чисті не лише в тому розумінні слова, як це уявляє світ, тобто вільні від усього тілесного, чисті від будь-якого пожадання, а й вірні у найпотаємніших намірах душі, вільні від гордошів і самолюбства, лагідні й безкорисливі, як діти.

Тільки рівні можуть бути гідні один одного. Якщо наше життя не буде засноване на самовідданій любові, яка є основою Божого характеру, ми не зможемо пізнати Його. Обдурене сатаною серце уявляє Бога немилосердним тираном; люблячого Творця вважають винуватцем егоїстичного характеру людини й диявола. *“Ти думав, що Я такий самий, як ти” (Псалом 50:21)*. Установлений Ним порядок розглядаються як вираз деспотичного і мстивого характеру. Так само дивляться і на Біблію — скарбницю дарів Божої благодаті. Її чудові істини, високі, як небо, охоплюють вічність, однак вони залишаються поза увагою. Для більшості людей Сам Христос є *“мов корін з сухої землі”*, вони не бачать у Ньому краси, щоб *“Його пожадати” (Ісаї 53:2)*.

Коли Ісус – Бог, Який з’явився в тілі, – жив серед людей, книжники та фарисеї говорили про Нього: *“Ти самарянин і демон у тобі”* (Івана 8:48). Навіть Його учні у своєму егоїзмі були настільки засліплені, що не одразу зрозуміли Того, Котрий прийшов, щоб показати їм любов Отця. [26] Ось чому Ісус був самотнім серед людей. Лише на Небесах Його цілком зрозуміли.

Коли Христос прийде у славі, нечестиві не в змозі будуть витримати Його погляд. Світло Його приходу – це життя для люблячих Його і смерть для нечестивих. Його прихід буде для них, як *“страшне очікування суду і лютості вогню...”* (До євреїв 10:27). При Його появи вони багатимуть сховати їх від обличчя Того, Котрий помер для їх викуплення.

Зовсім по-іншому буде з тими, серця яких очистились Духом Святим, Який перебуває в них; вони дуже змінилися, оскільки пізнали Бога. Мойсей був схований в ущелині, коли Господь показав йому Свою славу; лише тоді, коли ми будемо *“сховані у Христі”*, нам відкриється любов і велич Бога.

“Хто любить чистоту серця і милосердя уст своїх, тому другом буде цар” (Приповісті 22:11). Вірою ми бачимо Його вже тепер, щодня ми пізнаємо Його милість, доброту та співчуття до нас. Ми пізнаємо характер Отця через Його Однородженого Сина; Дух Святий відкриває нашому розумові й серцю правду про Бога та Його Посланця. Чисті серцем вступають у нові стосунки з Богом як своїм Відкупителем і, пізнаючи чистоту і красу Його характеру, прагнуть відобразити Його образ. Вони пізнають Його як Отця, Котрий прагне обійняти розкаяного сина, і серця їхні наповнюються невимовною радістю та вдячністю.

[27] Чисті серцем пізнають свого Творця в ділах Його могутніх рук, в красі природи й усього Всесвіту; ще ясніше бачать вони відкриття Його милості й благодаті у Святому Письмі. Істини, сховані від мудрих і розумних, відкриваються “немовлятам”. Прекрасні, дорогоцінні істини, котрих не бачать мудрі світу цього, постійно розкриваються перед тими, хто з дитячою довірою прагне пізнати Божу волю та виконати її. Ми пізнаємо правду завдяки тому, що стаємо співучасниками Божественної природи.

Чисті серцем живуть вже тут, на землі, ніби в постійній присутності Божій, а у вічності, осягнувши безсмертя, вони побачать Його зблизька, як Адам, який у саду Едемському ходив з Богом і розмовляв з Ним. *“Тепер бачимо ми, ніби у дзеркалі, у загадці, але потім обличчям в обличчя”* (1 до коринтян 13:12).

“Блаженні миротворці, бо вони синами Божими стануть”.*Матвія 5:9*

Місія Христа як Князя миру (*Ісаї 9:5*) полягала у тому, щоб повернути небесам і землі втрачений через гріхопадіння мир. *“Отож, виправдавшись вірою, майте мир із Богом через Господа нашого Ісуса Христа” (До римлян 5:1)*. Хто зрікся гріха та відкрив своє серце для любові Христової, той стає учасником Небесного миру.

Немає іншої основи миру, крім цієї. Прийнята до серця благодать Христа витісняє з нього ворожнечу й незгоду і наповнює душу любов'ю. [28] Той, хто має мир з Богом і ближніми, не може бути нещасним. У його серці немає задрощів, немає місця для люті та підозри; там не може бути ненависті. Серце, котре перебуває у злагоді з Богом, стане співучасником цього Небесного миру і поширюватиме його життєдайний вплив на інших. На змучені та стомлені від світської марноти серця спускається дух миру, неначе роса.

Послідовники Ісуса післані у світ з вісткою про мир. Кожний, хто сам того не усвідомлюючи, своїм тихим побожним життям поширює навколо себе любов Христа, хто словом і ділом допомагає грішникові залишити гріх і віддати серце Богові, той дійсно є миротворцем.

“Блаженні миротворці, бо вони синами Божими стануть”. Дух миру свідкує про їхню єдність з Небесами; вони перебувають в оточенні подиху Христа. Благодіючий вплив їхнього життя, їх приємний характер свідчить про те, що вони і справді є дітьми Божими, які спілкуються з Ісусом. *“Кожен, хто любить, родився від Бога”*. *“Коли хто не має Христового Духа, той не Його”*, але *“всі, хто водиться Духом Божим, вони сини Божі” (1 Івана 4: 7; До римлян 8:9, 14)*.

“І Яковів залишок буде посеред численних народів, як роса та від Господа, як той дощ на траві, і він надії не кластиме на чоловіка, і не буде надії складати на людських синів” (Михея 5:6).

[29] “Блаженні вигнані за правду, бо їхнє Царство Небесне”.*Матвія 5:10*

Ісус не дає своїм послідовникам надії на земні багатства, славу або на життя, вільне від всіляких випробовувань, але вказує їм на перевагу йти разом з Ним шляхом зречення, приймаючи на себе ганьбу та глузування з боку світу, який не хоче їх признавати.

Ісусові, котрий прийшов, щоб викупити загиблій світ, проти діяли всі об'єднані сили вогонь Бога й людини. Проти Князя миру

була спрямована підступна змова лихих людей і ангелів. Кожне Його слово, кожний вчинок свідчили про милосердя Боже, але Він не був подібним до світу цього, і саме це викликало ще більшу ворожнечу. Христос не поступався низинним пристрастям нашого ества і цим викликав проти Себе люту ворожнечу і ненависть. Так буває з кожним, хто бажає жити побожно в Христі Ісусі. Між праведністю і гріхом, любов'ю та ненавистю, правдою й обманом точиться постійна й непримиренна боротьба. Хто виявляє у своєму житті любов Христа, її красу і святість, той відбирає в сатани його підданих, і князь темряви повстає проти нього. Наруга й переслідування спіткають кожного, хто сповнений Духом Христа. З плином часу гоніння стають іншими, але їхня першопричина і дух, що викликає їх, є тим самим, який нищив вибраних Господа від часів Авеля.

[30] Як тільки люди розпочинають життя в злагоді з Богом, вони відразу ж помічають, що *“спокуса хреста”* продовжує діяти. Влада темряви й піднебесні духи злоби повстають проти тих, хто живе в послуху Небесному Запові. Тому гоніння, замість того, щоб завдати скорботи, повинні викликати радість в учнів Христа, бо це є доказом того, що вони йдуть дорогою свого Господа.

Господь обіцяє Своему народові не звільнення від гонінь, але щось набагато краще. Він сказав: *“А сила твоя як усі твої дні”*. *“Досить тобі Моєї благодаті, бо сила Моя здійснюється в немочі”* (Повторення Закону 33:25; 2 до коринтян 12:9). Якщо ви покликані пройти задля Ісуса через огненну піч, Він буде поруч, як був колись з трьома вірними юнаками у Вавилоні. Той, хто любить свого Відкупителя, буде радий кожній нагоді терпіти разом з Ним приниження й наругу. Любов до Господа робить страждання за Нього приємними.

В усі часи сатана переслідував дітей Божих, мучив і вбивав їх; але, помираючи, вони ставали переможцями. Своєю непохитною вірністю вони свідкували про Того, Який сильніше за сатану. Ворог міг катувати і знищити тіло, але не міг торкнутися життя, схованого в Бозі з Христом. Він міг обмежити рух тіла стінами в'язниці, але не міг зв'язати духа. Ці душі і в темряві могли бачити славу, говорячи: *“Я думаю, що страждання теперішнього часу нічого не варті супроти тієї слави, що має з'явитися в нас”*. *“Бо теперішнє легке наше горе достачає для нас у безмірнім багатстві славу вічної ваги”* (До римлян 8:18; 2 до коринтян 4:17).

[31] Через страждання і гоніння слава Божа – Його характер – відкривається у Його вибраних. Церква Божа, яку ненавидить і переслідуює світ, виховується та дисциплінується у школі Христа: очищена через вогонь страждання вона прямує вже тут вузькою стежкою. Діти

Божі йдуть слідом за Христом через боротьбу і самозречення, зазнають гірких розчарувань; але завдяки цим досвідам вони пізнають усе зло і прокляття гріха і залишають гріх, бо він стає для них огидним. Поділяючи страждання Христа, вони поділятимуть і Його славу. У видінні пророк бачив торжество Божого народу. Він сказав: *“Це ті, що прийшли від великого горя, і випрали одіж свою, та вибілили її в крові Агнця. Тому то вони перед Божим престолом і в храмі Його день і ніч Йому служать. А Той, Хто сидить на престолі, житиме посеред них”*. *“І я бачив щось, ніби як море скляне, з огнем перемішане. А ті, що перемогли ... стояли на морі склянім, та мали гусла Божі. І співали вони пісню Мойсея, раба Божого, і пісню Агнця, говорячи: “Великі та дивні діла Твої, о Господи, Боже Вседержителю! Справедливі й правдиві дороги Твої, о Царю святих!”* (Об’явлення 7:14-15; 15:2-3).

“Блаженні ви, як ганьбити та гнати вас будуть... ради Мене”.

Матвія 5:11

Від часу свого падіння сатана завжди діяв обманом. Як колись він представив Бога у неправдивому світлі, так і тепер через своїх слуг чорнить дітей Божих. Спаситель сказав: *“Зневаги твоїх зневажальників спадають на Мене”* (Псалом 69:10). Вони спадають також і на Його учнів.

[32] Ще ніколи ніхто з людей не був так жорстоко лихословлений, як Син Людський. Він зазнав глузувань і наруги за Свій непохитний послух принципам святого Закону Божого. Його ненавиділи без будь-якої підстави; однак Він стояв спокійно перед Своїми ворогами, пояснюючи їм, що наруга — це частина християнської спадщини. Він дав пораду Своїм послідовникам протистояти стрілам ворога і не слабнути під час переслідувань.

Хоч наклеп та лихі слова спроможні заплямувати добру славу людини, але вони не можуть змінити її характеру, бо Сам Господь охороняє християнина. Поки ми не поступатимемось гріху, жодна сила — людська чи диявольська — нездатна заплямувати нашої душі. Людина, серце котрої утверджене в Бозі, у хвилини найбільшої скорботи і розчарувань залишиться такою ж, як і під час добробуту, коли милість і благословення Божі спочивали на ній. Її слова, спонукання та вчинки можуть бути представлені в неправдивому світлі, та вона не журиться цим, бо увага зосереджена на тому, що є незрівнянно більшим і кращим. Подібно до Мойсея, вона все переносить до кінця, бо *“Невидимого бачить”* (До євреїв 11:27), споглядаючи *“не на видиме, а на невидиме”* (2 до коринтян 4:18).

Христу знайомі хибні судження та неправильні оцінки людей. Його діти можуть зберігати спокій, терпіння і віру, незважаючи на ганьбу та презирство, бо немає нічого потаємного, що не відкрилося б, і богобоязливі будуть вшановані Ним перед Ангелами та людьми.

[33] *“Як ганьбити та гнати вас будуть”, то “радійте та веселіться”,* говорить Ісус. Він радить їм узяти *“за приклад страждання і терпіння”* пророків, які говорили Ім'ям Господнім (Якова 5:10). Авель, найперший християнин із синів Адама, помер мучеником. Єнох *“ходив з Богом”*, але світ не сприйняв його. З Ноя глузували, як з фанатика, котрий даремно підіймає тривогу. *“А інші зазнали наруги та ран, а також кайданів й в'язниці”. “Інші були замучені, бо відмовлялися від визволення, щоб осягнути краще воскресіння” (До євреїв 11:36, 35).*

Вибрані вісники Божі в усі часи зазнавали наруги й переслідувань, але саме завдяки їхнім стражданням поширювалося пізнання про Бога. Кожен учень Христа повинен стати в ряди борців за віру і виконувати ту саму роботу, знаючи, що все, до чого б ворог не вдався, щоб знищити правду, послужить лише на її користь. Бог бажає, щоб правда стояла на видному місці, щоб її ретельно досліджували, говорили про неї, хоча б це і досягалось ціною презирства та ненависті. Розум людей повинен прокинутись: кожна суперечка, кожний докір, кожна спроба обмежити свободу сумління — це лише засіб Божий, щоб пробудити розум людей, котрі все ще сплять.

Як часто підтверджується це в житті вісників Божих! Коли благододний, красномовний Степан за наказом синедріону був побитий камінням, це не перешкодило справі Євангелії. Небесне світло, що осяяло його лице, Божественне співчуття, висловлене у його передсмертній молитві, були гострими стрілами [34] прозріння для фанатика з синедріону, присутнього там, і Савл, гонитель-фарисей, став *“вибраною посудиною”*, щоб сповіщати про Ім'я Христа перед народами, царями і синами Ізраїлю. На схилі років апостол Павло писав з римської в'язниці: *“Одні, правда, і через заздрощі та колотнечу... проповідують Христа ...нещиро, думаючи, що додадуть тягару до кайданів моїх... У всякому разі, чи облудно, чи щиро, Христос проповідується, а тим я радію та й буду радіти” (До филип'ян 1:15-18).* Завдяки ув'язненню Павла, Євангелія поширилася ще далі, і для Христа були придбані душі навіть у палаці римських кесарів. Незважаючи на намагання сатани знищити нетлінне насіння Слова Божого, *“живого, що повік пробуває” (1 Петра 1:23)*, воно сіється у серцях людей; через ганьбу й переслідування Його дітей Ім'я Христове є звеличеним, а душі спасеними від загибелі.

Великою буде на небесах нагорода тим, які, незважаючи на ганьбу і гоніння, сміливо свідкують про Христа. У той час, коли люди шукають земних благ, Ісус говорить їм про небесну плату. Але Він не обіцяє її лише в майбутньому житті, а запевнює, що вона починається вже тут, на землі. У давнину Господь явився Авраамові і сказав: *“Я тобі щит, нагорода твоя вельми велика”* (Буття 15:1). Це є нагорода для усіх, хто йде слідом за Христом. Знати Єгови, Емануїла, *“в Котрому всі скарби премудрості й пізнання заховані”*, у Котрому *“тілесно живе вся повнота Божества”* (До колосян 2:3, 9), мати спільні з Ним почуття та прагнення, володіти Ним, відкриваючи Йому своє серце, все більше і більше уподібнюватись до Нього; відчувати Його любов і могутність, успадкувати незліченні багатства Христові, [35] все більше розуміти, *“що то ширина й довжина, і глибина й вишина, і пізнати Христову любов, яка перевищує знання, щоб наповнитися всякою повнотою Божою”* (До ефесян 3:18, 19), – *“це спадщина Господніх рабів, їхнє оправдання від Мене, говорить Господь!”* (Ісаї 54:17).

Ця радість наповнювала серця Павла і Сили у в'язниці у Филиппах, коли вони опівночі молились та співали Богіві. Христос був з ними, і темрява перетворилася на світло від Його присутності й Небесної слави. Євангелія швидко поширювалась, і тому Павло, незважаючи на свої кайдани, писав з Риму: *“А тим я радію та й буду радіти”* (До филип'ян 1:18). Слова Христа, проголошені Ним на схилі гори, знайшли відгук у Посланні апостола Павла до церкви у місті Филипи, яка зазнала гонінь: *“Радійте в Господі завжди, і знову кажу: радійте!”* (До филип'ян 4:4).

“Ви – сіль землі”. Матвія 5:13

Сіль цінується за свою властивість зберігати їжу від зіпсуття. Коли Господь порівнює Своїх дітей із сіллю, то цим Він бажає навчити їх: за Його Провидінням і силою Його благодаті вони повинні стати знаряддям для спасіння інших. Господь обрав Собі народ з усіх народів не лише з метою назвати їх Своїми синами і дочками, але щоб через них світ міг прийняти *“благодать, що спасає всіх людей”* (До Тита 2:11). [36] Господь обрав Авраама не лише для того, щоб він став другом Божим, а й посередником, через якого народи могли б отримати переваги, котрим Господь бажав їх наділити. У Своїй останній молитві за учнів перед розп'яттям Ісус сказав: *“І за них Я посвячую Себе, щоб і вони були освячені істиною”* (Івана 17:19). Так само й очищені правдою християни мають якості, котрі оберігають світ від остаточного морального занепаду.

Сіль повинна бути змішана з їжею, до якої її додають, щоб зберегти її від зіпсуття, але сіль повинна просочити її наскрізь. Так і спасаюча сила Євангелії може мати вплив на людей лише при умові особистого спілкування з ними. Люди спасаються не групами, а поодинці. Особистий вплив — це сила; ми повинні наблизитись до тих, кого хочемо спасти.

Смак, який має сіль, символізує життєву силу християнина — серце, сповнене любов'ю Ісуса, праведність Христову, що виявляється у житті. Любов Христова відкриває серця та справляє вплив на інших. Якщо вона перебуває в нас, то обов'язково буде зливатися й на інших. Ми повинні наблизитися до людей настільки, щоб їхні серця зігрілися нашою безкорисливою увагою й любов'ю. Щиро віруючі поширюють навколо себе життєдайну енергію, яка дає нову моральну силу душам, для спасіння котрих вони трудяться. Це перетворення здійснюється не людськими зусиллями, а силою Духа Святого.

Ісус серйозно застерігає: *“Коли сіль втратить силу, то чим зробиш її солоною? Вона вже ні до чого непридатна, хіба що викинути її геть, щоб люди топтали її”*.

[37] Слухаючи слова Христа, люди могли легко уявити блискучу білу сіль, висипану на дорогу, бо вона втратила силу і зробилася непридатною. Цей приклад був влучним зображенням духовного стану фарисеїв і впливу їхньої релігії на оточуючих. Він свідкує про життя тієї душі, яку залишила сила Божої благодаті, холодної душі, яка втратила Христа. Що б не робила така людина, у людських і ангельських очах вона є прісною, *“позбавленою смаку”* та неприємною. Саме до неї звернені слова Христа: *“Якби ж ти був холодний або гарячий! Оскільки ти теплий, і не гарячий, і не холодний, то Я випльну тебе зі Своїх уст”* (Об'явлення 3:15, 16).

Без живої віри в Христа як нашого особистого Спасителя, ми не матимемо впливу на цей скептичний світ. Ми не можемо дати іншим те, чого самі не маємо. Ми благотворно впливаємо на інших лише в міру нашого посвячення Христові. Там, де існує формальне служіння, без щирої любові та живих досвідів, не може бути сили для допомоги іншим, ані єдності з Небом, ані пахоців вчення Христа. Якщо Дух Святий не використовує нас як Своє знаряддя, щоб передати світові правду, яка знайшла своє втілення в Ісусі, то ми, як та сіль, що втратила силу і є непридатною. Якщо в нас немає благодаті Христа, то ми свідкуємо світові про те, що правда, якій ми нібито віримо, не має освячуючої сили, а через це в нашому середовищі Слово Боже втрачає свій вплив. *“Коли я говорю мовами людськими й ангольськими, та любови*

не маю, то став я як мідь та дзвінка або бубон гудячий! [38] І коли маю дара пророкувати, і знаю всі таємниці й усе знання, і коли маю всю віру, щоб навіть гори переставляти, та любови не маю, то я ніщо! І коли я роздам усі маєтки свої, і коли я віддам своє тіло на спалення, та любови не маю, то пожитку не матиму жодного!” (1 до коринтян 13:1-3).

Якщо любов наповнює серце, вона зливатиметься і на інших; ми будемо любити ближніх не за якесь вчинене для нас добродійство, а тому, що любов керуватиме усіма нашими вчинками. Вона змінює характер, підкоряє поривання, вгамовує ворожнечу та облагороджує почуття. Така любов є великою, як Всесвіт, вона перебуває в постійній гармонії з роботою ангелів. Любов, виплекана в серці, усе життя поширює навколо себе благословення; лише вона здатна зробити нас справжньою сіллю землі.

“Ви – світло для світу”. Матвія 5:14

Навчаючи народ, Ісус робив Свої настанови цікавими для людей, привертаючи увагу слухачів прикладами з життя природи. Народ збирався вже із самого ранку, щоб почути Його. Променисте сонце все вище й вище піднімалося на блакитному небі, швидко розганяючи сутінки в долинах і вузьких гірських ущелинах. Ще не розсіялася краса ранкової зорі, а сонячне світло вже заливало землю; спокійна гладінь озера відбивала золотаве проміння та рожеві вранішні хмаринки. [39] Кожна брунька, квітка і листочок сяяли краплинами роси. Звідусіль було чути мелодійний спів пташок, і природа неначе посміхалася благословенню нового дня. Спаситель поглянув на натовп, який зібрався, потім на сонце, яке повільно піднімалося з-за обрію, і промовив до Своїх учнів: **“Ви – світло для світу”**. Сонце розганяє нічні сутінки, пробуджуючи світ до життя. Так і послідовники Христа повинні нести свою вістку, проливаючи проміння Божого світла на тих, що знемагають у темряві заблудження й гріха.

У яскравому ранковому світлі чітко вимальовувались міста та села, розташовані неподалік на пагорбах, що надавало місцевості ще більшої привабливості. Вказуючи на них, Ісус сказав: **“Не може сховатися місто, що стоїть на верхівині гори”**. І далі Він продовжував: **“І не запалюють світильника, щоб поставити його під посудину, але на свічник, і світить воно всім у домі”**. Більшість слухачів Ісуса були землеробами і рибалками; їхні бідні хатини зазвичай мали лише одну кімнату, у якій єдина свічка, поставлена на свічнику, світила всім, хто перебував у домі. **“Отак, – сказав Христос, – ваше світло нехай**

світить перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла та прославляли Отця вашого, що на небі”.

Жодне світло не приносило і не приносить для людства, яке гине, такої величезної користі, як світло, котре виходить від Христа. Ісус Спаситель – Єдине Світло, Яке прожене темряву гріха у світі. Про Христа написано: *“І життя було в Нім, а життя було Світлом людям” (Івана 1:4)*. Лише приймаючи життя з цього Джерела життя, учні могли зробитися носіями світла. Життя Христа в душі, Його любов в [40] характері зробили їх світлом для світу.

Люди не мають у собі світла. Без Христа ми подібні до незапаленої свічки або до місяця, коли він закритий від сонця; у нас самих немає жодного променя світла для темного світу. Але навертаючись до Сонця Праведності, з’єднуючи життя з Христом, ми наповнюємо свою душу світлом Божої присутності.

Послідовники Христа повинні бути більш ніж світильниками, вони є світлом для світу; Ісус промовляє до всіх, хто прикликає Його ім’я: *“Ви віддалися Мені, а Я послав вас у світ як Моїх представників”*. Як Отець послав Його у світ, так, говорить Ісус, *“і Я послав їх у світ” (Івана 17:18)*. Як Христос відкрив світові Отця, так ми повинні явити світові Христа. Спаситель – єдине Джерело світла і відкриває Себе світові (о, християнин, не забудь цього!) через людей. Божі благословення передаються через людей. Сам Христос прийшов у світ як Син Людський. Людське в поєднанні з Божественним не може не зворушити людину. Церква Христа, кожний учень Небесного Вчителя особисто є знаряддям, призначеним Небом для того, щоб відкрити людям Бога. Ангели слави бажають передати через тебе Небесне світло і силу душам, близьким до загибелі. Невже ти не виконаєш призначену для тебе роботу? О, в такому разі ти значною мірою позбавиш світ обіцяного впливу Духа Святого!

[41] Але Ісус не наказував учням: *“Докладайте зусиль, щоб світити людям”*. Він сказав: *“Нехай світить!”* Коли в серці панує Христос, то приховати це неможливо. Якщо ті, хто видають себе за послідовників Христа, не є світлом для світу, то це трапляється через те, що життєва сила залишила їх; якщо вони позбавлені світла, то лише через те, що не мають зв’язку з його Джерелом.

В усі часи *“Дух Христів, що в них був” (1 Петра 1:11)*, робив дітей Божих світлом для їхніх сучасників. Так, Йосип був носієм світла в Єгипті. Своєю чистотою, добродійністю й синівською любов’ю він проповідував Христа серед ідолопоклонників. На шляху до обітваної землі вірні з народу ізраїльського були світлом для оточуючих наро-

дів. Через них Бог відкривався світові. Від Даниїла та його товаришів у Вавилоні, від Мордехая у Персії яскраво випромінювало світло, освітлюючи глибоку темряву царського життя. Подібним чином учні Христа повинні стати світочами на шляху до небес, через них краса характеру і милість Небесного Отця відкриваються людям, які живуть у темряві, маючи неправильне уявлення про Бога. Помічаючи їхні добрі вчинки, люди прославляють Істинного Бога, Який на небі; їм стає зрозумілим, що на престолі Всесвіту є Бог, характер Якого гідний хвали та наслідування. Божественна любов, запалена в серці, характер, подібний до Христового, дають змогу людям цього світу побачити, яким є життя на Небі, і оцінити, наскільки воно прекрасне.

[42] Таким чином, люди починають вірити в *“любов, що Бог має до нас”* (1 Івана 4:16); зіпсовані та гріховні серця очищаються і змінюються, щоб з’явитися *“перед Його славою непорочними в радості”* (Юди 24).

Слова Спасителя: *“Ви – світло для світу”* свідчать про те, що Він доручив Своїм послідовникам виконати місію світового значення. За часів Христа егоїзм, гордість і упередженість побудували міцну та високу стіну розділення між служителями святині й іншими народами. Але Спаситель прийшов, щоб змінити ці стосунки. Слова з Його уст не були подібними до тих, що народ чув від священників і рабинів. Христос руйнує стіну розділення, створену самолюбством і національною гордістю, і проголошує любов до усього людства. Він виводить народи з вузького егоїстичного кола; Він знищує кордони між країнами та штучно створені людиною розмежування у суспільстві. Він не робить різниці між сусідом та подорожнім, другом та ворогом. Він вчить нас вбачати ближнього в кожній душі, вважати увесь світ полем своєї діяльності.

Як сонячне проміння проникає до найдалших куточків земної кулі, так і Бог бажає, щоб світло Євангелії проникло в кожну душу, яка живе на землі. Якби церква Христова виконала це призначення, світло осяяло б тих, хто перебуває в темряві й тіні смертельній. Якби її члени не замикалися у своєму колі, не боялися відповідальності і не відмовлялися нести хреста, а розійшлися по всіх країнах, поширюючи світло Христа й [43] працюючи для спасіння душ так, як працював Він, тоді Євангелія про Царство швидко досягла б найвіддаленіших куточків землі.

Таким чином, виконався б намір Бога, Який кличе Свій народ, починаючи від Авраама на рівнинах Месопотамії і до нас, які живуть нині. Він обіцяє: *“І поблагословлю Я тебе... і будеш ти благословенням”*

(Буття 12:2). Слова Христа: “Уставай, світися... Бо прийшло твоє світло, а слава Господня над тобою засяла” (Ісаї 60:1), сказані через пророка, що сповіщав вістку Євангелії в Старому Заповіті, знайшли свій відгук у Нагірній проповіді; ці слова призначені для нашого останнього покоління. Якщо над вами зійшла слава Господня, якщо ви споглядали Того, “Хто визначніший від десяти тисяч інших”, “Хто увесь пожадання”, якщо ваша душа освячена славою Його присутності, то ці слова Вчителя звернені до вас. Чи стояли ви з Христом на горі Переображення? Внизу, в долині, є душі, поневолені сатаною; вони чекають слова віри, чекають молитви, щоб вийти на свободу.

Ми повинні не тільки споглядати славу Христа, роздумувати про неї, а й сповіщати про Його велич. Ісаєя не лише бачив славу Христа, а й говорив про Спасителя. У той час, як Давид роздумував про дивну любов Божу, вогонь запалав у його серці, і він почав говорити. Він не міг мовчати про те, що бачив і відчував. Та й хто зміг би, пізнавши чудовий План викуплення і славу Єдинородного Сина Божого, не свідкувати про це? Хто здатний споглядати незбагненну любов, явлену нам в Ісусі Христі, Котрий помер на Голгофському хресті, щоб ми не загинули, але мали життя вічне, [44] і водночас не знаходити слів для звеличення Спасителя?

У храмі Його все належне Йому виголошує: “Слава!” (Псалом 29:9). Солодкий співець Ізраїлю, співаючи про Нього на арфі, говорить: “Про пишну славу величчя Твого, про справи чудовні Твої розповім! Будуть казати про силу грізних Твоїх чинів, а про велич Твою розповім я про неї” (Псалом 145:5, 6).

Голгофський хрест має бути високо піднесений над світом, щоб люди могли бачити його, роздумувати про нього та знаходитись під його постійним впливом. Тоді духовні здібності людей будуть відновлені силою, що походить від Бога; і зібравши всі свої сили та енергію, вони служитимуть Господеві. Такі працівники будуть випромінювати дивне світло навкруг себе, немов живі світильники.

Христос з радістю приймає служіння кожного, хто віддався Йому. Він з’єднує Божественне з людським, щоб відкрити світові таємницю втіленої любові. Говори про це, молися про це, співай про це, звіщай Його славу та продовжуй йти шляхом, що веде до Небесного Єрусалиму!

Терпіння під час випробувань, з вдячністю сприйняті благословення, мужньо відбиті спокуси, лагідність і доброта, милосердя і любов — це те світло, яке випромінює християнин на противагу темряві егоїстичного серця, в котрому ніколи не сяяло світло життя.

[45]

ДУХОВНІСТЬ ЗАКОНУ

“Я не руйнувати прийшов, але виконати”. *Матвія 5:17*

Саме Христос проголосив Божий Закон на горі Синай серед таємничого виблискування вогню та громів. Слава Господня, ніби *“вогонь пожираючий”*, спочивала на її вершині, й гора тремтіла від присутності Господа. Припавши до землі, весь народ ізраїльський зі страхом і благоговінням слухав священні вимоги Закону. Якою ж протилежністю була картина на горі Блаженств! Під літнім сонячним небом, у тиші, яка порушувалася лише співом пташок, Ісус викладав принципи Свого Царства. Однак, промовляючи того дня до народу словами, сповненими любові, Він відкривав їм основи того ж самого Закону, котрий Він колись сповістив із Синаю.

Коли Закон був даний народу, Ізраїль внаслідок тривалого рабства в Єгипті занепав так низько, що виникла потреба розбудити його, справити на нього сильне враження, показавши йому силу та велич Божу; проте Господь відкрився їм як Бог любові.

“Господь від Сінаю прибув, і зійшов від Сеїру до них, появився у світлі з Парану гори, і прийшов із Меріви Кадешу. По правиці Його огонь Закону для них. Теж народи Він любить. Всі святії його у руці Твоїй, і вони припадають до ніг Твоїх, слухають мови Твоєї” (Повторення Закону 33:2, 3).

[46] Господь відкрив Мойсеєві Свою славу у чудових словах, які є дорогоцінною спадщиною для усіх часів: *“Господь, Господь, Бог милосердний, і милостивий, довготерпеливий, і многомилостивий та правдивий, що дотримує милість для тисяч, що вибачає провину й переступ та гріх”* (Вихід 34:6, 7).

Закон, проголошений з гори Синай, – це втілення любові, це Закон небес, даний усій землі. Він був накреслений Рукою Посередника, сила Котрого може привести серця людей до згоди з основами Свого Закону. Бог пояснив і мету Закону, проголосивши Ізраїлю: *“І ви будете Мені святими людьми”* (Вихід 22:30).

Однак Ізраїль не збагнув духовної природи Закону; надто часто їхній уявний послух обмежувався лише дотриманням зовнішніх форм і церемоній без освячення серця могутньою величчю Любові. Коли Ісус Своїм характером і вчинками відкрив їм святість, благородство, Батьківську ніжність Бога і показав, яку малу вагу має зовнішній обрядовий послух, юдейські начальники не прийняли Його слів і не зрозуміли їх. На їхню думку, Він ставився до вимог Закону надто легко-

важно; коли ж Він почав відкривати їм правдивий дух призначеного Господом богослужіння, то вони, звертаючи увагу лише на зовнішню сторону, звинуватили Його в порушенні Закону.

Христос говорив спокійно, але так серйозно і з такою силою, що слова Його зворушили серця людей. Даремно натовп чекав почути від Нього повторення мертвих переказів і вимог рабинів. Народ *“дивувався вченню Його, бо Він навчав їх, як можновладний, а не як ті книжники”* (Матвія 7:28, 29). Фарисеї помітили велику різницю між тим, як вчать вони, і як навчає Христос. Вони бачили, що величність, краса і чистота істини своїм глибоким і благородним впливом владно опановувала розумом багатьох людей. Божественна любов і ніжність Спасителя приваблювала до Нього серця людей. Книжники бачили, що Його вчення зводить нанівець усі ті науки, котрі вони викладали народові. Він руйнував стіну розділення, яка так тішила їхню гордість, зверхність та відокремленість; побоювалися, що якщо не втрутитися, Ісус повністю відверне від них народ. Тому вони з ворожістю стежили за Христом, сподіваючись при нагоді викликати проти Нього незадоволення в народі і через синадріон домогтися Його осудження і смерті.

Там, на горі, за Ісусом уважно стежили шпигуни, і коли Він викладав основи праведності, фарисеї пустили безпідставну чутку про те, що Його вчення нібито суперечить заповідям, які Бог дав на Синаї. Спаситель не говорив нічого такого, що могло б похитнути віру в постанови, отримані через Мойсея, бо кожний промінь Божественного світла, переданий ізраїльському народові його великим вождем, походив від Христа. Багато людей і нині вважають, що Він прийшов, щоб відмінити Закон, однак Ісус ясно і недвозначно сказав про Своє ставлення до Божественних заповідей. [48] *“Не подумайте, – говорить Він, – ніби Я руйнувати Закон чи Пророків прийшов!”*

Сам Творець людства, Законодавець запевняє, що Він не має жодного наміру усунути Закон. Усе в природі, – від білинки, помітної лише в промені сонця, до численних світів у небесному просторі, – підпорядковане законам. Від послуху цим законам залежить порядок і гармонія навіть у світі природи. Так само існують і великі принципи праведності, що керують життям кожної розумної істоти, і від послуху цим принципам залежить добробут Всесвіту. Закон Божий існував ще до створення нашої землі. Йому підкоряються ангели, і для того, щоб земля перебувала в гармонії з Небом, необхідно, щоб і людина виявляла послух до Божественних законів. Христос познайомив людину із заповідями Закону ще в Едемі, *“коли разом співали всі зорі поранні та радісний окрик здіймали всі Божі сини”* (Йова 38:7). Земна місія Христа

полягала не в тому, щоб скасувати Закон, а щоб Своєю благодаттю повернути людей до послуху його постановам.

Улюблений учень, котрий прислухався до кожного слова Ісуса з Нагірної проповіді, через багато років, натхненний Духом Святим, запише про те, що Закон є вічним. *“Гріх – це порушення закону”*, *“кожен, хто чинить гріх, чинить і беззаконня”* (1 Івана 3:4). З його слів зрозуміло: Закон, про який йдеться, – це *“заповідь давня, яку ми мали від початку”* (1 Івана 2:7). Він говорить про Закон, який вже існував при створенні світу і знову прозвучав з гори Синай. Говорячи про Закон, Ісус зауважив: *“Я не руйнувати прийшов, але виконати”*. [49] У даному випадку Він вживає слово *“виконати”* в тому ж значенні, як і тоді, коли говорив з Іваном Хрестителем про Свій намір *“виповнити усю правду”* (Матвія 3:15), тобто сповна виконати всі вимоги Закону і дати приклад абсолютної згоди з Божою волею.

Його місією було *“звеличити та прославити Закон”* (Ісаї 42:21). Він мав відкрити духовну природу Закону, показати об’єм і незмінність його вимог та принципів.

Про Божественну красу особистості Христа, мізерним відображенням якої є навіть найбагатородніші та найпокірніші з людей, Соломон під впливом Духа Святого говорить: *“Визначніший він від десяти тисяч інших... він увесь пожадання!”* (Пісня над Піснями 5:10, 16). А Давид, бачачи Його пророчим зором, звіщав: *“Ти кращий від синів людських”* (Псалом 45:2). Ісус, точна Подоба Свого Отця, сяйво слави Його, самовідданий Відкупитель, у Своему служінні любові на землі став живим Втіленням природи Божого Закону. Його життя було доказом того, що вічний Закон ґрунтується на Небесній любові та християнських принципах.

Ісус сказав: *“Доки небо й земля не минеться, ані йота єдина, ані жоден значок із Закону не минеться аж поки не збудеться все”*. Своім власним послухом щодо Закону Спаситель показав його незмінність і довів, що за допомогою Його благодаті Закон може виконувати кожен син та дочка Адамові. На горі Він сповістив про те, що ані єдина йота не минеться із Закону, доки не збудеться все, що стосується роду людського, все, пов’язане з Планом спасіння. [50] Він не навчав, нібито Закон буде колись скасований, але спрямовує погляди слухачів на той час, який, на їхню думку, є межею існування Закону, і запевняє: Закон збереже свою силу до того часу, тому ніхто не повинен думати, ніби Він прийшов скасувати постанови Закону. Доки існують небо і земля, незмінними залишаються і священні основи Божого Закону. Правда Його, як *“гори високі”* (Псалом 36:6, пер. з англ.), стане джерелом бла-

гословення, котре виливає свої води для зрошування землі.

Закон Господній досконалий і незмінний, тому грішній людині неможливо самій виконати його вимоги. Ось чому прийшов Ісус, наш Відкупитель. Його місія полягала в тому, щоб привести людей до повної згоди із засадами Закону Божого, зробивши їх причетними до Божественної природи. Якщо ми залишаємо наші гріхи та приймаємо Христа як нашого Спасителя, то цим звеличуємо Закон. Апостол Павло запитував: *“Тож чи не нищимо ми Закон вірою? Зовсім ні, але зміцнюємо Закона” (До римлян 3:31).*

Обітниця Нового Завіту говорить: *“Закони Свої Я дам в їхні серця, і в їхніх думках напишу їх” (До євреїв 10: 16).* У той час, як прообрази, що вказували на Христа як на Агнца Божого, Котрий поніс гріхи світу, втратили своє значення зі смертю Ісуса, принципи праведності, втілені в Десятислів’ї, залишаються незмінними, як і вічне панування Боже. Жодна заповідь не була скасована, жодна йота або значок не були змінені. Величні Правила життя, котрі Бог дав людині в раю, залишаються незмінними і у вічному Божому Царстві. [51] Коли на нашій землі знову розквітне Едем, то все під сонцем буде виявляти послух Божому Закону любові.

“Навіки, о Господи, Слово Твоє в небесах пробуває”. “Всі накази Його справедливі, вони кріпкі на вічні віки, вони зроблені вірністю і правотою!” “Відавна я знаю свідництва Твої, бо навіки Ти їх заклав!” (Псалом 119:89; 111:7, 8; 119:152).

“Хто ж порушить одну з найменших цих заповідей, та й людей так навчить, той буде найменшим у Царстві Небеснім”. *Матвія 5:19*

Це означає, що такій людині не буде місця у Небесному Царстві. Хто свідомо порушує одну заповідь, той не виконує в душі та істині жодної з них. *“Бо хто всього Закона виконує, а згрішить в одному, той винним у всьому стає” (Якова 2:10).*

Гріх полягає не у величині виявленого непослуху, а навіть в найменшому порушенні волі Божої; це свідчить про те, що душ ще з’єднана з гріхом. Серце ще залишається розділеним. Людина опирається Богові, повстає проти Закону Його Царства.

Якщо б люди були вільні відступити від вимог Господніх і визначити норму своїх обов’язків, тоді існувало б стільки різноманітних стандартів (законів), скільки існує різних думок, і правління було б забране з рук Господніх. [52] Тоді воля людини була б звеличена, а свята воля Божа, Його любов до Свого творіння були б зневажені.

Коли люди обирають свою власну дорогу, вони стають супротивниками Божими. Для таких немає місця у Небесному Царстві, бо вони ворогують з усіма принципами Небес. Нехтуючи волею Божою, вони стають на бік сатани, ворога Бога і людини. Людина повинна жити не одним словом, не багатьма словами, але кожним словом, що походить із уст Божих. Ми не можемо бути в безпеці, якщо нехтуємо навіть одним словом Божим, навіть якщо нам здається, що воно не варте уваги. Немає жодної заповіді в Законі, яка б не служила для добра і щастя людини у теперішньому і в майбутньому житті. Послухом Законові Божому людина ніби відгороджена від будь-якого зла. Той, хто руйнує цю поставлену Богом огорожу в якомусь місці, буде позбавлений її сили захисту; цим самим він відкриває доступ ворогові, який, ввійшовши, завдає руйнівної шкоди, спричинюючи навіть загибель.

Наші прабатьки наважилися знехтувати волею Божою в одному-єдиному пункті і цим відчинили ворота, через які гріх прийшов у світ. Кожний, хто наслідуватиме їхній приклад, погне той самий наслідок. Усі вимоги Закону Божого ґрунтуються на Його любові, і тому кожний, хто ухиляється від заповідей, сам винен у своєму нещасті й загибелі.

[53] “Коли праведність ваша не буде рясніша, як книжників та фарисеїв, то не ввійдете в Царство Небесне!” *Матвія 5:20*

Книжники та фарисеї звинувачували у гріхах як Христа, так і Його учнів через те, що вони нехтували обрядами і церемоніями рабинів. Учні не раз були збентежені та занепокоєні докорами і звинуваченнями тих, кого вони звикли вважати своїми духовними вчителями. Ісус викрив їхню неправду; Він оголосив, що фарисейська праведність, так високо цінована ними, нічого не варта. Юдеї вважали себе особливим вірним народом, якого любить Бог; але Христос показав, що їхній релігії бракує віри, що спасає, їх удавана побожність, усі вигадані обряди й церемонії, навіть виконання зовнішніх вимог Закону, чим вони так пишалися, не могли зробити їх святими! Вони не були ані чисті серцем, ані благородні, як Сам Христос.

Законницької релігії не досить для того, щоб привести душу до згоди з Богом. Тверда, сувора правовірність фарисеїв, позбавлена любові, лагідності й каяття, стала для грішника лише каменем спотикання. Фарисеї були подібні до солі, що втратила свою силу, бо не могли врятувати світ від морального занепаду. Єдина правдива віра — це віра, яка, “чинна любов’ю” (*До галатів 5:6*), спроможна очистити душу. Подібно до закваски, вона змінює характер.

Юдеї мали змогу дізнатися про всі ці істини з книг пророків. [54] Ще за кілька сотень років до цього часу прагнення душі до праведності Божої було висловлене пророком Михеєм: *“З чим піду перед Господа, схилюсь перед Богом Високости? Чи піду перед Нього з цілопаленнями, з річними телятами? Чи Господь уподобає тисячі баранів, десятитисячки потоків оливи?.. Було тобі виявлено, о людино, що добре, і чого пожадає від тебе Господь, нічого, а тільки чинити правосуддя, і милосердя любити, і з твоїм Богом ходити сумирно”* (Михея 6:6-8).

Пророк Осія такими словами викрив суть фарисейства: *“Ізраїль буйний виноград, що родить подібне собі”* (Осії 10:1). Удаючи, що нібито вони служать Богові, юдеї насправді служили самим собі. Їхня праведність була плодом власних зусиль виконувати Закон згідно з їх розумінням і для своєї користі. Така праведність не могла бути кращою від них самих. Прагнучи стати святими, вони намагалися зробити чисте з нечистого. Закон Божий такий же святий і досконалий, як і Сам Бог. Він відкриває людям праведність Божу. Своїми силами людина не може дотримуватися Закону, бо її природа зіпсована, спотворена і зовсім не подібна до характеру Божого. Вчинки самолюбного серця нечисті, і *“вся праведність наша – немов поплямована одіж”* (Ісаї 64:6).

Закон святий, але юдеї не могли досягнути праведності, бажаючи виконати його власними зусиллями. Учні Христа повинні виробити в собі іншу праведність, ніж фарисеї, якщо вони хочуть увійти до Царства Небесного. [55] Бог послав їм у Своєму Синові досконалу праведність Закону. Відкриваючи свої серця перед Ісусом і приймаючи Його в серце, вони мали піддатися впливові Його досконалого життя і Його любові, щоб, змінившись, перетворитися на Його подобу. Приймавши дар, який Бог дає безкоштовно, вони здобудуть праведність, котрої вимагає Закон. Але фарисеї, *“не розуміючи праведності Божої, і силкуючись поставити власну праведність”* (До римлян 10:3), не виявили бажання підкоритися праведності Божій.

Ісус проповідував далі, бажаючи показати Своїм слухачам, що сутність виконання заповідей Божих полягає у постійному прояві характеру Христа в нашому особистому житті, подібно до того, як в Ньому щоденно відкривався характер Бога Отця.

“Кожен, хто гнівається на брата свого, підпадає вже судові”.

Матвія 5:22

Господь сказав через Мойсея: *“Не будеш ненавидіти брата свого в серці своєму. Не будеш мститися і не будеш ненавидіти синів свого на-*

роду. *І будеш любити ближнього свого, як самого себе*” (Левит 19:17, 18). Істини, викладені Христом, були тими ж самими, котрим навчали пророки, але черствість серця і любов до гріха заважали їх сприймати.

Слова Спасителя розкривали Його слухачам той факт, що за-суджуючи інших [56] за провини, вони самі ставали винними, бо виношували у своєму серці ненависть і злобу.

По той бік озера, на березі якого вони зібрались, лежала земля Васанська, самотня місцевість, глухі ущелини якої та ліси з давніх-давен були улюбленим місцем сховища для різних злочинців. Чутки про нещодавно скоєні там грабунки і вбивства були ще свіжими в пам'яті людей, і багато з них бажало, щоб лиходіїв було спіймано. Але й самі вони були озлобленими і непримиренними; вони ненавиділи своїх гнобителів – римлян, вважаючи, нібито мають право ненавидіти і зневажати іншими народами і навіть своїми співвітчизниками, якщо вони не цілком з ними згодні. В усьому цьому порушували заповідь: *“Не вбивай”*.

Дух ненависті й помсти походить від сатани; цей облудник спонукав убити Сина Божого. Кожний, хто плекає у серці злобу та ненависть, має того ж духа, і плодом його буде смерть. У думці про помсту прихований злочин, як зародок у насінні. *“Кожен, хто ненавидить брата свого, той душоуб. А ви знаєте, що жоден душоуб не має вічного життя, що в нім перебувало б”* (1 Івана 3:15).

“Хто скаже на брата свого: “рака” (тобто нікчемна людина), підпадає верховному судові”. Віддавши Свого Сина для нашого викуплення, Бог показав, як високо Він оцінює кожную людську душу, і тому Господь нікому не дає права говорити про інших з презирством. Ми, звичайно, бачимо помилки і слабкості наших ближніх, але Бог кожную душу вважає Своєю власністю, тому що, по-перше, Він її Творець, а по-друге, купив її дорогоцінною Кров'ю Христа. [57] Усі люди створені за Його подобою, і тому навіть на людину, яка найнижче опустилася, слід звертати увагу, ставитися до неї з ніжністю. Бог притягне нас до відповідальності за кожне зневажливе слово, сказане про одну-єдину душу, за яку Христос віддав Своє життя.

“Хто бо тебе вирізняє? Що ти маєш, чого б ти не взяв? А коли ж бо ти взяв, чого чванися, ніби не взяв?” “Ти хто такий, що судиш чужого раба? Він для пана свого стоїть або падає” (1 до коринтян 4:7; До римлян 14:4).

“А хто скаже “дурний”, підпадає геєнні огненній”. Слово “дурний” (безумний) у Старому Завіті застосовувалося, коли йшлося про боговідступника або людину, яка повністю віддалася гріху. Ісус говорить,

що той, хто засуджує свого брата як відступника або богосупротивника, цим засвідчує, що і він гідний такого ж осудження.

Сам Христос, *“коли сперечався з дияволом і говорив про Мойсеєве тіло, не наважився винести суду зневажливого”* (Юди 9). Якщо б Він зробив це, то поставив би Себе на один рівень з дияволом, бо звинувачення — це знаряддя лукавого. Святе Письмо називає його *“тим, хто братів наших скаржив”* (Об’явлення 12:10). Ісус не вдається до жодного із знарядь сатани, у відповідь Він сказав: *“Хай Господь докорить тобі”* (Юди 9).

Це — приклад для нас. Вступаючи в боротьбу з ворогами Христа, ми аж ніяк не повинні говорити зі злістю або вживати слова, хоча б найменшою мірою засудливі. Вісник Божий не повинен вживати таких слів, [58] яких уникав Володар небес навіть у суперечці із сатаною. Суд і винесення вироку віддамо Богові.

“Примириись перше з братом своїм”. Матвія 5:24

Любов Божа — це дещо більше, ніж просто відсутність ненависті, а позитивна, діюча сила, живе джерело води, що служить для благословення інших. Коли любов Христа перебуває в нас, то ми не тільки не відчуватимемо ненависті до ближніх, але усіма силами будемо намагатися показати їм свою любов.

Ісус сказав: *“Коли принесеш ти до жертівника свого дара, та тут ізгадаєш, що брат твій щось має на тебе, залиши отут дара свого перед жертівником, і піди, примириись перше з братом своїм, і тоді повертайся, і принось свого дара”*. Дари, які приносилися в жертву, свідчили про віру в те, що через Христа людина стає співучасником благодаті й любові Божої. Але якщо ми говоримо, що віримо у всепрощаючу любов Божу, а самі плекаємо дух ненависті, то це є звичайне лицемірство!

Якщо ми робимо вигляд, що служимо Богові, і водночас ображаємо або чинимо несправедливо зі своїм братом, то показуємо цьому братові характер Божий у неправдивому світлі; щоб прийти до згоди з Богом, необхідно покаятись, зрозуміти, що це гріх. Можливо, цей брат завдав нам більшої образи, ніж ми йому, але це зовсім не применшує нашої відповідальності. Якщо, прийшовши до Бога, ми згадаємо, що хтось має що-небудь проти нас, [59] ми повинні відкласти свої дари молитви і слівослів’я, піти до брата, з яким посварилися, в покорі покаятись перед ним і попросити прощення.

Якщо ми якимось чином завдали болю нашому братові, то повинні відшкодувати йому за вчинене зло. Якщо ми без будь-якого по-

ганого наміру сказали неправду, представили його слова неправдиво або зашкодили його репутації, то ми повинні піти до тих осіб, з якими говорили про цього брата, і взяти назад усі образливі слова.

Якщо б брати й сестри не розповідали про свої незгоди іншим людям, а чистосердечно, у душі християнської любові вирішували це між собою, якого зла можна було б уникнути! Скільки кукілю було б знищено в зародку, як тісно й сердечно послідовники Христа могли б об'єднатись у Його любові!

“Кожен, хто на жінку подивиться із пожадливістю, той уже вчинив із нею перелюб у серці своїм”. *Матвія 5:28*

Юдеї пишалися своєю моральністю і з жахом дивилися на чуттєву розбещеність язичників. Присутність римських урядовців, які перебували в Палестині згідно з імператорським наказом, постійно дратувала їх, бо разом з чужинцями в країну проникали язичницькі звичаї, розпуста, розбещеність. Римські чиновники прогулювалися вулицями Капернаума зі своїми веселими коханками, [60] і тиху гладінь озера порушував гомін їх розваг уже з самого ранку. Юдеї сподівалися, що Ісус засудить розпусників, але як вони були вражені, почувши слова, що викривали зло в їхніх власних серцях!

Ісус говорить, що в серці, де плакається і живиться гріховна думка, як би потаємно це не робилося, панує гріх. Душа все ще напоєна його гіркотою і перебуває у кайданах зла. Хто знаходить задоволення в аморальних видовищах, піддається гріховним думкам та *“похоті очей”*, той у явному гріхові з його ганьбою і розбитим серцем може побачити сутність зла, прихованого в глибині власної душі. Спокуса, яка постає на людину, не породжує новий гріх, лише виявляє зло, давно виплекане в серці. *“Бо як у душі своїй він обраховує, такий є”*, бо з серця — *“джерела життя”* (Приповісті 23:7; 4:23).

“Як правиця твоя спокушає тебе, відітни її й кинь від себе”.

Матвія 5:30

Щоб припинити поширення смертельної хвороби по тілу, кожний погодився б пожертвувати навіть правою рукою. Наскільки ж важливіше позбутися того, що ставить під загрозу життя духовне!

Лише Євангелія повинна спасти [61] поневолені сатаною душі, які гинуть, щоб вони могли насолоджуватися свободою і славою дітей Божих. Господь має намір не лише звільнити їх від страждань, які є

неминучим наслідком гріха, а й від самого гріха. Порочна й спотворена гріхом душа має бути очищена і змінена, щоб одягнутися в *“красу Господа, Бога нашого”* і *“стати подібною до образу Сина Його”*. *“Чого око не бачило й вухо не чуло, і що на серце людині не впало, те Бог приготував був тим, хто любить Його”* (1 до коринтян 2:9). Лише у вічності відкриється, якого високого, чудового призначення може досягнути людина, у якій відновлений образ Божий.

Однак для досягнення цього високого ідеалу необхідно пожертвувати всім, що є перешкодою для душі. Гріх опановує людиною саме через її волю. Підкоряючи свою волю Богові, ми, образно кажучи, немов вириваємо око або відтинаємо руку. Часто нам може здаватися, що підкоритися волі Божій рівнозначне тому, щоб пройти свій життєвий шлях покаліченим або понівеченим. Але Христос говорить, що для нас краще понівечити власне “я”, поранити його, якщо тільки таким шляхом можна увійти в життя вічне. Те, що часто здається людям нещастям, насправді відчиняє двері для найбільшого добра.

Бог — Джерело життя, і ми можемо мати життя лише тоді, коли будемо з'єднані з Ним. Відокремившись від Бога, ми можемо якимось існувати деякий час, але це вже не є життя. *“А котра у розкошах живе, та живою померла”* (1 до Тимофія 5:6). Бог може дати нам життя лише тоді, коли ми цілком підкоримо Йому свою волю. Лише зрікшись себе і отримавши силу Його життя, можна здолати згадані Христом таємні гріхи. Ми можемо захвати їх у своєму серці від людських очей, але як нам встояти в присутності Божій?

[62] Людина, яка міцно тримається за власне “я” та відмовляється підкорити свою волю Богові, обирає собі смерть. Для гріха, де б він не був і в чому б не виявлявся, Бог завжди є “вогонь пожираючий”. Якщо ви обираєте гріх і не бажаєте розлучатися з ним, присутність Бога, що знищує гріх, знищить і вас також.

Віддати себе Богові — це жертва, але ми жертвуємо мізерним задля високого, тілесним задля духовного, минушим задля вічного. Бог зовсім не бажає, щоб наша воля була знищена, бо саме через неї ми здатні виконати те, що Він вимагає від нас. Нашу волю потрібно віддати Йому, а Він поверне нам її очищеною, облагородженою і так тісно поєднаною з Його волею, що через нас Він зможе вилити потоки Своєї любові й сили. Як би гірко й болісно це не було для свавільного й запеклого серця, але “так краще тобі”, говорить Господь.

Яків зазнав перемоги лише тоді, коли безпорадний і безсилий припав до грудей Ангела Заповіту й отримав почесне ім'я Божого борця. Озброєний натовп Ісава мовчки стояв перед Яковом, котрий кульгав

на одне стегно, і гордий фараон, нащадок царського роду, схилившись, просив у нього благословення. Провідник нашого спасіння також через страждання досягнув досконалості (*До євреїв 2:10*). Діти віри зміцнювались в слабкості й *“обертали в розтіч полки чужоземців”* (*До євреїв 11:34*). Тому й написано, що буде *“скакати кривий, немов олень”* (*Ісаї 35:6*), [63] і слабкі стануть, *“як Давид”*, а *“дім Давидів... як Ангел Господній”* (*Захарії 12:8*).

“Чи дозволено дружину свою відпускати з причини всякої?”

Матвія 19:3

В юдеїв було прийнято з будь-якої незначної причини розлучатися з дружиною, після чого вона вважалася вільною і могла знову вийти заміж. Цей звичай призводив до величезних зловживань і гріха. У Нагірній проповіді Ісус ясно сказав, що для розірвання шлюбу не може бути іншої причини, крім подружньої невірності. Він говорить: *“А Я вам кажу, що кожен, хто пускає дружину свою, крім провини розпусти, той доводить її до перелюбу. І хто з відпущеною побереться, той чинить перелюб”*. (*Матв. 5:32*)

Коли пізніше фарисеї запитали Ісуса, чи дозволено подружжю розлучатись, Він звернув їхню увагу на встановлення шлюбу при створенні світу. Він говорить: *“То за ваше жорстокосердя дозволив Мойсей відпускати дружин ваших, спочатку ж так не було”* (*Матвія 19:8*). Він нагадав їм благословенні дні в Едемі, коли Господь ствердив, що усе *“вельми добре”*. Тут були започатковані шлюб і субота – дві постанови, призначені на славу Божу і для блага людей. З'єднавши руки священної пари, Творець сказав: *“Покине тому чоловік свого батька та матір свою, та й пристане до жінки своєї, і стануть вони одним тілом”* (*Буття 2:24*). [64] Цими словами Він проголосив усім нащадкам Адама вічний шлюбний закон. Те, що Сам Предвічний Отець проголосив добрим, стало законом, який приносить найбільші благословення в розвитку людства.

Як і всі інші дари Божі для людини, шлюб був спотворений гріхом. Однак Євангелія повертає йому початкову чистоту і красу. Як у Старому, так і в Новому Завітах шлюбний зв'язок порівнюється з ніжним і священним союзом Христа та Його викупленого народу, за який Він заплатив дорогу ціну на Голгофі. *“Не бійся, сказав Він, бо Муж твій, Творець твій Господь Саваот Йому Ймення, а твій Відкупитель Святий Ізраїлів”*. *“Верніться діти невірні, говорить Господь, бо Я побрався (взяв шлюб) з вами”* (*Ісаї 54:4, 5; Єремії 3:14*). У книзі *Пісня над Піснями* ми чуємо голос нареченої: *“Мій Коханий він мій, я ж Його”*; Той, Котрий

“визначніший від десяти тисяч інших” та “увесь пожадання”, відповідає Своїй вибраній: “Уся ти прекрасна, моя ти подруженько, і плями нема на тобі” (Пісня над Піснями 2:16; 5:10; 4:7).

Коли пізніше апостол Павло писав християнам до Ефесу, він вказував, що Господь поставив чоловіка головою дружині для її захисту і кращого згуртування усіх членів сім’ї, подібно до того, як Христос є Головою церкви і Спасителем духовного тіла. Тому Павло зазначив: “І як кориться Церква Христові, так і дружини своїм чоловікам у всьому. Чоловіки, любіть своїх дружин, як і Христос полюбив Церкву, і віддав за неї Себе, щоб її освятити, [65] очистивши водяним купелем у слові, щоб поставити її Собі славною Церквою, що не має плями чи вади, чи чогось такого, але щоб була свята й непорочна! Чоловіки повинні любити дружин своїх так” (До ефесян 5:24-28).

Лише благодать Христа здатна зробити шлюб тим, задля чого Господь його призначив, – бути засобом для благословення і ушляхетнення людства. Такі сім’ї на землі своїм миром, єдністю і любов’ю можуть уособлювати Небесну сім’ю.

Тепер, як і за днів Христа, ставлення людей до цього священного союзу являє собою сумну протилежність цьому ідеальному Небесному союзові. Євангелія Христа втішить навіть тих, хто зустрів гіркоту і розчарування там, де вони чекали дружби і щастя. Терпіння й лагідність, даровані Духом Христа, полегшують їхню гірку долю. Серце, в якому перебуває Христос, так наповниться Його любов’ю і відчує таке задоволення, що не буде тужити за співчуттям і увагою до себе. Якщо ми віддамо себе Богові, Його мудрістю ми досягнемо того, чого не досягнемо своїм розумом. Через відкриття Його благодаті серця, раніше байдужі та чужі одне одному, з’єднає те, що міцніше та витрималіше понад усі земні зв’язки – золотий ланцюг любові, яка здатна витримати всі випробування.

[66] “Я вам кажу не клястися зовсім...”. Матвія 5:34

Христос відразу ж пояснює цю вимогу, говорячи: “Ані небом, бо воно престол Божий; ні землею, бо підніжок для ніг Його це; ані Єрусалимом, бо він місто Царя Великого; не клянись головою своєю, бо навіть однієї волосинки ти не можеш учинити білою чи чорною”.

Усе походить від Бога. Ми не маємо нічого, чого б не отримали від Бога і більше того, нічого, що не було б викуплене для нас Кров’ю Христа. Усе, що ми маємо, носить на собі відбиток хреста, все відкуплено Кров’ю, дорогоціннішою понад усе, бо вона є життям Божим.

Тому нам нічого закладати на доказ своєї правоти, бо ми не маємо нічого власного.

Юдеї добре знали, що третя заповідь забороняє вживати ім'я Боже надаремно, але вважали, нібито мають право висловлювати інші клятви. Клялися вони дуже часто. Мойсей заборонив їм фальшиві присяги, але у них наготові було багато виправдань, щоб звільнитися від даного слова. Вони анітрохи не боялися того, що було насправді богохульством, і не ухилялися від порушення клятви, якщо це можна було приховати і вдало обійти закон.

Ісус засудив їхні дії, проголосивши, що клятви вже самі по собі є порушенням заповіді Божої. Однак Спаситель не заборонив застосування судової присяги, коли Бог урочисто закликається як свідок, щоб підтвердити, що сказане — [67] правда і тільки правда. Сам Ісус, коли стояв перед синедріоном, не відмовився присягнути для підтвердження Своїх слів. Коли первосвященик звернувся до Нього зі словами: *“Заклинаю Тебе живим Богом, щоб Ти сказав нам, чи Ти Христос, Син Божий”*. Тоді Ісус відповів йому: *“Ти сказав”* (Матвія 26:63, 64). Якби Христос у Нагірній проповіді засудив судову присягу, то на суді Він докорив би первосвящеников, підтверджуючи цим Своє вчення перед Своїми послідовниками.

Багато людей не бояться обдурити свого ближнього, хоч навчені й наставлені Духом Божим на те, що обманювати свого Творця — страшний гріх. Присягаючи, такі люди відчують, що свідкують не лише перед людьми, а й перед Богом, і якщо скажуть неправду, то це буде неправда Тому, Який читає серця і знає все. Страх перед таким гріхом стримує їх, бо покарання за нього є страшним.

Але якщо хтось і може чесно заприсягнути, то це християнин. Він усвідомлює постійну присутність Божу і знає, що кожна думка відкрита перед Тим, Котрого Він тепер закликає у свідки; і якщо його законним чином приводять до присяги, то він може прикликати Бога як свідка того, що сказане ним є правдою і тільки правдою.

Ісус вказує ще на один принцип, який робить клятву непотрібною. Він вчить, що правда повинна бути для нас законом щодо мови. *“Слово ваше нехай буде: Так так, ні ні, а що більше цього, те від лукавого”*.

[68] Ці слова засуджують усі ті пусті висловлювання і звороти, які межують із богохульством. Вони засуджують фальшиві компліменти, будь-яке відхилення від правди, лестощі і перебільшення, хитрощі в торгівлі, все те, котре в чому-небудь суперечить істині і чим так переповнене наше суспільне й ділове життя. Слова Його вчать, що кожний, хто хоче видати себе не за того, ким є насправді, і чиї слова

не відбивають його справжніх почуттів, не може бути названий чесною людиною.

Якщо б на ці слова Христа зверталось більше уваги, було б менше пересудів та недоброї критики, бо при поясненні вчинків і спонукань інших людей хто може бути впевнений, що він правий? Як часто пиха, пристрасть, образа забарвлюють наші слова! Поглядом, словом, навіть інтонацією можна представити цілу справу у неправдивому світлі. Навіть факти можуть бути викладені так, що справлять хибне враження. А *“усе, що більше”* істини, *“те від лихого”*.

Усі вчинки християнина повинні бути ясними, як сонячне світло. Істина походить від Бога; неправда в будь-якій із багатьох своїх форм від лукавого; кожний, хто ухиляється від правди, підпадає під владу лукавого. Однак нелегко завжди говорити чисту правду. Та й неможливо говорити правду, не знаючи її, проте як часто упередження, односторонність поглядів, брак знання, хибне судження заважають зрозуміти те, з чим ми маємо справу! Ми не зможемо говорити правду, якщо наші думки не перебувають під постійним керівництвом Того, Котрий є Істиною.

Через апостола Павла Христос звертається до нас із проханням: **[69]** *“Слово ваше нехай буде завжди ласкаве”. “Нехай жодне слово гниле не виходить із уст ваших, але тільки таке, що добре на потрібне збудування, щоб воно подало благодать тим, хто чує”* (До колосян 4:6; До ефесян 4:29). У світлі цих слів Святого Письма бачимо, що Ісус у Нагірній проповіді засудив будь-які глузування, нерозумні жарти і нечисті розмови. Господь вимагає, щоб наші слова були не тільки правдивими, а й чистими.

Той, хто навчився від Христа, не братиме участі *“в неплідних ділах темряви”* (До ефесян 5:11). Як у словах, так і у вчинках вони будуть простими, відвертими і правдивими, бо готуються до спілкування зі святими, в устах котрих *“не знайшлося підступу”* (Об’явлення 14:5).

“А Я вам кажу не противитись злому. І коли вдарить тебе хто у праву щоку твою, підстав йому й другу”. Матвія 5:39

Постійно маючи справу з римськими солдатами, юдеї мали досить причин для роздратування. Загони іноземного війська, розкидані в різних місцях Юдеї й Галілеї, постійно нагадували їм про національне приниження. Їм було гірко бачити, як під гучні звуки сурм римські воїни збиралися навколо свого прапора, віддаючи шану символіві своєї могутності. Часті сутички солдат з народом сприяли посиленню

ненависті. Часто траплялося, що римський урядовець, проїжджаючи через певну місцевість у супроводі своєї охорони, [70] примушував працюючих у полі селян нести на гору вантажі або виконувати якусь іншу роботу. Таким був закон і звичай Риму, і опір викликав лише глузування й жорстокість. З кожним днем народ все більше прагнув скинути римське ярмо. Бунтівничий дух особливо був притаманний зухвалим і відважним галілеянам. Капернаум як прикордонне місто був зайнятий римським гарнізоном, і навіть тоді, коли Христос повчав народ, юдеї бачили римських воїнів, що викликало в них гіркі думки про приниження Ізраїлю. Народ з надією поглядав на Христа, сподіваючись, що Він приборкає гордий Рим.

Але Ісус з жалем дивився на звернені до Нього обличчя. Він бачив, що дух помсти залишив на них свій відбиток, і знав, як сильно народ прагнув влади, щоб розправитися з гнобителями. Із сумом Він просить їх: *“Не противтесь злому. Коли вдарить тебе хто в праву щоку, підстав йому і другу”*.

Ці слова були лише повторенням старозавітного вчення. Хоч правило *“око за око і зуб за зуба”* (Левит 24:20) було записане в законі, даному через Мойсея, але це був громадянський закон. Ніхто не мав права сам помститися за себе, бо слова Господа проголошували: *“Не говори: “Надолужу я зло!”; “Не кажи: “Як зробив він мені, так зроблю я йому”; “не тішся, як ворог твій падає”; [71] “якщо голодує твій ворог – нагодуй його хлібом, а як спрагнений він – водою напій ти його”* (Притовісті 20:22; 24:29, 17; 25:21).

Усе земне життя Ісуса було підтвердженням цього принципу. Наш Спаситель залишив Небесну вітчизну, щоб принести Своїм ворогам хліб життя. Від ясел до могили Він зустрічався лише з наклепами і переслідуваннями, але відповідав на них всепрощаючою любов'ю. Через пророка Ісаю Він сказав: *“Підставив Я спину Свою тим, хто б'є, а щоки Свої щипачам, обличчя Свого не сховав від ганьби й плювання”*. *“Він гноблений був та понижуваний, але уст Своїх не відкривав. Як ягня був проваджений Він на заколення, й як овечка перед стрижіями своїми мовчить, так і Він не відкривав Своїх уст”* (Ісаї 50:6; 53:7). З Голгофського хреста через віки долинає молитва Ісуса за Його мучителів та вістка надії для розбійника, який помирає.

Присутність Отця підтримувала Його, і з Ним могло трапитися лише те, що було допущене безмежною Любов'ю для добра світу. У цьому Він знаходив утіху, і саме це має бути джерелом утіхи і для нас. Хто сповнений Духом Христа, той перебуватиме в Ньому. Удар, спрямований на нього, впаде на Спасителя, Котрий оточує його Своєю

присутністю. Усе, що б з ним не трапилося, приходиться через Христа. Йому не потрібно протистояти злову, бо Христос – його захист. Ніщо не може торкнутися його, якщо Господь не дозволить, і усе, що є допущене, *“допомагає на добро тим, хто любить Бога”* (До римлян 8:28).

[72] *“А хто хоче тебе позивати й забрати сорочку твою, віддай ї плаща йому. А хто силувати тебе буде відбутися подорожнє на милю одну, іди з ним навіть дві”*.

Ісус просив Своїх учнів не протистояти наказам начальства, а робити навіть більше, ніж від них вимагають. Наскільки це можливо, необхідно було виконувати свої обов'язки навіть ретельніше, ніж цього потребував закон країни. Закон, даний через Мойсея, вимагав великого піклування про бідних. Коли бідна людина віддавала одяг як заставу за свій борг, то позикодавець не мав права увійти до його дому і забрати цей одяг, але мусив стояти на вулиці і чекати, поки застава буде йому принесена, і за будь-яких обставин він повинен був повернути її перед настанням ночі (див. Повторення Закону 24:10-13). За часів Христа ці правила милосердя рідко виконувалися, але Ісус навчав Своїх учнів підкорятися вироку суду, навіть якщо суд вимагав більше, ніж закон Мойсея. Якщо треба віддати навіть частину одягу, слід підкоритись. Більше того, вони повинні задовольнити вимоги позикодавця і в тому разі, коли він вимагає більше, аніж має право згідно із судовим вироком. *“А хто хоче судитись з тобою, сказав Він, і взяти в тебе сорочку, віддай йому верхню одягу”*. І якщо урядовий кур'єр вимагає відбутися подорожню повинність і пройти одну милю, пройди з ним дві.

Ісус продовжує: *“Дай тому, хто в тебе просить, а від того, хто хоче позичити в тебе, не відвертайся”*. Те ж саме було сказано через Мойсея: *“...не зробиш запеклим свого серця, і не замкнеш своєї руки від убогого брата свого, бо конче відкриєш свою руку йому, і конче позичиш йому за його потребою, що буде бракувати йому”* (Повторення Закону 15:7, 8). Цей біблійний текст пояснює нам слова Спасителя. Христос зовсім не вчить нас давати без розбору кожному, хто просить підтримки, але Він говорить: *“Позичиш йому, скільки в біді, в яку він упав, йому потрібно”*. Давати слід не лише у позику, а й не чекаючи повернення, про що свідчать слова Спасителя: *“Позичайте, не ждучи нічого назад”* (Луки 6:35).

“Любіть ворогів своїх”. Матвія 5:44

Урок Христа “Не протистояти злову” був для мстивих юдеїв жорстокою вимогою, і вони крадькома ремствували між собою. А тепер

Ісус додав ще сильніший вислів: *“Ви чули, що сказано: Люби свого ближнього, і ненавидь свого ворога. А Я вам кажу: Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творить добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує, щоб вам бути синами Отця вашого, що на небі”*.

Таким і був дух Закону Божого, який рабини обернули на холодне й суворе зведення законів. Вони вважали себе кращими за інших і були впевнені, що як ізраїльтяни, вони мають право на особливу прихильність Богу; а Ісус вказав як на єдиний доказ того, що їх спонукання можуть бути піднесенішим й благороднішими, ніж почуття й спонукання [74] митарів і грішників, до яких вони ставилися з презирством.

Він вказав Своїм слухачам на Володаря Всесвіту, називаючи Його по-новому: *“Отче наш”*. Він хотів, щоб вони зрозуміли, з якою ніжністю Бог піклується про них. Бог турбується про кожну загинулу душу: *“Як жалує батько дітей, так Господь пожалівся над тими, хто боїться Його”* (Псалом 103:13). Таке вчення про Бога можна знайти лише в Біблії. Язичництво навчає людей дивитися на Всевишнього не як на Отця, Котрий обдаровує Своїх дітей любов'ю, а як на грізну істоту, що викликає жах і яку необхідно умилювати жертвами. Навіть ізраїльтяни були настільки засліплені, що не розуміли дорогоцінного вчення пророків про Бога, і слова про батьківську любов Бога до людей видалися їм чимось новим, вперше проголошеним світові.

Юдеї вірили: Бог любить тих, які служать Йому, тобто точно виконують вимоги рабинів, а що всіх інших Він ненавидить і проклинає. Ні, – сказав Ісус, – цілий світ, і добрі, і злі люди, зігріваються променями Його любові. Про цю істину вони могли довідатися із самої природи, оскільки Бог *“велить Своєму сонцю сходити на злих і на добрих, і посилає дощ на праведних і неправедних”*.

Земля щороку приносить плоди та обертається навколо сонця не тому, що їй притаманна якась особлива сила. Могутня рука Бога тримає усе і керує планетами, спрямовуючи їхні шляхи у небесному просторі. [75] Завдяки Його силі літо і зима, сівба і жнива, день і ніч змінюють одне одного, розвивається рослинний світ. За Його словом розпускається листя і розквітають квіти. Усе добре, чим ми володіємо, кожний промінь сонця і краплина дощу, кожний шматок хліба, кожна мить нашого життя, – усе це дари Його любові.

Ще в той час, коли ми були жорстокими і непримиренними, *“бридкими... ненавиділи один одного”*, наш Отець Небесний виявляв до нас милість. *“А коли з'явилась благодать та людинолюбство Спасителя,*

нашого Бога, Він нас спас не з діл праведности, що ми їх учинили були, а з Своєї милости” (До Тита 3:3-5). Його любов, прийнята нами, робить нас милостивими і добрими не лише до тих, хто нам подобається, а й до винних, заблудлих і грішних людей.

Дітьми Божими є ті, хто став співучасником Божественної Істоти. Ні становище у світі, ні права, отримані при народженні, ні національні або релігійні особливості не роблять нас членами Божої сім’ї. Це звершує любов, яка охоплює все людство. Навіть грішники, серця яких ще не цілком закриті для впливу Духа Божого, відгукуються на доброту; на ненависть вони відповідають ненавистю, але на любов — любов’ю. І лише Дух Божий відповідає любов’ю на ненависть. Бути люб’язним з невдячними і злими, робити добро, не чекаючи нічого у відповідь, — це ознаки приналежності до Небесної царської родини, доказ того високого становища, яке посідають діти Всевишнього.

[76] “Отож, будьте досконалі, як досконалий Отець ваш Небесний!”

Матвія 5:48

Слово “отож” вказує на те, що тепер буде зроблений висновок з усього, викладеного раніше. Ісус розповідав Своїм слухачам про велику любов і милість Божу, і тепер Він закликає їх до досконалості. Отець Небесний “добрий... до невдячних і злих” (Луки 6:35), Він принизив Себе, щоб піднести вас, а тому, — говорить Ісус, — ви можете стати подібними до Нього, без пороку перед людьми і ангелами.

Умови вічного життя під благодаттю ті ж самі, що були в Едемі: досконала праведність, згода з Богом і повний послух вимогам Його Закону. У Старому Завіті міститься той самий приклад ідеального характеру, що й у Новому Завіті, і це зразок, до якого ми можемо уподібнитись. В основі кожної заповіді, кожної вимоги Бога — позитивна обітниця. Бог зробив усе, щоб ми могли стати подібними до Нього, і Він здійснить цю роботу для всіх тих, хто не противиться і не відкидає Його милість.

Бог любить нас невимовною любов’ю, і в нас пробуджується любов до Нього, коли пізнаємо, що є широта і довгота, глибина і висота тієї любові, яка перевершує будь-яке розуміння. Приваблююча краса характеру Христа, пізнання Його любові до нас, коли ми були ще грішниками, пом’якшує і перемагає норовисте серце; [77] грішник змінюється і стає дитиною Божою. Щоб викоринити гріх з людського серця, Господь діє не примушуванням, а любов’ю. Нею Він перетворює гордість на лагідність, ворожнечу і невір’я — на любов та віру.

Юдеї доклали чимало зусиль, щоб досягнути досконалості власними зусиллями, однак не змогли цього зробити. Христос вже сказав їм, що власною праведністю вони не можуть увійти до Царства Небесного. Тепер Він показує, якою є праведність тих, що увійдуть до Царства Небесного. У Нагірній проповіді Він говорив про плоди цієї праведності, а тепер в одному короткому реченні вказує на її джерело і характер. Будьте досконалі, як Бог досконалий. Закон є лише відображенням характеру Божого. У Небесному Отцеві ми можемо побачити досконалий вияв усіх тих принципів, на яких ґрунтується Його правління!

Бог є любов. Як від сонця виходять промені світла, так і від Нього випромінюється до всього Його творіння любов, радість і світло. Богові властиво давати, і все Його життя є виявом безкорисливої любові.

Він говорить, щоб ми були досконалими, як Він є досконалий. У нашому невеликому оточенні ми повинні стати таким же світлом і благословенням, яким Він є для Всесвіту. Ми не маємо нічого власного, тому повинні відображати в собі світло Його любові. Звершуючи добро силою благодаті, даною нам, ми можемо стати досконалими, як досконалий Бог.

Ісус говорить: *“Будьте досконалі, як Отець ваш Небесний досконалий”*. Якщо ми – діти Божі, то ми причетні до Його [78] Істоти і не можемо бути неподібними до Нього. Кожна дитина живе, завдяки життю свого батька. Якщо ж ми – діти Божі, народжені від Його Духа, то ми живемо завдяки життю Божому. У Христі *“тілесно живе вся повнота Божества”* (До колосян 2:9); і життя *“з’явилося Ісусове в нашому смертельному тілі”* (2 до коринтян 4:11). Це життя розвине в нас ті ж риси і ті вчинки, які є в Христа. Ми прийдемо до повної згоди з кожною Його заповіддю, бо *“закон Господній досконалий – він зміцнює душу”* (Псалом 19:8). Любов’ю *“щоб виконалось виправдання Закону на нас, що ходимо не за тілом, а за духом”* (До римлян 8:4).

[79]

ПРАВДИВЕ СПОНУКАННЯ ДО СЛУЖІННЯ

“Стережіться виставляти свою милостиню перед людьми, щоб бачили вас”. Матвія 6:1

У Нагірній проповіді Христос висловив те, що було вираженням того вчення, яке Він безмовно впроваджував у своє життя і яке, на жаль, більшість людей не розуміли. Вони не могли зрозуміти, чому, володіючи такою величезною силою, Він не користується нею для досягнення того, що вони вважали за найважливіше. Їхні думки, спонукання та дії були зовсім протилежними. Роблячи вигляд, нібито вшановують Закон, вони насправді шукали слави для себе. Христос намагався довести їм, що самолюбець є порушником Закону.

Принципи, які плекали фарисеї, властиві людям усіх часів. Фарисейський дух притаманний людській природі. Спаситель вказав на величезну різницю між Його духом і методами та духом і методами рабинів; Його вчення однаковою мірою можна застосувати до людей усіх віків.

За часів Христа фарисеї постійно намагалися заслужити прихильність Небес, щоб забезпечити собі добробут і земну славу – винагороду за чесноти. Водночас вони прагнули показати перед людьми свою добротність, привернути до себе загальну увагу, прославитися своєю святістю.

[80] Ісус засудив їхню показну побожність, пояснюючи, що Бог не приймає такого служіння; лестощі й захоплення людей, котрих юдеї так домагалися, будуть їх єдиною нагородою.

“А як ти чиниш милостиню, – говорив Ісус, – хай не знатиме ліва рука твоя, що робить правиця твоя, щоб таємна була твоя милостиня, а Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно”.

Ісус, звичайно, не хотів цим сказати, що добрі діла потрібно завжди робити таємно. Апостол Павло писав під натхненням Духа Святого, і не приховував щедрості та самовідданості християн Македонії, але навпаки звернув увагу на благодать Христову, що діяла в них, завдяки чому й інші сповнялися тим же духом. До церкви в Коринті Павло писав: *“Ваша ревність заохотила багатьох” (2 до коринтян 9:2).*

Слова Христа ясно свідчать про те, що метою добротності повинна бути не похвала або слава від людей. Справжнє благочестя ніколи не виставляє себе напоказ. Хто бажає похвали і лестоштів та знаходить у них утіху, той є християнином лише на словах.

Своїми добрими вчинками послідовники Христа мають прославляти не себе, а Того, Чією благодаттю і силою вони здатні чинити ці діла. Кожний добрий вчинок здійснюється за спонуканням Святого Духа; Дух же дається для прославлення Того, Хто дає, а не того, хто отримує. Коли світло Христа осяває душу, то вуста наповнюються славослов'ям і подякою Богові. Тоді не наші молитви або виконані обов'язки, не наша добродійність і значущість будуть темою наших думок і розмов. [81] Ісус буде звеличений, наше власне “я” відступить на останній план, – і Христос буде все в усьому.

Ми повинні давати широко, не напоказ, щоб інші бачили наші добрі вчинки, але з почуття жалю та любові до тих, хто страждає. Щире бажання допомогти і справжнє сердечне співчуття цінуються Небом. Душа, щира у своїй любові та нелицемірна в посвяченні Богові, оцінюється Ним дорожче, ніж золото офірське.

Ми маємо думати не про нагороду, а про служіння; але послуга, виявлена в такому дусі, буде винагороджена. *“Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно”*. Сам Бог є нагородою, що перевершує усі інші, але прийняти Його в серце і радіти цим здатна лише душа, подібна до Нього в характері. Тільки той, хто уподібнився до Нього, може належним чином оцінити Його. Бог перебуває в душі тією мірою, у якій вона віддається Йому, щоб служити людству.

Ніхто не може виливати зі свого серця потоки Божественних благословень на інших, не отримуючи великої нагороди. Ущелини й рівнини, через які гірські потоки несуть свої води до моря, ніколи не зазнають шкоди; те, що вони віддають, повертається до них стократ. Дзюркотливий потік залишає по собі в дарунок вологу та родючі землі. Трава, що росте на його берегах, є свіжішою і зеленішою, дерева мають ряснішу крону, а квіти відрізняються більшою різноманітністю барв. Коли лука пожовтіє влітку під палючим промінням сонця, смужка зелені вказує на шлях гірської річки. [82] Руслото річки, яка відчинила своє лоно, щоб нести до моря дорогоцінну вологість гір, зодягається у свіжість і красу, нагадує про благословення, якими благодать Божа нагороджує усіх тих, через кого вона зливається на світ.

Такою є нагорода для тих, хто виявляє милосердя до бідних. Пророк Ісаїя писав: *“Чи ж не це, щоб владати голодному хліба свого, а вбогих бурлаків до дому впровадити? Що як побачиш нагого, щоб вкрити його, і не сховатися від свого рідного? Засяє тоді, мов досвітня зоря, твоє світло, і хутко шкірою рана твоя заросте... і буде Господь тебе завжди провадити,*

і душу твою нагодує в посуху... ти станеш, немов той напоєний сад, і мов джерело те, що води його не всихають!" (Ісаї 58:7-11).

Вчинки благодійності приносять подвійне благословення. Той, хто дає нужденному, отримує благословення ще більшою мірою. Благодать Христа розвиває риси характеру, протилежні егоїзмові, а вони прикрашають, облагороджують та збагачують життя. Добрі вчинки, зроблені потаємно, еднають серця і приводять їх до Джерела милосердя. Невеликі знаки уваги, незначні вчинки, здійснені в душі любові та самопожертви, розповсюджують навколо себе пахощі, подібні до аромату квітки, і дарують чималі благословення й щастя. Врешті-решт ми переконаємося, що самозречення заради добра і щастя інших, яким незначним воно б не видавалося тут, на землі, на небесах буде визнано за доказ нашої єдності з [83] Царем слави. Безмежно багатий, Він збіднів заради нас.

Добрі діла можуть бути зроблені таємно, але їхній вплив на характер не залишиться непоміченим. Якщо ми широко працюємо як послідовники Христа, наше серце буде ще в тіснішому єднанні з Богом, а Дух Божий, Який керує нами, приведе до повної згоди зі священною волею Божою.

Бог, Котрий примножує таланти тим, які мудро використали отримані дари, дивиться з благоволінням на служіння віруючих у Христа, благодаттю і силою Котрого вони зміцнені. Хто намагається розвинути й удосконалити в собі християнський характер, постійно вправляючись у добрих вчинках, той жатиме в прийдешньому житті те, що посіяв тут, на землі. Справа, розпочата на землі, досягне досконалості у майбутньому, кращому житті й триватиме вічно.

“А як молитесь, то не будьте, як ті лицеміри”. Матвія 6:5

У фарисеїв були встановлені певні години для молитви, і як це часто траплялося, перебуваючи в цей час поза домом, вони зупинялися на вулицях або на базарі посеред багатолюдного натовпу і голосно виголошували свої формальні молитви. Таке вшанування Бога лише для власної слави Ісус безпощадно засудив! [84] Однак Він не нехтував молитвою на людях і Сам молився зі Своїми учнями в присутності величезного натовпу. Але Він навчав, що особиста молитва не повинна бути оприлюднена. Нам необхідно звертатися до Бога у своїх молитвах на самоті, і ніяке людське вухо не повинно чути її! *“Коли молишся, увійди до своєї комірчини...”*. Отже, визначте собі місце для таємних молитов. Ісус мав улюблені місця для спілкування з Богом, і

так повинно бути в нас. Нам вкрай необхідно частіше усамітнюватися в такому місці, – яким би скромним воно не було, – щоб більше перебувати наодинці з Богом!

“Помолися Отцеві твоєму, що в таїні”. В ім’я Ісуса ми можемо з дитячою довірою прийти в присутність Божу, не потребуючи жодного посередника. Через Ісуса ми відкриваємо наші серця Богові, Який знає і любить нас.

У потаємному місці, де ніхто, крім Бога, нас не бачить і не чує, ми можемо вільно злити милостивому Отцеві найпотаємніші бажання. На самоті, коли душа затихне перед Богом, до серця промовлятиме Голос, який завжди відгукується на поклик людської нужди.

“Вельми Господь милостивий та щедрий” (Якова 5:11). З невтомною любов’ю Він готовий вислухати визнання грішників і прийняти їхнє розкаяння. Він чекає від нас вдячності, як мати чекає вдячної посмішки від улюбленої дитини. Він бажає, щоб ми зрозуміли, якою гарячою й ніжною є Його прихильність до людей. Він закликає принести до Нього [85] свої тягарі, щоб Він полегшив наше горе Своєю любов’ю, зцілив рани, зміцнив немічних, заповнив Собою нашу порожнечу. Жодна людина, яка зверталася до Нього, не залишилася розчарованою. *“Приглядайтесь до Нього й засяєте, і не посоромляться ваші обличчя” (Псалом 34:6)*.

Хто шукає Бога, на самоті відкриваючи перед Ним свої потреби й прохаючи від Нього допомоги, не даремно кличе до Нього. *“Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно”*. Якщо Христос є нашим повсякденним Супутником, ми відчуємо себе в оточенні сил невидимого світу; споглядаючи Ісуса, ми станемо подібними до Нього. Дивлячись на Христа, людина змінюється, стає лагідною, благородною і гідною Царства Небесного. Внаслідок спілкування і дружби з Господом вона зростає в чистоті, святості, ширості, досягає мудрості в молитві. Бог виховує нас, і про це свідчить наша старанність та завзяття.

Душа, яка щоденно в молитві просить у Бога допомоги, підтримки й сили, зазнає благородних поривань, осягне розуміння істини й обов’язку, виявить шляхетні спонукання у вчинках і відчуватиме постійну спрагу і голод праведності. Підтримуючи зв’язок з Богом, ми зможемо, спілкуючись з іншими людьми, передати їм світло, мир і спокій, котрі панують у наших серцях. Сила, отримана в молитві, робить душу вдумливою та серйозною, допомагає виконувати щоденні обов’язки і за будь-яких обставин зберігати дух миру.

Якщо ми наблизимося до Бога, то Він Сам вкладе в наші уста слова [86] для прославлення Його імені. Він навчить нас ангельських пісень, правильної подяки нашому Небесному Отцеві. Світло та любов Спасителя, Який перебуває в нас, будуть явлені в кожному нашому вчинку. Хто живе життям віри в Сина Божого, не буде виведений з рівноваги неприємностями, які приходять ззовні.

“Як молитесь, не проказуйте зайвого, як ті погани”. *Матвія 6:7*

Язичники розглядали свою молитву як служіння, яке саме по собі звільняє від гріха: чим довша молитва, тим більша заслуга. Якби вони могли власними зусиллями стати святими, їм було б чим пишатися і чому радіти. Таке уявлення про молитву походить від принципу само-викуплення, який лежить в основі усіх фальшивих релігій. Фарисеї перейняли це язичницьке уявлення про молитву, і воно досі збереглося навіть серед тих, хто називає себе християнами. Повторення завчених, загальноживаних фраз, коли душа не відчуває потреби в Богові, є тим “зайвим”, що й у язичників.

Молитва — не викуплення за гріх; у ній самій немає ні сили, ні заслуги. Усю нашу барвисту мову не можна навіть порівняти з одним щирим, святим бажанням. Найкрасномовніші молитви — це лише набір пустих слів, якщо вони не відбивають внутрішніх сердечних почуттів. Однак молитва, котра виходить зі щирого серця і в якій висловлені потреби душі перед Богом так, як ми б це зробили перед [87] земним другом, вірячи в те, що Він відповість, — тільки така молитва є молитвою віри. Господу зовсім не потрібні наше чергове бездушне прославлення. Лише благаання серця, розбитого й упокороного усвідомленням своєї гріховності й слабкості, яке знаходить шлях до Отця всякого милосердя.

“Як постите, то не будьте сумні, як оті лицеміри”. *Матвія 6:16*

Піст, схвалений Словом Божим, не є простою формою. Він полягає не лише в тому, щоб стримуватися від їжі, одягатися у веретище та посипати голову попелом. Хто постить, по-справжньому жалкуючи за гріх, той не буде виставляти піст напоказ.

Мета посту, до якого закликає Бог, полягає не в тому, щоб мучити, катувати тіло за гріх душі, а допомогти пізнати огидну природу гріха, упокорити своє серце перед Богом і отримати від Нього всепрощаючу благодать. Господь повелів Ізраїлю: *“Деріть своє серце, а не свою одіж, і наверніться до Господа, вашого Бога” (Йоїла 2:13).*

Якщо ми каємося і тішимо себе думкою про те, що власними ділами зможемо заслужити або досягти спадщини святих, то це не принесе жодної користі. Коли Христа запитали: *“Що ми маємо почати, щоб робити діла Божі? Ісус відповів і сказав їм: Оце діло Боже, щоб у Того ви вірували, Кого Він послав”* (Івана 6:28, 29). Отже, каятись — означає відвернутися від власного “я” і повернутися до Христа; якщо ми прийнемо Христа вірою і Він житиме в нас, про це будуть свідчити наші добрі діла.

[88] Ісус сказав: *“А ти, коли постиш, намасти свою голову, і лице своє вмий, щоб ти посту свого не виявив людям, а Отцеві своєму, що в таїні”* (Матвія 6:17, 18). Усе, що робиться на славу Богу, має робитися з радістю, а не з сумом чи похмуро. У релігії Ісуса немає нічого похмурого. Коли християни своїм сумним виглядом показують, ніби вони розчарувались у своєму Господеві, то цим вони подають Його характер у хибному світлі, а це служить на користь ворогам Христа. На словах вони визнають Бога своїм Отцем, але насправді їхній сумний, нещасний вигляд говорить світові про те, що вони покинуті сироти.

Христос бажає, щоб ми представили своє служіння Йому таким привабливим, яким воно є насправді. Відкривмо милосердному Спасителю свій біль і таємні страждання серця. Залишмо свій тягар біля підніжжя хреста й продовжуймо шлях, знаходячи радість у любові Того, Хто перший полюбив нас. Люди можуть ніколи не довідатись про те, що відбувається між вами і Богом, але наслідки впливу Святого Духа на серце виявляться перед усіма, бо *“Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно”*.

“Не складайте скарбів собі на землі”. Матвія 6:19

Скарби, зібрані на землі, невічні: вони можуть бути вкрадені злодіями, зіпсовані міллю та іржею, знищені ураганом і вогнем. *“Де твій скарб, там буде і твоє серце”*. Думки настільки будуть просякнуті земним, що для Небесного вже не залишиться місця.

Найбільшим злом тогочасних юдеїв була жадоба грошей. **[89]** Турботи про земне займали в серці місце, котре належить Богові. Це саме відбувається і сьогодні. Багатство настільки зачаровує людину, що в гонитві за наживою руйнує в ній усі благородні почуття і вкрай спотворює її людську природу. Служіння сатані сповнене турбот, труднощів і стомливої роботи, а скарби, так важко здобуті людиною на цій землі, вельми недовговічні.

Ісус сказав: *“Складайте ж собі скарби на небі, де ні міль, ні іржа їх не нищить, і де злодії до них не підкопуються та не крадуть. Бо де скарб твій, там буде й серце твоє!”*

Звідси повчання для нас: *“Складайте ж собі скарби на небі”*. У наших інтересах – забезпечити собі небесні скарби. З усього, чим ми володіємо, тільки це належить нам. Скарби, зібрані на небесах, вічні. Вода і вогонь не знищать їх, злодій не вкраде, міль та іржа не зіпсують, бо Господь охороняє їх.

Понад усе Христос цінує багатство славної спадщини між святими (див. *До ефесян 1:18*). Учні Христа порівнюються з коштовним камінням, з Його особливим скарбом. Він говорить: *“Бо вони як каміння корони”*; *“зроблю людину дорожчою від щирого золота, і смертну людину від офірського золота”* (*Захарії 9:16; Ісаї 13:12*). Христос, від Котрого походить уся слава, дивиться на Свій народ у його чистоті й досконалості як на нагороду за Свої страждання, приниження і любов; вони доповнюють Його славу.

Ми маємо перевагу співпрацювати з Ним у великій [90] справі спасіння, стати співучасниками багатства, яке Він придбав Своїми стражданнями й смертю. Апостол Павло писав до християн у Солуні: *“Бо хто нам надія, чи радість, чи вінок похвали? Хіба ж то й не ви перед Господом нашим Ісусом в Його приході? Бо ви наша слава та радість!”* (*1 до солунян 2:19, 20*). Ось скарб, шукати якого закликає Христос. Характер людини – це великі жнива життя. Кожна дія, кожне слово, яке благодаттю Христа викликає в душі прагнення до Небесного, кожне зусилля, спрямоване на те, щоб стати подібним до Христа, збирають нам скарби на небесах.

“Де скарб твій, там буде й серце твоє”. Намагаючись допомогти іншим, ми приносимо користь самим собі. Кожний, хто посвячує свої кошти і час на справу поширення Євангелії, зосередить на ній і свої думки, і молитви за роботу і за душі, навернені через це. Його почуття передадуться іншим, і він ще ревніше присвятить себе Богові, щоб здійснити якомога більше добра.

Останнього дня, коли всі багатства землі будуть знищені, той, хто зібрав собі скарби на небесах, побачить, що він придбав у своєму житті. Якщо ми прислухалися до слів Христа, то наприкінці, знаходячись серед тих, хто стоятиме навколо великого білого престолу Божого, ми побачимо тих, котрим вказали шлях до спасіння, і дізнаємося, що вони допомогли спасти інших, а ті – ще інших. Отож, внаслідок наших трудів величезна кількість людей досягла вічної гавані спасіння, щоб покласти свої вінці до ніг Ісуса та прославити Його по вічні віки. З якою радістю дивитимуться тоді працівники Христа на всіх спасених, [91] які поділятимуть славу Спасителя!

Яким дорогим буде Небо для тих, котрі були вірні у справі спасіння душ!

“Коли ви воскресли з Христом, то шукайте того, що вгорі, де сидить Христос по Божій правиці” (До колосян 3:1).

“Тож як око твоє буде здорове, то й усе тіло твоє буде світле”.

Матвія 6:22

Цілеспрямованість, нероздільне посвячення Богові — це ті умови, на які вказують слова Спасителя. Хто щирий, непохитний у своєму прагненні пізнати правду та підкорятися їй незалежно від обставин, той буде навчений Богом. Правдива побожність там, де немає угоди з гріхом. Тоді мова нашого серця буде співзвучна зі словами апостола Павла: *“Забуваючи те, що позаду, і спішачи до того, що попереду, я женусь до мети за нагородою високого поклику Божого в Христі Ісусі”. “Тож усе я вважаю за втрату ради переважного познання Христа Ісуса, мого Господа, що я ради Нього відмовився всього, і вважаю все за сміття, щоб придбати Христа” (До филип’ян 3:13, 14, 8).*

Але там, де очі засліплені любов’ю до власного “я”, там панує темрява. *“А коли б твоє око лихе було, то й усе тіло твоє буде темне”.* Саме ця жахлива темрява втримувала юдеїв у їхньому запеклому [92] невір’ї, не давала їм змоги пізнати характер і місію Того, Котрий прийшов, щоб спасти їх від гріхів.

Зустрівшись зі спокусою, ми спочатку дозволяємо собі вагатися, перестаємо довіряти Богові. Якщо ми не цілком віддалися Йому, то перебуваємо в темряві. Коли ми ставимо свої умови, то цим відчиняємо двері, через які може увійти сатана та звести нас до спокуси. Він знає, що як тільки йому пощастить затьмарити наш духовний зір, щоб ми не бачили Бога очима віри, тоді не буде більше жодної перепони між нами і гріхом.

Панування гріховних пристрастей свідчить про сліпоту душі. Кожне задоволення цих пристрастей віддаляє душу від Бога. Йдучи шляхом сатани, ми все більше поринаємо в темряву зла, і кожний крок провадить нас до ще густішої пітьми та засліплення серця.

Як у духовному, так і в фізичному світі існує один закон. Хто постійно перебуває у темряві, загалом втрачає здатність бачити. Він перебуває у безпросвітній пітьмі і не побачить навіть найяскравішого промінчика світла. Він *“перебуває в темряві, і не знає, куди йде, бо темрява засліпила йому очі” (1 Івана 2:11)*. Постійно плакаючи гріх, свідомо нехтуючи Божественною любов’ю, грішник втрачає любов до добра,

потяг до Бога та здатність сприймати Небесне світло. Милість і любов Бога усе ще промовляють до грішника, світло сяє так яскраво, як і на початку життя, але вуха не чувають Його голосу, очі не бачать світла.

[93] Бог не залишить жодну душу, не покине її напризволяще, поки є хоч найменша надія на її спасіння. *“Людина відвертається від Бога, але не Бог від людини”*. Небесний Отець кличе нас, застерігає і запевняє у Своєму милосерді, доки все це ще не є даремним. Відповідальність лягає на грішника. Опираючись Духові Божому сьогодні, він може чинити більший опір, коли небесне світло засяє яскравіше. Так він переходить від однієї сходинки опору до іншої, поки, врешті-решт, світло не справлятиме на нього жодного враження, і він вже ніяк не відповідатиме на поклик Духа Божого. Тоді *“світло твоє”* обернеться на пільму. Навіть зрозуміла раніше істина стане спотвореною, ще більше засліплюючи душу.

“Ніхто двом панам служити не може”. *Матвія 6:24*

Христос не говорить, що людина не повинна служити двом панам, Він тільки наголошує, що це неможливо. Інтереси Божі та інтереси мамони аж ніяк не пов’язані між собою і не мають нічого спільного. Саме там, де сумління християнина підказує йому, що треба терпіти, зректися самого себе і зупинитися, світська людина переступає межу, прямуючи за своїми егоїстичними потребами. З одного боку, християнин, який зрікається себе, а з другого — світська людина, котра потурає своїм бажанням, ганяється за модою, легковажно поводить себе та віддається гріховним насолодам. Туди, за межу, християнин перейти не може. [94] Залишитись нейтральним неможливо; не існує *“середнього класу”*, який не любив би Бога і водночас не служив би ворогові правди. Христос хоче жити у Своїх слугах, діяти через них, використовуючи їхні здібності. Для цього їхня воля має бути підпорядкована Його волі; вони повинні діяти Його Духом. Тоді вже не вони живуть, але Христос перебуває в них. Хто не повністю віддає себе Богові, той залишається під владою іншої сили, слухається голосу, котрий шепоче зовсім інше. Половинчасте служіння призводить людину на бік ворога; вона стає надійним помічником сил темряви. Коли ті, які видають себе за воїнів Христових, вступають у союз із сатаною і допомагають його справі, вони цим свідчать про те, що є ворогами Христа. Зрадивши правді Божій, вони стають сполучною ланкою між сатаною та вірними послідовниками Христа, і через них ворог безперестанно намагається опанувати серцями воїнів Христа.

Найбільш недоступнішою фортецею зла на землі є не порочне життя покинутого грішника або покидька суспільства, а життя, яке зовні справляє враження добродійного, пристойного і шляхетного, а насправді сповнене гріха і пороків. Для душі, котра таємно бореться з велетенською спокусою і ледве тримається на краю прірви, таке життя є найбільшою принадою. Людина, яка має високі поняття про життя, істину і честь, і все ж свідомо порушує хоча б одну зі святих заповідей Божих, перетворила Його благородні дари на приманку для гріха. Здібності, таланти, співчуття, навіть великодушність і добрі діла [95] можуть стати тенетами сатани і згубити душі. *“Не любіть світу, ані того, що в світі. Коли любіть хто світ, у тім немає любови Отцівської, бо все, що в світі: пожадливість тілесна, і пожадливість очам, і пиха життєва, це не від Отця, а від світу”* (1 Івана 2:15, 16).

“Не журіться”! *Матвія 6:25*

Той, Котрий дав вам життя, знає, що необхідна їжа для його підтримки. Той, Хто створив тіло, знає, що вам необхідний одяг. Хто подарував вам більше, чи ж не дасть вам і менше, необхідне для життя?

Ісус звернув увагу Своїх слухачів на птахів, які своїм співом прославляли Творця, ні про що не турбуючись. Хоч вони *“не сіють і не жнуть”*, проте Отець Небесний піклується про них. *“А ви, — запитує Він, — хіба не багато вартіші за них?”*

Пагорби і луки майоріли барвистими квітами, на яких ще виблискували краплини ранкової роси. [96] Вказуючи на них, Христос сказав: *“Погляньте на польові лілії, як вони ростуть”*. Людина може майстерно відтворити витончену форму рослини чи ніжне забарвлення квітки, але їй не під силу дати життя бодай одній квітці або найменшій билінці. Кожна травинка, що росте при дорозі, існує завдяки Творцеві, Який створив зоряні світи. Через усе творіння проходить одна і та ж життєдайна сила Великого Бога. Він одягає польові квіти краще, ніж одягалися земні царі. *“Коли польову ту траву, що сьогодні ось є, а взавтра до печі викидається, Бог так зодягає, скільки ж краще зодягне Він вас, маловірні!”*

Той, Хто створив квіти і подарував птахам пісню, говорить: *“Гляньте на лілії! Подивіться на пташок!”* З краси природи ми можемо довідатися більше про Божественну мудрість, аніж це відомо всесильним світу цього. На пелюстках лілії Господь записав для нас особливу вістку, і серце наше прочитає її лише тоді, коли забуде про своє недовір'я, самолюбство, тривоги і турботи. Чи не для того наш Небесний Отець

у Своїй любові оточив нас щебетанням птахів і чудовими квітами, щоб прикрасити наш життєвий шлях й зробити його якомога привабливішим? Ми могли б мати усе необхідне для нашого існування і без квітів та птахів, але Бог вважає, що цього замало для людини. Він наповнив землю, повітря і небо красою, щоб розповісти нам про Свою любов і піклування. Краса Його творива є лише відображенням Його слави. Якщо ж Він з такою великою майстерністю створив природу [97] на радість нам, то як ми можемо сумніватися в тому, що Він дасть нам усе необхідне для життя?

“Погляньте на польові лілеї...”! Кожна квіточка, яка розкриває свої пелюстки назустріч сонячному світлу, підкоряється тим же великим законам, які керують рухом небесних світил, і яке ж просте, яке гарне і чудове їхнє життя! За допомогою квітів Бог спрямовує нашу увагу на красу Христового характеру. Той, Котрий дав квітам таку дивовижну красу, має набагато більше бажання зодягти наші душі в красу Христового характеру.

“Погляньте на польові лілеї, — говорить Ісус, — як вони зростають”, як вони піднімаються з темної, холодної землі, з багнистого болота і наповнюють усе навкруг красою та пахощами. Хто б міг подумати про таку красу, дивлячись на жорстку, коричневу цибулину лілії? Але коли на поклик Божий під дією дощу і сонячних променів у ній пробуджується дане Богом життя, усі захоплюються її красою й чарівністю. Саме так виявляє себе Боже життя у кожній людській душі, що піддається дії Його благодаті; вона сходить на кожного так щедро, як дощ і сонячне проміння. Словом Божим створені квіти, і це ж Слово творить в нас благодать Його духа.

Закон Божий — це Закон любові. Він оточив нас красою, щоб навчити, що ми живемо на землі не лише для того, щоб працювати, будувати і творити, а й для радості прекрасної, як квітка, котру в служінні любові ви можете приносити іншим.

Батьки й матері, дозвольте своїм дітям вчитись у квітів! [98] Поведіть їх до саду, у поле, у тінь лісів; навчіть їх читати в природі вістку Божої любові. Нехай їхні уявлення про Творця будуть пов'язані з думкою про птахів, дерева й квіти. Навчіть дітей бачити в усьому прекрасному вияв Божої любові до людини. Нехай ваша релігія буде приємною, а слова закону добра будуть завжди на ваших устах.

Навчіть дітей розуміти, що велика Божа любов може змінити їхню природу та привести їх до згоди з Божественним. Скажіть їм, що Господь бажає бачити їхнє життя таким же чистим і прекрасним, як квіти. Коли вони збирають чудові бутони, навчіть їх, що Творець квітів —

Прекрасніший за найкращі з них. Тоді дитячі серця відкриються перед Ним. Той, Хто *“увесь пожадання”*, стане їхнім щоденним Супутником, найближчим Другом, і їхнє життя стане взірцем Його чистоти.

“Шукайте ж найперш Царства Божого”. *Матвія 6:33*

Люди, слухаючи слова Христа, усе ще сподівалися почути вістку про встановлення земного царства. У той час, як Ісус відкривав перед ними скарби небес, вони думали: *“Наскільки спільність з Ним допоможе нам у досягненні нашої мети?”* Ісус показав, що, зосереджуючи свою увагу тільки на земних предметах, вони уподібнюються до язичників, [99] які живуть так, ніби немає Бога, Котрий з любов'ю піклується про Своє творіння.

Ісус сказав: *“Бо всього цього й люди світу оцього шукають, Отець же ваш знає, що того вам потрібно”* (Луки 12:30). *“Шукайте ж найперш Царства Божого й правди Його, а все це вам додасться”* (Матвія 6:33). Отже, Я прийшов, щоб відкрити вам Царство любові, правди і миру. Відчиніть ваші серця, щоб прийняти це Царство; нехай служіння інтересам цього Царства стане найвищою метою вашого життя. Хоч це є духовне Царство, не лякайтеся, що ваші тілесні потреби будуть залишені без уваги. Коли ви віддаєте себе на служіння Богові, Той, Котрий має всю владу на небі й на землі, задовольнить усі ваші потреби.

Ісус не звільнив нас від необхідності працювати для підтримки нашого життя, але навчає нас, що ми повинні зробити Його Першим і Останнім, Вищим над усе. Ми не повинні займатися жодною справою, ставити перед собою будь-яку мету або шукати задоволень, які б перешкоджали прояву Його праведності в нашому характері й житті. Усе, що ми робимо, слід робити від усього серця, як для Господа.

Живучи на землі, відкриваючи людям славу Божу та підпорядковуючи все волі Отця, Ісус звеличив життя у всіх його дрібницях. Він запевняє нас у тому, що все необхідне нам у житті *“додасться”*, якщо будемо наслідувати Його приклад. Бідність або багатство, хвороба або здоров'я, простота або мудрість, – усе передбачене в обітниці Його благодаті.

Вічна, могутня правиця Божа підтримує кожну душу, котра звертається до Нього за допомогою, якою б слабкою вона не була. [100] Найкращі витвори землі зникнуть, але душа, що живе для Бога, перебуватиме з Ним. *“Минається і світ, і його пожадливість, а хто Божу волю виконує, той повік пробуває!”* (1 Івана 2:17). Золота брама міста Божого відчиниться, щоб прийняти тих, котрі вже тут, серед нестатків і страждань, навчилися шукати в Бога наставлення і мудрості, втіхи й

надії. Ангели зустрінуть їх піснями, і дерево життя дасть їм свої плоди. *“Бо зрушаться гори й холми захитаються, та милість Моя не відійде від тебе, і заповіт Мого миру не захитається, каже твій милостивець, Господь” (Ісаї 54:10).*

“Отож, не журіться про завтрашній день... Кожний день має досить своєї турботи!” *Матвія 6:34*

Якщо ви присвятили себе Богові для здійснення Його справи, вам не потрібно турбуватися про завтрашній день. Той, Кому ви служите, знає кінець від початку. Події завтрашнього дня, які приховані від вашого погляду, відкриті Всемогутньому.

Коли ми хочемо щось зробити самі й покладаємося на власну мудрість, то беремо на себе тягар, якого Бог не покладав на нас, і намагаємося нести його власними силами. Ми беремо на себе відповідальність, яка належить Богові, і таким чином стаємо на Його місце. [101] Ми, звичайно, можемо хвилюватися, очікуючи небезпеки чи втрати, з якими, безсумнівно, доведеться зустрітися, але якщо ми щиро віримо в те, що Бог нас любить і бажає нам добра, то перестанемо хвилюватися за майбутнє. Ми повністю юдовіримося Богові, як дитина довіряється своєму люблячому татові. Тоді наші турботи і страхи зникнуть, бо воля наша зливається з волею Божою.

Христос не обіцяв нам, що допоможе сьогодні нести турботи завтрашнього дня. Він сказав: *“Досить тобі Моєї благодаті” (2 до коринтян 12:9)*. І подібно до манни в пустелі, Його благодать посилається нам щоденно. Як і народ ізраїльський під час подорожі в пустелі, ми можемо щоранку одержувати Небесний хліб для щоденного харчування.

Лише сьогоднішній день належить нам, і цього дня ми повинні жити для Бога. На цей один день ми маємо урочисто віддати всі наші наміри і плани до рук Христа, покласти на Нього всі наші турботи, бо Він опікується нами. *“Бо Я знаю ті думки, які думаю про вас, говорить Господь, думки спокою, а не на зло, щоб дати вам будучність та надію”*. *“Коли ви навернетесь та спочинете, то врятовані будете, сила вам буде в утишенні та в сподіванні” (Єремії 29:11; Ісаї 30:15).*

Якщо ви шукатимете Господа і щоденно навертатиметесь до Нього, якщо за власним рішенням будете вільними і радісними у Богові, якщо всім серцем відгукнетесь на Його поклик та приймете на себе ярмо Христове — ярмо послуху і служіння, — усі ваші нарікання припиняться, усі труднощі зникнуть і найскладніші питання, які стоять перед вами сьогодні, вирішаться.

[102]

МОЛИТВА ГОСПОДНЯ

“Ви ж моліться отак”. *Матвія 6:9*

Спаситель двічі виголосив цю молитву: перший раз — у Нагірній проповіді й пізніше — через кілька місяців, коли був наодинці з учнями. Учні деякий час перебували в розлуці зі своїм Господом, а повернувшись, побачили, як, поринувши в молитву, Він спілкувався з Отцем. Ніби не помічаючи їхньої присутності, Він голосно молився. Обличчя Спасителя було осяяне Небесним світлом. Здавалося, ніби Він перебував у присутності Невидимого, і в Його словах відчувалася сила Того, Хто розмовляє з Богом.

Серця учнів були глибоко зворушені. Вони вже неодноразово помічали, як часто на самоті Учитель проводить довгі години в спілкуванні з Отцем. Вдень Він служив людям, які юрмилися навколо Нього, викривав лукавство рабинів, і ця безперервна робота настільки виснажувала Його, що мати і брати Його, та й самі учні турбувалися, що це коштуватиме Йому життя. Але коли Він повертався після тривалої молитви в кінці дня, сповненого праці, на обличчі Його був мир і спокій, що свідчило: втома залишила Його. Після таких годин, проведених у спілкуванні з Богом, Він знову день у день ніс людям Небесне світло. **[103]** Учні вже давно пов’язували ці години молитви з силою Його слів і дій. Тож вслухаючись тепер у Його моління, вони сповнялися благоговінням і покірливістю. Коли Він закінчив молитися, вони, усвідомлюючи, наскільки вони немічні, вигукнули: *“Господи, навчи нас молитися”* (Луки 11:1).

Ісус не дав їм нового зразка молитви. Він повторив те, чого вже раніше навчав їх, ніби кажучи: “Ви повинні зрозуміти те, що Я вже говорив вам; воно має глибше значення, ніж ви гадаєте, і ви ще не цілком усвідомили це”.

Однак Спаситель не обмежує нас лише цими словами. Як Представник людської сім’ї Він дає нам зразок Своєї молитви, настільки простої за формою, що її зрозуміє й дитина, та настільки глибокої за змістом, що найгеніальніший розум не може до кінця збагнути її значення. Він навчає нас приходити до Бога з подякою, відкривати перед Ним наші потреби та бажання, визнавати гріхи та просити милості, посилаючись на Його обітницю.

“Коли молитесь, говоріть: Отче наш”. *Луки 11:2*

Ісус навчає нас називати Його Отця нашим Отцем. Він не соромиться називати людей братами (*див. До євреїв 2:11*). Серце Спасителя готове і прагне прийняти нас як членів Божої сім’ї, і, дозволяючи звертатися до Бога зі словами “Отче наш”, Він запевняє нас у родинних стосунках із Ним.

[104] У цих словах міститься чудова істина, сповнена підбадьорення й віхи: Бог любить нас так, як Свого Сина. Про це сказав Ісус в останній молитві за учнів: *“Іх полюбив Ти, як Мене полюбив” (Івана 17:23)*.

Світ, на котрий зазіхає сатана, поневолений його жорстокою владою, Син Божий Своїм надзвичайним подвигом любові знову з’єднав з престолом Єгови. Херувими, серафими і сонми мешканців безгрішних світів складали Богові й Агнцеви свої славослов’я, коли була здобута ця перемога. Вони раділи, що відкрився шлях для спасіння роду людського і земля буде звільнена від прокляття гріха. Наскільки ж більше повинні радіти ті, до кого виявлена ця дивовижна любов!

То чи ж можемо ми ще сумніватися почувати себе сиротами? Ісус прийняв людську природу задля порушників Закону; Він став подібний до нас, щоб ми мали вічний спокій і впевненість. Ми маємо Заступника на небесах, і кожний, хто приймає Його як особистого Спасителя, не залишиться сиротою і не буде сам нести тягар своїх гріхів.

“Улюблені, ми тепер Божі діти”. “А коли діти, то й спадкоємці, спадкоємці ж Божі, а співспадкоємці Христові, коли тільки разом із Ним ми терпимо, щоб разом із Ним і прославитись”. “Але ще не виявилось, що ми будемо. Та знаємо, що, коли з’явиться, то будем подібні до Нього, бо будемо бачити Його, як Він є” (1 Івана 3:2; До римлян 8:17).

Зробіть перший крок до Бога – пізнайте і **[105]** повірте в *“любов, що Бог її має до нас” (1 Івана 4:16)*, бо Його любов притягає людей до Нього. Пізнавши любов Божу, ми зрікаємося самолюбства. Називаючи Бога своїм Отцем, ми визнаємо всіх Його дітей своїми братами. Ми всі – члени однієї великої людської сім’ї. Ми повинні молитися за ближніх так, як за себе. Той, хто просить благословення тільки для себе, молиться неправильно.

Ісус говорить, що безмежний Бог дає нам перевагу наблизитися до Нього, називаючи Його нашим Отцем. Замислимося над тим, що це значить! Ще ніколи земні батьки не опікувалися так ревно своєю заблудлою дитиною, як наш Творець піклується за грішників. Жодна

людина не закликала грішника до покаяння з такою любов'ю, такою увагою і ніжністю. Бог живе у кожній оселі, чує кожне слово, вислуховує кожну молитву, знає розчарування та сум кожної душі, спостерігає за тим, як ми ставимося до батька, матері, сестри, брата і сусіда. Він піклується про нас, Його благодать, любов і милість постійно задовольняють наші потреби.

Але називаючи Бога своїм Отцем і визнаючи себе Його дітьми, ми повинні підкорятися Його мудрості та бути слухняними у всьому, знаючи, що Божа любов незмінна. Ми будемо втілювати в життя Його план. Як діти Божі будемо шанувати Бога, Його сім'ю, Його справу; вони стануть для нас головними. Ми будемо радіти і пишатися тим, що маємо зв'язок з Отцем і всіма Його дітьми. [106] Ми з радістю та смиренно зробимо все, що служить на славу Йому і для добра ближнього.

“Що еси на небесах”. Той, на Кого Христос спрямовує наші погляди як на нашого Отця, перебуває на небесах і усе, що хотів, учинив. Під Його охороною ми можемо бути спокійні, кажучи: “Того дня, коли страх обгортає мене, я надію на Тебе кладу” (див. Псалом 115:3; Псалом 56:4).

“Нехай святиться Ім'я Твоє”. Матвія 6:9

Святити Ім'я Господнє значить говорити про Бога з благоговінням. *“Святе та грізне Його ймення!” (Псалом 111:9).* У жодному випадку даремно не вживайте Ім'я Боже або легковажно не прикликайте Його. Коли молимося, ми приходимо до Всевишнього і тому повинні стати перед Ним з благоговінням. Ангели закривають свої обличчя в Його присутності. Херувими й святі сяючі серафими наближаються до Його престолу з урочистою шанобливістю. Хіба не з більшою пошаною та благоговінням повинні приходити до Господа, свого Творця, й грішні людські істоти?

Однак святити Ім'я Господнє означає набагато більше, ніж це. Ми, подібно до юдеїв за часів Христа, можемо зовні виявляти велику пошану до Бога і водночас постійно ганьбити Його Ім'я. Ім'я Господнє – *“Бог милосердний, і милостивий, довготерпеливий, і многомилостивий та правдивий... що вибачає провину й переступ і гріх” (Вихід 34:6, 7).* Про церкву Христову записано: *“Будуть кликати так: Господь наша правда!” (Єремії 33:16).* [107] Це ім'я отримує кожний послідовник Христа. Це – спадщина дітей Божих. Сім'я отримує ім'я свого Отця. Коли велике лихо спіткало Ізраїль, пророк Єремія молився: *“Ймення ж Твоє на нас кличеться, не залишай нас!” (Єремії 14:9).*

Ім'я це святиться ангелами небесними і мешканцями безгрішних світів. Якщо ж ви молитесь *“нехай святиться Ім'я Твоє”*, то цим просите, щоб воно свяtilося у цьому світі, у вашому житті. Бог перед ангелами й людьми визнав вас Своїми дітьми; моліться ж про те, щоб через вас не знеславлялося *“те добре ім'я, що ви ним називаетесь”* (Якова 2:7). Бог посилає вас у світ як Своїх представників. Кожним вчинком свого життя ви повинні відкривати святість Імені Божого. Передусім ви мусите виробити в собі Його характер. Ви не можете святити Його Ім'я, якщо власним життям і характером не відкриваєте світові Його характер і життя. А це можливо лише тоді, коли ми приймемо благодать і праведність Христа.

“Нехай прийде Царство Твоє”. Матвія 6:10

Бог – наш Отець, Котрий любить нас і піклується як про Своїх дітей; водночас Він Великий Цар Всесвіту. Інтереси Його Царства є й нашими інтересами, і тому ми повинні працювати для встановлення Його Царства.

Учні Христа очікували швидкого встановлення Його Царства слави. Однак у цій молитві Ісус відкриває, що це не так. **[108]** Вони повинні були молитися про прихід Його Царства як про подію, що відбудеться у майбутньому. Однак ця молитва водночас і запевнення (обітниця). Хоча учням не довелося побачити встановлення цього Царства за їхнього життя, проте повеління Ісуса молитися свідчило, що воно прийде у назначений Богом час.

Царство Божої благодаті утверджується зараз, коли з дня на день серця, раніше сповнені гріхом і опором, підкоряються могутній силі Його любові. Але остаточне встановлення Царства Його слави відбудеться лише при Другому приході Христа. *“А царство, і панування, і велич царств під усім небом буде дане народові святих Всевишнього”* (Даніїла 7:27). Вони успадкують Царство, уготоване їм *“від закладин світу”* (Матвія 25:34). Сам Христос прийме належну Йому владу і зацарює.

Небесні брами знову відчиняться, і наш Спаситель в оточенні десятків тисяч святих ангелів з'явиться як Цар над царями і Пан над панами. Єгова, Еммануїл тоді *“стане... за царя над землею всією, Господь буде один того дня, і одне Ймення Його”*. *“Оселя Божя”* буде з людьми, і *“Він житиме з ними! Вони будуть народом Його, і Сам Бог буде з ними”* (Захарії 14:9; Об'явлення 21:3).

Але Ісус звернув увагу на те, що перед Його приходом *“проповідана буде ця Євангелія Царства по цілому світові, на свідоцтво народам*

усім” (Матвія 24:14). Його Царство не прийде раніше, ніж добра вістка про Його благодать пошириться до найвіддаленіших куточків землі. [109] Це означає, що, посвячуючи себе Богові та навертаючи до Нього душі, ми наближаємо прихід Його Царства. Лише ті, хто посвячують себе на служіння Йому і говорять: *“Ось я, пошли Ти мене”* (Ісаї 6:8), щоб *“відкрити їм очі, щоб вони навернулись від темряви в світло та від сатаниної влади до Бога, щоб вірою в Мене отримати їм дарування гріхів і долю з освяченими”* (Дії 26:18), можуть широко молитися: *“Нехай прийде Царство Твоє”*.

“Нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі”. Матвія 6:10

Воля Божа втілена в Його святому Законі, і принципи цього Закону є принципами Небес. Навіть ангели не можуть пізнати чогось вищого, ніж воля Божа, і цій волі вони служать.

Але там, на небесах, служіння здійснюється не в дусі законництва. Коли сатана повстав проти Закону Єгови, сама думка про те, що існує Закон, видалася ангелам несподіваною; вони ніколи не думали про це. Вони служать не як наймити, а як сини. Між ними та їхнім Творцем панує цілковита згода. Послух не обтяжує їх. Любов до Бога перетворює їхнє служіння на радість. Так і в кожній душі, у якій живе Христос, надія слави, знаходять відгук Його слова: *“Твою волю чинити, мій Боже, я хочу, і Закон Твій у мене в серці”* (Псалом 40:9).

[110] Молячись словами *“нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі”*, ми просимо, щоб на цій землі скінчилося панування неправди, щоб гріх назавжди був знищений і було поновлене Царство правди. Тоді на землі, як і на небі, виконається *“уса добра воля Його доброти”* (2 до солунян 1:11).

“Хліба нашого насущного дай нам сьогодні”. Матвія 6:11

Перша частина даної Ісусом молитви стосується Імені, Царства і волі Божої. Вона навчає святити Ім'я Його, просити встановлення Його Царства та звершення Його волі. Якщо служіння Богові стане для нас найголовнішою справою життя, то ми можемо з упевненістю просити Його про задоволення особистих потреб. Зрікаючись власного “я” та віддаючись Христові, ми стаємо членами Божої сім'ї, а все, що є в домі Отця, належить і нам. Усі багатства Божі є нашою власністю як у цьому світі, так і в прийдешньому. Служіння ангелів, дар Духа Його, праця Його слуг — усе дається нам. Світ з усім, що є в ньому,

належить нам тією мірою, якою це сприяє для нашого добра. Навіть злоба ворогів буде для нас благословенням, бо виховує нас для Небес. Якщо *“ви Христові”*, то *“все ваше”* (1 до коринтян 3:23, 21).

Але ми подібні до дітей, які ще не отримали права володіння своєю спадщиною. Бог ще не довірив нам нашого скарбу, щоб сатана своєю хитрістю та підступністю не обдури нас, як він зробив це з Адамом і Євою в Едемі. [111] Наша спадщина перебуває в руках Христа і надійно охороняється Ним від усякого зазіхання. Подібно до дітей, ми отримуємо щодня стільки, скільки це необхідно на сьогодні. Кожного дня ми повинні просити з молитвою: *“Хліба нашого насущного дай нам сьогодні”*. Не засмучуйтеся, якщо у вас не залишилося нічого на завтрашній день. Ми маємо Його надійну обітницю: *“Житимеш на землі і матимеш їжу”*. Давид сказав: *“Я був молодий і постарівся, та не бачив я праведного, щоб опущений був, ні нащадків його, щоб хліба просили”* (Псалом 37:3 (переклад з англ.), 25). Бог, Який посилав круків годувати Іллю біля потоку Керіт, не забуде нікого зі Своїх вірних дітей. Про праведного сказано: *“Хліб буде даний йому, вода йому завжди запевнена!”* *“За лихоліття не будуть вони посоромлені, і за днів голоду ситими будуть”*. *“Той же, Хто Сина Свого не пожалів, але видав Його за всіх нас, як же не дав би Він нам із Ним і всього?”* (Ісаї 33:16; Псалом 37:19; До римлян 8:32). Він, Котрий поділяв турботи і тривоги Своєї матері-вдови і допомагав їй у назаретському домі, співчуває кожній матері, яка тяжкою працею здобуває їжу своїм дітям. Він, Котрий змилосердився над народом, бо *“були вони змучені та розпорошені”* (Матвія 9:36), і нині співчуває страждальцям і бідним. Його рука простягнута до них у благословенні. У молитві, даній учням, Він вчить їх не забувати про бідних.

Коли ми молимося: *“Хліба нашого насущного дай нам сьогодні”*, то ми просимо як для себе, так і для інших. Ми визнаємо, що все, дароване Богом, не призначене лише для нас. [112] Бог довіряє нам багатства, щоб ми могли нагодувати голодних. *“...у Своїй доброті все готуєш Ти бідному, Боже!”* (Псалом 68:11). Христос сказав: *“Коли ти справляєш обід чи вечерю, не клич друзів своїх, ні братів своїх, ані своїх родичів, ні сусідів багатих... Але, як справляєш гостину, клич убогих, калік, кривих та сліпих, і будеш блаженний, бо не мають вони чим віддати тобі, віддасться ж тобі за воскресіння праведних!”* (Луки 14:12-14).

“А Бог має силу всякою благодаттю вас збагатити, щоб ви, мавши завжди в усьому всілякий достаток, збагачувалися всяким добрим учинком”. *“Хто скупо сіє, той скупо й жатиме, а хто сіє щедро, той щедро й жатиме!”* (2 до коринтян 9:8, 6).

Молитва про насущний хліб включає не лише їжу, яка підтримує наші фізичні сили. Ми просимо і духовного хліба, потрібного душі для досягнення вічного життя. Ісус просить нас: *“Пильнуйте не про поживу, що гине, але про поживу, що зостається на вічне життя”* (Івана 6:27). *“Я хліб живий, що з неба зійшов: коли хто споживатиме хліб цей, той повік буде жити”* (вірш 51). Наш Спаситель і є цим Хлібом життя. Дивлячись на Його любов, приймаючи її у своє серце, ми споживаємо Хліб, що зійшов з небес.

Ми приймаємо Христа через Його Слово; Дух Святий посилається для того, щоб ми розуміли істини Слово Боже та щоб приготувати наше серце для прийняття цих плодів. При дослідженні Слова Божого щоденно молисься, щоб Бог дав вам Духа Святого, [113] Котрий відкриває правду і зміцнює наші душі для сьогоднішнього дня.

Навчаючи нас просити щодня духовної і тілесної їжі, Бог піклується про те, щоб нам було добре. Він бажає, щоб ми зрозуміли залежність від Його постійної опіки, аби ми на вернулися до Нього. У спілкуванні з Христом через молитву та дослідження великих і дорогоцінних істин Його Слова ми як голодні душі насичаємося і як спрагнені освіжаємося з Джерела вічного життя.

“Прости нам наші гріхи, бо й самі ми прощаємо кожному боржникові нашому”. Луки 11:4

Ісус навчав нас, що ми можемо отримати прощення від Бога лише тоді, коли самі прощаємо інших. Саме Божа любов притягає нас до Нього, а вона не зворушить наші серця, якщо не викличе в них любові до ближнього.

Закінчивши молитву, Ісус додав: *“Бо коли будете людям прощати провини їхні, то простить і вам ваш Небесний Отець. А коли ви не будете людям прощати, то й Отець ваш не простить вам провин ваших”* (Матв. 6:14,15). Той, хто не прощає, перекриває для себе єдине джерело, з якого може отримати милість від Бога. Не треба думати, що ми маємо право не прощати тих, хто нас образив, через те, що вони не визнали своєї провини. Вони, звичайно, повинні упокорити свої серця, розкаятися та усвідомити свою вину; [114] але ми повинні ставитися до наших кривдників зі справжнім співчуттям, незалежно від того, зізналися вони у своєму вчинку чи ні. Якої б гіркої образи ви не зазнали від кривдників, не плачайте її в душі, не жалійте самих себе. Простіть усім вашим кривдникам, коли хочете, щоб Бог простив ваші переступи, вчинені проти Нього.

Але прощення має набагато більше значення, ніж думають багато людей. Коли Бог запевняє нас, що “пробачає багато”, Він додає, ніби підкреслюючи, що це поняття набагато вище від нашого розуміння. *“Бо ваші думки не Мої це думки, а дороги Мої то не ваші дороги, говорить Господь. Бо наскільки небо вище за землю, настільки вищі дороги Мої за ваші дороги, а думки Мої за ваші думки”* (Ісаї 55:8, 9). Прощення Боже – це не лише судовий акт, згідно з яким Він звільняє нас від вироку. Це не тільки прощення, а й очищення від гріха. Всепрощаюча любов змінює серце. Давид добре розумів це, коли молився: *“Серце чисте створи мені, Боже, і тривалого духа в моєму нутрі віднови”* (Псалом 51:12). І далі він сказав: *“як далекий від заходу схід, так Він віддалив від нас наші провини”* (Псалом 103:12).

Бог в особі Христа віддав Себе за наші гріхи. Він витерпів жорстоку хресну смерть, узяв на Себе тягар нашої вини, як *“Праведний за неправедних”*, щоб показати нам Свою любов і наблизити нас до Себе. Він говорить: *“А ви один до одного будьте ласкаві, милостиві, прощаючи один одному, як і Бог через Христа вам простив!”* (До ефесян 4:32). [115] Дозвольте Христові оселитися у вашому серці, жити у вас Своїм життям і через вас відкривати світові Божественну любов; це дасть надію тим, хто втратив її, принесе небесний мир серцям, обтяженим гріхом. Приходячи до Бога, ми лише в тому разі отримаємо прощення від Нього, якщо готові виявити прощення до інших.

Для того щоб отримати та передати іншим всепрощаючу любов Божу, ми неодмінно повинні пізнати її та повірити в неї (див. 1 Івана 4:16). Сатана застосовує найрізноманітніші обмани, перешкоджаючи нам побачити цю любов. Він навіває думку про те, що наші помилки та переступи такі жахливі, що Господь не почує наших молитов, не дасть благословення й спасіння. У самих собі ми бачимо лише недоліки і не знаходимо нічого, що дало б право сподіватися на Божу милість; тому й молитви наші надаремно, – говорить сатана, – все одно людині не виправити себе. Коли ми бажаємо наблизитися до Бога, ворог нашіптує: *“Нащо тобі молитися? Хіба не ти вчинив цей гріх? Хіба ти не згрішив проти Бога, не діяв усупереч власному сумлінню?”* Але ми можемо відповісти ворогові: *“Кров Ісуса Христа, Його Сина, очищує нас від усякого гріха”* (1 Івана 1:7). Коли ми відчуваємо, що грішні, і не можемо молитися, саме тоді настає найвідповідальніший час для молитви. Ми можемо відчувати сором і приниження, але повинні молитися й вірити. *“Вірне це слово і гідне всякого прийняття, що Христос Ісус прийшов у світ спасти грішників, із яких перший то я”* (1 до Тимофія 1:15). Прощення,

примирення з Богом не є винагородою за наші вчинки [116] і не дається грішній людині як заслуга; воно дається як дар, джерелом якого є бездоганна праведність Христа.

Не применшуйте своєї вини, не шукайте вибачення за гріх! Ми повинні бачити власний гріх таким, яким його бачить Бог, а це справа нелегка. Лише Голгофа здатна відкрити нам жажливе значення гріха. Якщо б нам довелося нести весь тягар своєї вини, він роздушив би нас. Але Безгрішний зайняв наше місце. Той, Хто не мав вини, узяв на Себе наші беззаконня. *“Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої”* (1 Івана 1:9). Яка чудова істина! Залишаючись вірним Своему Законові, Він водночас виправдовує всіх віруючих у Нього. *“Хто Бог інший, як Ти, що прощає провину і пробачує прогріх останку спадку Свого, Свого гніву не держить назавжди, бо кохається в милості?”* (Михея 7:18).

“Не введи нас у випробовування, але визволи нас від лукавого [за іншим перекладом “від зла”]”. Матвія 6:13

Спокуса — це принада гріха, і походить вона не від Бога, а від сатани та лукавства нашого серця. *“Бог злом не спокушується, і нікого Він Сам не спокушує”* (Якова 1:13).

Сатана намагається ввести нас у спокусу, щоб перед ангелами і людьми відкрилося зло нашого характеру і щоб мати на нас претензії, як на свою власність. В образному пророцтві Захарії сатана стоїть [117] праворуч від Ангела Господнього і звинувачує Ісуса, великого священика, одягнутого у заплямлений одяг; він противиться тому, що ангел збирається зробити Ісусові. Таким є ставлення сатани до кожної душі, яку кличе до Себе Христос. Ворог вводить нас у гріх, а потім звинувачує перед цілим Всесвітом як негідних Божої любові. Але *“сказав Господь сатані: “Господь буде картати тебе, сатано, і буде картати тебе Господь, Який вибрав Собі Єрусалима! Чи ж він не головешка, що вціліла від вогню?”* А Ісусові Він сказав: *“Я зняв з тебе провину твою, і зодягну тебе в шати коштовні”* (Захарії 3:1-4).

Бог у Своїй великій любові бажає, щоб у нас розвивалися дорогоцінні дари Його Духа. Він дозволяє нам зустрічатися з перешкодами, переслідуваннями і труднощами не для того, щоб вони були для нас прокляттям, а для нашого благословення. Кожна спокуса, кожне випробування, які ми мужньо подолали, збільшує наш досвід і сприяє формуванню характеру. Душа, яка опирається спокусі завдяки силі Божій, демонструє перед небом і землею дієвість благодаті Христа.

Ми не повинні лякатися випробувань, якими б гіркими вони не були, а молитися, щоб Бог перешкодив нам йти слідом за гріховними нахилами наших сердець. Коли ми молимося молитвою, яку дав Христос, то віддаємося в руки Божі та просимо Його провадити нас надійним шляхом. Неможливо щиро молитися цією молитвою і водночас свідомо прямувати власним шляхом. [118] Ми будемо чекати Його керівництва, прислухатися до Його слів: *“Це та дорога, простуйте ви нею”* (Ісаї 30:21).

Небезпечно зволікати або зважувати переваги, котрі ми одержимо, якщо піддаємося спокусам сатани. Гріх приносить нещастя й ганьбу для кожної душі, яка потурає йому, він засліплює, обдурює і вабить нас облесливими обіцянками. Якщо ми відважимося ступити на територію сатани, то втратимо здатність захиститися від нього. Наскільки це можливо, зачиняйте перед спокусником будь-який доступ до вашої душі.

Слова з молитви *“і не введи нас у спокусу”* є водночас і обітницею. Коли ми віддаємося Богові, то маємо запевнення, що Він *“не попустить, щоб ви випробовувалися більше, ніж можете, але при спробі й полегшення дасть, щоб знести могли ви її”* (1 до коринтян 10:13).

Єдиний захист від зла полягає в тому, щоб Христос перебував у нашому серці вірою в Його праведність. Спокуса має силу над нами, тому що самолюбство знаходить місце в серці; але коли ми пізнаємо велику любов Божу, егоїзм постає перед нами у всій своїй огиді, і душа прагне позбутися його. Тоді Дух Святий звеличує Христа, людські серця стають добрішими та покірливішими, спокуса втрачає свою силу, і благодать Христова змінює нас.

Ісус ніколи не залишить жодної душі, за котру Він помер. Душа переможена спокусами може залишити Його, але Христос ніколи не відвернеться від тих, за кого Він віддав як викуп Своє життя. [119] Якби наш духовний зір був гострішим, ми побачили б пригнічені горем душі, що розчарувалися в житті й шукають собі смерті. Проте ми побачили б ангелів, які поспішають на допомогу цим спокушуваним душам, що стоять, ніби на краю прірви. Ангели небесні відганяють злих духів, які оточують ці душі, і допомагають їм стати на надійній підвалині. Боротьба, що точиться між цими невидимими воїнствами, є такою ж реальною, як битви між земними військами, і від наслідку цієї духовної боротьби залежить наша доля.

Слова Христа, сказані колись до Петра, стосуються і нас: *“Сатана жадав вас, щоб вас пересіяти, мов ту пшеницю. Я ж молився за*

тебе, щоб не зменшилась віра твоя” (Луки 22:31, 32). Дякуйте Богові за те, що не залишені напризволяще. Хто так *“полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне”* (Івана 3:16), Той не залишить нас у боротьбі із супротивником Бога й людей. *“Ось, — каже Він, — Я владу вам дав наступати на змій та скорпіонів, і на всю силу ворожу, і ніщо вам не зашкодить”* (Луки 10:19).

Перебувайте у єднанні з Живим Христом — Він міцно триматиме вас за руку і ніколи не залишить! Знайте і вірте, що Бог любить вас — вам немає чого боятися. Любов ця — надійний захист від усіх нападів і хитрощів сатани. *“Господнє Ім’я сильна башта: до неї втече справедливий і буде безпечний”* (Приповісті 18:10).

[120] **“Твоє є царство, і сила, і слава навіки”.** Матвія 6:13

Останнє речення в молитві Господній, подібно до першого, вказує на Отця як на Того, Хто має панування і владу над усім існуючим, Ім’я Котрого вище від усіх імен. Спаситель бачив ті роки, коли життя Його учнів буде оточене не блиском земного багатства і шани, як вони про це мріяли, але темрявою людської ненависті й сатанинської люті. Серед безладдя і національного розбрату Він бачив, що на кожному кроці Його учнів чекатиме небезпека, а їхні серця час від часу буде пригнічувати страх. Вони повинні були стати свідками спустошення Єрусалиму, зруйнування храму; при них повинно було припинитися служіння в храмі, а Ізраїль, немов уламки розбитого корабля, буде розкиданий по всіх країнах. Ісус сказав: *“Також почувете про війни, і про воєнні чутки... Бо повстане народ на народ, і царство на царство; і будуть голод, мор та землетруси місяцями. А все це початок лиха...”* (Матвія 24:6-8). Однак послідовники Христа не повинні зі страхом думати про те, що їхня надія даремна і Бог залишив землю. Сила і слава належать Йому, і Його величні задуми сповняться. Цією молитвою, у якій висловлені щоденні потреби, Христос навчав учнів спрямовувати свій погляд не на силу й могутність зла, а на Господа Бога, Царство Котрого є понад усіма царствами, а також Котрий є їхнім Отцем і вічним Другом.

Зруйнування Єрусалиму стало прообразом остаточного зруйнування світу. Пророцтва, які частково виконалися при зруйнуванні Єрусалиму, повністю виконуються в останній час. [121] Ми стоїмо зараз на порозі великих і урочистих подій. Перед нами криза, якої ще світ не зазнавав. Але в запевненні про те, що Царство Боже панує над усім, ми, як і учні Христа, знаходимо втіху й надію. Послідовність

подій майбутнього – в руках нашого Творця; Володар Всесвіту керує як долею народів, так і життям та діяльністю Своєї церкви. Божественний Вчитель промовляє до кожного, хто в Його руках є знаряддям для виконання Божих планів, слова, сказані Ним колись до Кіра: *“Я тебе підперізую, хоч ти не знаєш Мене” (Ісаї 45:5).*

У видінні пророк Єзекіїль бачив, що в херувима під крилами – подоба людської руки. Отже, успіх служителів Божих залежить від Його сили. Ті, кого Бог використовує як Своїх вісників, не повинні думати, що виконання Його справи залежить лише від них. Смертні істоти не можуть нести такої відповідальності. Той, Котрий не спить і не дримає, Котрий постійно зайнятий виконанням Своїх намірів, Сам просуває Свою справу вперед. Він зруйнує наміри безбожних людей і перешкодить раді тих, хто задумав зло проти Його народу. Цар царів і Пан над панами знаходиться в оточенні херувимів та береже Своїх дітей серед ворожнечі та чвар народів. Той, Хто панує на Небі, є нашим Спасителем. Він визначає міру кожного випробування, стежить за вогнем випробувань, через які повинна пройти кожна душа. Коли впадуть фортеці земних царів і стріли гніву Божого влучать у серця Його ворогів, тоді Його народ перебуватиме в безпеці під тінню Його руки.

[122] *“Твоя, Господи, могутність і сила, і велич, і вічність (у перекладі з англ. – перемога), і слава, і все на небесах та на землі! ...В руці Твоїй сила та хоробрість, і в руці Твоїй побільшити та зміцнити все” (1 Хронік 29:11, 12).*

[123]

НЕ ОСУДЖУВАТИ, А ВИКОНУВАТИ

“Не судіть, щоб і вас не судили”. *Матвія 7:1*

Спроба людей заслужити спасіння власними силами неодмінно призведе їх до того, що вони почнуть нагромаджувати власні, людські заповіді, щоб відмежуватися від гріха. Переконавшись у тому, що неможливо виконати Закон, вони вигадують власні правила і постанови, які примушували б їх до послуху. Усе це відвертає душу від Бога і зосереджує увагу на власному “я”. Любов Божа згасає в такому серці, а разом з нею – і любов до ближнього. Система людських вигадок з численними правилами призводить її прибічників до того, що вони стають суворими судьями всіх тих, хто не виконує запроваджених ними постанов. Самолюбство та дріб’язкова критика заглушають всі кращі й благородні почуття, роблять людину егоцентричним і прискіпливим суддею інших.

До цього класу людей належали фарисеї. Релігійне служіння не викликало в них ні покори, ні усвідомлення власного безсилля, ні вдячності до Бога за надані їм переваги. Це робило їх гордими й зарозумілими, їхні розмови завжди були пов’язані з власною особою, почуттями, знаннями та вчинками. Інших людей фарисеї судили своєю міркою. Зодягнувшись у шати самоправедності, вони посідали судейські місця, щоб критикувати і осуджувати інших.

Народ здебільшого був заражений цим же духом, кожний втручався у справи ближніх, [124] вони осуджували один одного в питаннях, які повинні вирішуватися лише між самою людиною та Богом. Маючи саме це на увазі, Ісус сказав: *“Не судіть, щоб і вас не судили”*. Це значить: не ставте себе за взірць для інших. Не створюйте із власних думок, поглядів, тлумачення Святого Письма критерій для інших і не осуджуйте їх у своєму серці, якщо вони не відповідають вашому ідеалові. Не критикуйте, не судіть спонукань та не осуджуйте вчинків людей. *“Тому не судіть передчасно нічого, аж поки не прийде Господь, що й висвітлить таємниці темряви та виявить задуми сердець”* (1 до коринтян 4:5). Ми не можемо знати, що сховане в серці іншого. Ми не маємо права судити інших, бо самі не без гріха. Смертні люди судять лише за зовнішністю. Лише Одному, Кому відомі таємні наміри серця, Котрий з ніжністю і співчуттям ставиться до кожної душі, належить право судити і визначати долю кожного.

“Ось тому без виправдання ти, кожний чоловіче, що судиш, бо в чому осуджуєш іншого, сам себе осуджуєш, бо чиниш те саме й ти, що судиш” (До римлян 2:1). Таким чином, той, хто критикує та осуджує інших, звинувачує самого себе, бо чинить те саме. Осуджуючи інших, він сам собі виносить вирок, а Бог визнає цей вирок справедливим. Господь приймає вирок, який вони винесли самі собі.

[125] “І чого в оці брата свого ти заскалку бачиш, колоди ж у власному оці не чуєш?” *Матвія 7:3*

Навіть слова *“чиниш те саме й ти, що судиш”*, не вказують на величину гріха того, хто наслідуються критикувати та осуджувати брата. Ісус сказав: *“І чого в оці брата свого ти заскалку бачиш, колоди ж у власному оці не чуєш” (Матвія 7:3).*

Так змалював Христос людину, яка швидко знаходить недоліки в інших. Іноді людина гадає, нібито знайшла пляму в житті або характері свого ближнього, і вона поспішає оповістити про це всіх. Але Ісус говорить, що ця риса характеру, цей нехристиянський вчинок є гіршим і більшим за осуджувану помилку, як колода є більшою від сучка. Нестача любові й вибачливості є причиною того, що люди, як кажуть, з мухи роблять слона. Той, хто ще не розкався та не віддався повністю Христові, не може виявити в своєму житті милосердної любові Спасителя. Лагідний і привітний дух Євангелії він подає у неправдивому світлі та ранить дорогі душі, за які помер Христос. З наведеного Ісусом прикладу зрозуміло, що той, хто любить осуджувати, є винним у більшому гріху, аніж той, кого він осуджує; він не лише здійснює рівнозначний гріх, а й додає до нього зарозумілість і осуд.

У Христі ми маємо єдиний Взірець ідеального характеру, і кожний, хто ставить себе за приклад для іншого, стає на місце Христа. А оскільки Отець *“віддав увесь суд Синові” (Івана 5:22)*, то кожний, хто дозволяє собі судити вчинки і спонукання інших, **[126]** привласнює собі права, надані лише Синові Божому. Ці так звані судді й критики стають на бік антихриста, *“що противиться та несеться над усе, зване Богом чи святощами, так що в Божому храмі він сяде, як Бог, і за Бога себе видаватиме” (2 до солунян 2:4).*

Суворий і непримиренний дух критики, властивий фарисеям, — це гріх, що тягне за собою найгірші наслідки. Де в релігійному житті відсутня любов, там немає Ісуса і Його світла. Ніяка діяльність, ніякий запал, позбавлений Духа Христа, не може замінити любові. Багатьом

людям притаманна надзвичайна гострота сприймання, яка дозволяє їм бачити недоліки інших. До людини, яка має такий дух, Ісус звертається зі словами: *“Лицеміре, вийми перше колоду із власного ока, а потім побачиш, як вийняти заскалку з ока брата твого”*. Хто сам винний, той перший підозрює іншого. Осуджуючи його, він намагається приховати або виправдати зло власного серця. Люди пізнали зло через гріх; як тільки наші прабатьки згрішили, вони почали звинувачувати один одного, як це і сьогодні властиво людській природі, яка не підкорюється дії Христової благодаті.

Коли люди плекають у собі дух звинувачення, вони не обмежуються лише викриттям того, що, на їхню думку, є недоліком у характері ближнього. Якщо пом'якшуючі засоби впливу залишаються безсилими, вони часом вдаються й до насильства, аби примусити ближнього робити те, що, на їхню думку, є правильним. Такі люди всіма силами примушують інших підкоритися їхнім уявленням про добро. [127] Це робили юдеї за часів Христа, і це ж саме чинила церква, коли залишилася без Його благодаті. Втративши любов, вона вхопилася за міцну державну владу, насаджуючи свої догми та правила. Це і є секрет усіх релігійних законів, будь-коли виданих, й причиною усіх переслідувань за віру від днів Авеля і до нашого часу.

Христос не притягає людей силоміць, а навертає їх до Себе! Єдина сила, яку Він застосовує, — це сила любові. Коли церква починає шукати підтримки світської влади, зрозуміло, що їй бракує сили Христа і Божественної любові.

Корінь цього зла прихований у кожному окремому члені церкви, і саме з них має розпочатися зцілення. Ісус просить, щоб той, котрий осуджує іншого, спочатку вийняв колоду з власного ока, позбавився духу осудження, визнав власні гріхи й залишив їх, а вже потім брався за виправлення іншого. Він сказав: *“Нема доброго дерева, що родило б злий плід, ані дерева злого, що родило б плід добрий”* (Луки 6:43). Дух осудження в душі людини — злий плід, він свідчить про те, що все дерево погане. Даремно уявляти, нібито з власною праведністю можливе духовне зростання. Необхідна зміна серця. Лише тоді ви зможете виправляти інших, *“бо чим серце наповнене, те говорять уста”* (Матвія 12:34).

Коли хтось переживає кризу у своєму житті й ви намагаєтеся порадою допомогти йому, слова матимуть вплив лише тоді, коли ваше життя і ваш дух є добрим прикладом. [128] Потрібно **бути** добрим, щоб **чинити** добро. Неможливо вплинути на людину та змінити її, якщо

власне серце ще не впокорене, не очищене й не пом'якшене благодаттю Христа. Якщо ця зміна відбулася, то жити для благословення інших стане для вас настільки природним, як природно трояндовий кущ цвіте запашними квітами, або виноградна лоза родить темно-червоні грона.

Якщо Христос, “уповання слави”, перебуває у вашому серці, то у вас більше не виникне бажання стежити за іншими, виставляючи напоказ їхні помилки. Замість того щоб звинувачувати або осуджувати, ви будете допомагати, благословляти і спасати. Стосовно тих, хто помиляється, ви керуватиметесь настановою: сам себе доглядай, щоб не спокусився і ти (*див. До галатів 6:1*). Ви пригадаєте, як часто помилялися самі й як важко вам було знову повернутися на шлях правди. Ви не штовхнете свого брата до ще більшої темряви, але, маючи до нього співчуття, попередите його про небезпеку, котра йому загрожує.

Хто часто дивиться на Голгофський хрест, пам'ятаючи про те, що його гріхи привели туди Спасителя, той ніколи не буде намагатися визначити ступінь своєї вини порівняно з виною інших. Така людина не сяде в крісло судді, щоб виносити вироки. У тих, хто перебуває під тінню Голгофського хреста, не може бути ні духу критики, ні самозвеличення.

Коли ви відчуєте, що готові принести в жертву своє “я” і навіть життя для спасіння брата, який заблукав; коли ви дійсно витягли колоду з власного ока і стали здатні допомогти своєму ближньому, — тільки тоді ви можете наблизитися й торкнутися його серця. [129] Докори та осуд не виправили ще жодної людини, але віддалили багатьох від Христа, зробивши їхні серця жорстокими. Врятувати заблудного і покрити багато гріхів може лише покірливий дух і лагідне серце. Коли ваш характер уподібниться до Христового, ви будете справляти вплив, який перетворюватиме всіх, хто спілкуватиметься з вами. Дайте Христові можливість постійно перебувати у вас, і Він виявить через вас творчу силу Божого Слова, Свій тихий, лагідний, але могутній вплив, здатний перетворити інших на образ, подібний до прекрасного образу Господа Бога нашого.

“Не давайте святого псам”. *Матвія 7:6*

Ісус говорить тут про людей, які не мають бажання звільнитися від рабства гріха. Через постійне спілкування зі злом вони настільки занепастили свій характер, що тримаються за гріх і не бажають розлучитися

з ним. Служителі Христа не повинні дозволяти, щоб їм перешкождали люди, які нехтують Євангелією або глузують з неї.

Однак Спаситель ніколи не минав жодної душі, готової прийняти дорогоцінні істини небес, як би низько вона не впала. Для митарів і блудниць Його слова були початком нового життя. Марія Магдалина, з якої Він вигнав сім демонів, останньою залишила гріб Спасителя та першою вітала Його після воскресіння. [130] Савл з Тарсу, один з найзапекліших противників Євангелії, став апостолом Павлом — відданим слугою Христа. Під маскою ненависті й презирства злочинця, людини, яка дуже низько впала, може ховатися душа, котру Христова благодать бажає спасти і зробити коштовним каменем у вінці Спасителя.

“Просіть — і буде вам дано, шукайте і знайдете, стукайте і відчинять вам”. *Матвія 7:7*

Щоб уникнути невір'я, непорозуміння або неправильного тлумачення Своїх слів, Господь повторює цю потрібну обітницю. Він бажає, щоб ті, котрі шукають Бога, вірили: для Нього немає нічого неможливого. Тому Він додав: *“Бо кожен, хто просить одержує, хто шукає знаходить, а хто стукає відчинять йому”.*

Господь не ставить жодних умов; необхідно тільки прагнути Його милості, просити Його поради, мати палке бажання пізнати Його любов. “Просіть”. Коли просите, ви доводите цим, що усвідомлюєте власну потребу, і коли просите з вірою отримаєте. Господь дає Слово і виконує його. Підійдіть до Нього зі щирим каяттям серця і не бійтеся, що справлятимете враження самовпевненої людини, коли проситимете того, що Господь обіцяв дати. Якщо ви просите благословення, необхідного вам для того, аби ваш характер удосконалювався, уподібнюючись до характеру Христа, то Господь запевняє вас, що ви просите згідно з Його обітницею і отримаєте. Усвідомлення власної гріховності вже є достатньою підставою для того, щоб просити Його милості й співчуття. [131] Ви можете прийти до Бога не тому, що святі, а тому, що бажаєте Божого очищення від усіх гріхів і пороків. Причина, за якою ми можемо постійно приходити до Бога, — це наша величезна потреба, вкрай безпорадне становище, потреба в Богові та Його силі спасіння.

“Шукайте” не лише благословень Божих, а й Самого Бога. *“Заприязнься із Ним, та й май спокій”* (Йова 22:21). *“Шукайте, і знайдете”*. Бог шукає вас, і вже ваше бажання прийти до Нього є дією Святого Духа. Ідіть за цим покликом! Христос заступається за спокушених, за-

блудних і невірних. Він намагається привести їх до Себе. *“Якщо будеш шукати Його, то ти знайдеш”* (1 Хронік 28:9).

“Стукайте”. Ми приходимо до Бога за особливим запрошенням, і Він чекає, щоб зустріти нас у Своїй вітальні. Перші учні, що пішли за Ісусом, не задовольнилися короткою розмовою з ним, але запитали: *“Равві, де Ти живеш? ... Пішли і побачили, де Він жив, і в Нього той день перебули”* (Івана 1:38, 39). Так і ми можемо мати найтісніший зв'язок і дружбу з Богом. *“Хто живе під покровом Всевишнього, хто в тіні Всемогутнього мешкає”* (Псалом 91:1). Нехай усі, хто прагне благословень Божих, стукають до дверей благодаті та чекають з повною впевненістю, кажучи: *“Ти, Господи, обіцяв, що “кожен, хто просить, одержує, хто шукає, знаходить, а хто стукає, відчиняє йому”*.

Дивлячись на людей, які зібралися послухати Його, Ісус бажав, щоб увесь цей [132] величезний натовп пізнав любов і милість Божу. Щоб вони могли зрозуміти свою потребу та готовність Бога задовольнити їх, Він наводить їм приклад про голодну дитину, котра просить хліба у батька. *“Чи є між вами така людина, запитує Він, яка подасть своєму синові каменя, коли той проситиме хліба?”* Ісус звертається до природної ніжної любові батька: *“Коли ж ви, будучи злими, вмієте давати добрі дари своїм дітям, тим паче ваш Отець Небесний дасть блага тим, хто проситиме в Нього?”* Жоден люблячий батько не відвернеться від голодного сина, котрий просить у нього хліба. Невже він посміється з нього чи збудить у ньому надію, аби потім розчарувати? Невже він пообіцяє нагодувати, а потім дасть камінь? І чи ж не ображаємо ми Бога, коли думаємо, що Він не бажає відповісти на благання Його дітей?

Отож, коли ви, люди, *“бувши злі, потрапите добрі дари своїм дітям давати, скільки ж більше Небесний Отець подасть Духа Святого всім тим, хто проситиме в Нього?”* (Луки 11:13). Дух Святий, Представник Божий на землі, є найбільшим з усіх дарів. У Ньому сховані всі *“добрі даяння”*. Сам Творець не може дати нам нічого більшого і кращого. Якщо ми благаємо Господа зглянутися над нами у біді та керувати нами через Духа Святого, то Він ніколи не відмовить нам у нашому проханні. Навіть батьки можуть відвернутися від своєї голодної дитини, але Бог ніколи не залишить без уваги благання знемагаючої душі. Як зворушливо Він говорить про Свою любов! [133] До всіх тих, хто вважають себе залишеними Богом в дні важких переживань, звернена вістка Батьківського серця: *“І сказав був Сіон: Господь кинув мене, і Господь мій про мене забув... Чи ж жінка забуде своє немовля, щоб не пожаліти*

ій сина утроби своєї? Та коли б вони позабували, то Я не забуду про тебе! Отож на долонях Своїх тебе вирізьбив Я” (Ісаї 49:14-16).

Кожна обітниця Божа може стати предметом наших молитов, і ми покладатимемося на Слово Єгови. У яких би духовних дарах ми не мали потребу, в нас є перевага просити про них через Ісуса. Ми можемо з дитячою простотою сказати Господеві про все те, що нам потрібно. Ми можемо просити в Нього про задоволення матеріальних потреб, про їжу, одяг, а також про хліб життя та одяг праведності Христа. Отець Небесний знає, в чому ви маєте потребу, і чекає, щоб ви просили Його про це. Іменем Ісуса ми отримуємо всякий дар. Бог шанує це Ім'я і задовольнить потреби зі скарбниці Свого милосердя.

Але не забувайте, що, приходячи до Бога як до Отця, ви визнаєте себе Його дітьми. Ви не лише покладаєте надію на Його милосердя, але у всьому підкоряєтесь Його волі, пам'ятаючи про те, що Його любов незмінна. Ви віддаєте себе, щоб виконувати Його справу. Саме тим, кого Він просить шукати найперше Царства Божого і правди його, Ісус дав обітницю: *“Просіть і отримаєте” (Івана 16:24).*

Дітям Божим призначені дари Того, Кому належить уся влада на небі й на землі. [134] Ці дари настільки коштовні, що могли бути куплені для нас лише дорогоцінною жертвою – Кров'ю Спасителя. Вони задовольняють найбільше прагнення серця і перебуватимуть вічно. Отримають їх і будуть радіти ними ті, хто приходять до Бога як діти. Прийміть же обітниці Божі, вони належать вам! Благайте Господа про виконання Його обітниць, і ви зазнаєте радості у всій її повноті!

“Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви”. *Матвія 7:12*

Запевняючи нас у любові Божій, Ісус говорить про необхідність любити одне одного. Таким чином, Він об'єднує ці поняття в один загальний принцип, який охоплює усі людські взаємовідносини.

Юдеїв цікавило лише те, що вони можуть отримати для себе, і їх постійною турботою було забезпечити собі владу, шану і послуги, які, на їхню думку, належали їм по праву. Але Христос навчає нас, щоб ми не турбувалися про те, як би побільше одержати, але про те, як би побільше віддати. Мірилом наших обов'язків стосовно інших є те, що ми вважаємо їхніми обов'язками стосовно нас.

Спілкуючись з іншими, поставте себе на їхнє місце. Зрозумійте їхні почуття, труднощі, розчарування, радощі й горе. Ототожніть себе

з ними і чинить їм те, чого б ви хотіли від них. Це є правило справедливості, відображення Закону, [135] який вчить: *“Люби свого ближнього, як самого себе”* (Матвія 22:39). У цьому полягає суть вчення пророків. Це є правилом небес, і виконують його ті, хто є придатний жити у святому спілкуванні з Богом.

Це золоте правило лежить в основі справжньої ввічливості, і найповніше його виконання ми знаходимо в житті й характері Ісуса. Яке лагідне і чудове світло випромінював щодня наш Спаситель! Вже сама Його присутність була як солодкі пахощі! Той самий дух виявиться і в Його дітях; якщо в них живе Христос, вони будуть оточені Божественною атмосферою любові, їхній білий одяг непорочності поширюватиме навколо пахощі, як сад Господній, їхні обличчя відображатимуть Його світло, що сяє на шляху втомленого мандрівника, який може спіткнутися.

Кожний, хто прагне до ідеалу досконалого характеру, повинен виявити лагідність і милосердя Христа. Вплив благодаті пом'якшує серця, облагороджує й очищує почуття, надає їм особливого, Небесного походження, шляхетності, пристойності. Але золоте правило має й глибше значення. Кожний, хто зробився доморядником всілякої Божої благодаті, покликаний дати темним, неосвіченим душам те, чого хотів би отримати від них сам, якби знаходився на їхньому місці. Апостол Павло писав: *“А гелленам і чужоземцям, розумним і немудрим я боржник”* (До римлян 1:14). Все те, що ви знаєте про любов Божу, що ви отримали від багатих дарів Його благодаті, ви повинні передати кожній, навіть найжалюгіднішій душі на землі, тому що ви у боргу перед нею.

[136] Це ж стосується і земних благ; володіючи більшим, ми стаємо боржниками тих, хто має менше. Якщо ми володіємо багатством або користуємося всіма вигодами життя, то нашим священним обов'язком є турбота про хворих, вдів і сиріт, так само, як ми б хотіли, щоб вони піклувалися про нас, якби ми опинилися на їхньому місці.

Золоте правило вчить нас тієї ж істини, що і вся Нагірна проповідь: *“Якою мірою будете міряти, такою відміряють вам”*. Те, що ми робимо іншому, добро чи зло, неодмінно повернеться до нас благословенням або прокляттям. Ми одержуємо те, що даємо. Добрі діла також повертаються назад, у тому ж вигляді, а під час потреби – у чотирикратному розмірі, за ціною Царства Небесного. Крім того, Господь вже в цьому житті винагороджує за всі добрі вчинки великим злиттям Своєї любові. У цьому сутність усіх Небесних багатств і слави. Вчинене нами

зло також повертається назад. Кожний, хто вважав, нібито має право засуджувати чи завдавати болю іншому, пройде тим же шляхом, котрим він провадив інших, і відчує те, що витерпіли вони, позбавлені його співчуття й любові.

Так велить любов Божа. Господь допомагає нам зненавидіти жорстокість власного серця, відкрити його для Ісуса і дозволити Христу жити в ньому; тоді зло перетвориться на добро, а те, що здавалося прокляттям, стане благословенням.

Де виконується золоте правило, там існує правдиве [137] християнство; де його немає – там обман. Релігія, яка дозволяє зневажливо ставитися до душ, яких Христос цінує так дорого, що віддав за них Своє життя, релігія, що вчить нехтувати людськими потребами, стражданням і правами, є фальшивою релігією. Зневажаючи бідних, страждених і грішників, ми зраджуємо Христа. Християнство користується таким незначним впливом у світі саме через те, що багато людей, називаючи себе іменем Христа, зрікаються Його своїм життям. Таким чином, зневажається Ім'я Господнє.

Про апостольську церкву, освячену славою воскреслого Спасителя, сказано: *“Жоден із них не вважав щось з маєтку свого за своє... Жоден із них не терпів нестачі”. “Апостоли з великою силою свідчили про воскресіння Ісуса Господа, і благодать велика на всіх них була”. “І кожного дня перебували однодушно в храмі і, ламаючи хліб по домах, приймали їжу з радістю та в сердечній простоті; хвалячи Бога і перебуваючи в любові в усього народу. І Господь щоденно додавав до Церкви тих, що спасалися”* (Дії 4:32-34; 2:46, 47).

Ані на небі, ані на землі ми не знайдемо переконливішої істини, ніж та, яка виявляється у вчинках милосердя стосовно тих, хто потребує нашого співчуття і допомоги. Це істина, втілена в Ісусі. Якщо ті, хто називають себе християнами, втілюватимуть в життя принципи золотого правила, то проголошення Євангелії в наші дні буде супроводжуватися такою ж силою, як за часів апостолів.

“Тісні ті ворота, і вузька та дорога, що веде до життя”. Матвія 7:14

За часів Христа жителі Палестини проживали в містах, оточених високими стінами, нерідко розташованих на горах і височинах. Брами зачиняли із заходом сонця, і до них вела стрімка, кам'яниста дорога; нерідко мандрівникові, що повертався надвечір додому, доводилося напружувати останні сили, щоб піднятися на гору й увійти ворітьми до заходу сонця. Той, хто запізнився, мусив ночувати поза містом.

Таку вузьку стежку, що підіймається на гору і провадить до рідної домівки й спокою, Ісус порівнює зі шляхом християнина. Шлях, на який Він вказує, вузький; через ворота важко увійти, бо на підставі золотого правила гордість і корисливість не мають туди доступу. Є, звичайно, й ширша дорога, але кінець її – загибель. Якщо ви підете шляхом духовного життя, вам доведеться постійно підійматися по ньому, бо ця дорога веде вгору; вам доведеться іти з меншістю люду, бо більшість обирає шлях, котрий провадить вниз.

Шляхом смерті може прямувати все людство з усім його світським блиском, егоїзмом, гордістю, нечесністю, моральною зіпсованістю. Там є достатньо місця для різних думок і вчень, а також можливість іти слідом за своїми егоїстичними нахилами й чинити все те, до чого побуджує самолюбство. Щоб загинути, не треба шукати шляху, бо просторі ворота й широка дорога, і ноги самі ступають на шлях, що провадить до смерті.

Але дорога до життя є вузькою, а брама – тісною. [139] Якщо ви плакаєте якийсь улюблений гріх, то ця дорога видасться вам надто вузькою. Потрібно відмовитися від власної дороги, зректися власної волі й поганих звичок, якщо ви бажаєте йти шляхом Господнім. Той, хто хоче служити Христові, не може рахуватися з думкою світу і жити за його нормами. Дорога, що веде до небес, є надто вузькою для боротьби за посади або багатство, для честолюбства і власного “я”; вона є надто стрімкою та непривабливою для тих, які люблять комфорт. Важка праця, терпіння, самозречення, бідність, ганьба та глузування грішників випали на долю Христа; вони випадуть і на нашу долю, якщо ми бажаємо колись увійти до Божого Раю.

Однак не думайте, що шлях вгору є важким, а легким є шлях донизу. На шляху до смерті вас теж зустріне біль і страждання, горе і розчарування, перестороги, які закликають зупинитися, оглянутися й зійти з цього шляху. Бог у Своїй любові заважає бездумним і впертим людям губити себе. Звичайно, сатана намагається подати свій шлях у найпривабливішому світлі, але все це обман. На шляху зла ви зустрінетеся з гіркими скорботами та гнітючими турботами. Можливо, спочатку видається приємним йти за покликом пихи та світського марнолюбства, але кінець – горе та біль. Корисливі плани можуть тішити самолюбство, обіцяючи насолоди; однак швидко ми зрозуміємо, що наше щастя отруєне, а життя зіпсоване, тому що всі свої надії покладали тільки на себе. На початку широкого шляху нам можуть зустрічатися квіти, але сам він сповнений терня. На зміну

світлої надії, що сяє при вході, прийде темний розпач, і душа, котра прямує цим шляхом, зникне в мороці нескінченної ночі.

[140] *“...дорога зрадливих важка”* (пер. з англ.), а шляхи мудрості це *“дороги приємності, всі стежки її мир”* (Приповісті 13:15; 3:17). Кожний вияв послуху повелінням Христа, кожне самовідречення задля Нього, кожне покірливо знесене випробування, кожна перемога над спокусою – це крок, що наближає нас до славної перемоги. Хто обирає Христа своїм Провідником, той перебуває на безпечній дорозі. Навіть останній грішник може пройти цим шляхом. Кожний, хто з трепетом шукає правди, може перебувати у світлі чистоти й святості. Хоч стежка, якою Бог бажає провадити нас, настільки вузька і настільки свята, що на ній немає місця для гріха, однак ступити на неї може кожний, і жодна душа, яка перебуває в полоні страху й сумніву, не скаже: “Бог не піклується про мене”.

Дорога може бути важкою, з крутими підйомами, і оточеною з обох боків проваллями; в нашій подорожі ми можемо зустрітися з труднощами; ми втомилися, хочемо відпочити, ослабли, а нас чекає праця, боротьба; ми зневірилися, але не повинні втрачати надії. Якщо Христос провадить нас, ми неодмінно досягнемо мети. Сам Христос пройшов до нас цим тернистим шляхом і вирівняв його.

Впродовж усього стрімкого шляху до вічного життя нас чекають джерела радості – задоволення спраги стомлених. Той, хто прямує шляхами мудрості, радіє навіть під час випробовувань і горя, бо Той, Кого любить душа, іде невидимо поруч. Піднімаючись угору, вони з кожним кроком все ясніше відчувають дотик Його руки; яскраве проміння слави Невидимого сяє на їхньому шляху; а їхні славослов'я підносяться до престолу Божого, зливаючись там зі співом ангельських хорів. [141] *“А путь праведних ніби те світло ясне, що світить все більше та більш аж до повного дня!”* (Приповісті 4:18).

“Силкуйтеся увійти тісними ворітьми”. *Луки 13:24*

Пізньому подорожньому, який поспішав увійти до міста перед заходом сонця, не можна було десь зупинитися або звертати увагу на сторонні предмети. Він думав лише про одне: як увійти в брами міста. Таке ж прагнення до накресленої мети, за словами Ісуса, необхідне у християнському житті. “Я показав вам славу характеру, який є правдивою славою Мого Царства. Воно не обіцяє вам земної влади, але варто прагнути його та докладати всіх зусиль до його досягнення. Я не закликаю вас змагатися за найвище місце у великому світовому

царстві, але це не означає, що вам не доведеться боротися та перемогати. Я закликаю вас до боротьби, страждань, щоб увійти до Мого духовного Царства”.

Життя християнина – це боротьба. Але перемогу він здобуває не своєю силою. Місцем битви є серце людини. Битва, у якій ми повинні брати участь, – найбільша битва з усіх, що будь-коли відбувалися. Вона полягає в тому, щоб упокорити власне “я”, прийняти волю Божу, підкорити своє серце Божій любові. Стара природа, народжена волею і бажанням тіла, не впаде Царства Божого. Необхідно зрєктися старих шляхів, звільнитися від успадкованих злих нахилів, колишніх звичок.

Той, хто має намір увійти до духовного царства, [142] помітить, що проти нього спрямовані всі сили пристрастей неприборканої природи, котрі діють разом із силами темряви. Самолюбство і гордість повстануть проти всього, що викриває їх. Самі по собі ми ніколи не можемо перемогти лихих нахилів і пожадань, які намагаються панувати над нами. Ми не можемо перемогти могутнього ворога, котрий тримає нас у неволі й рабстві. Лише один Бог дає перемогу. Він бажає, щоб ми здобули перемогу над собою, власними бажаннями і звичками. Але без нашої згоди й участі Він не буде діяти в нас. Дух Божий діє через здібності й сили, дані людям. Щоб співпрацювати з Богом, потрібні людські сили.

Перемога не отримується без ревної молитви; на кожному кроці необхідно упокорювати себе. Ми не повинні примушувати себе співпрацювати з Божественною силою, наша воля має добровільно підкоритися волі Божій. Якщо б Божий Дух діяв на вас навіть у сто разів сильніше, ви б не стали від цього християнином, гідним мешканцем Небес; фортеця сатани залишилась би непереможною: ваша воля повинна з'єднатися з волею Божою. Ви самі по собі не здатні підкорити Божій волі свої наміри, бажання і нахили. Однак якщо ви прагнете цього, вирішуєте підкорити свою волю волі Божій, тоді неможливе стане для вас можливим. Господь допоможе *“всьяке винесення, що підіймається проти пізнання Бога”*, полонити *“всьяке знання на послух Христові”* (2 до коринтян 10:5). Тоді ви *“страхом і тремтінням виконуйте своє спасіння. Бо то Бог [143] викликає в вас і хотіння, і чин за доброю волею Своєю”* (До филип'ян 2:12, 13).

Багатьох людей приваблює краса Христа і слава Небес, проте вони ухиляються від умов, за яких все це можна придбати. Широкою дорогою крокують багато таких, які не задоволені нею. Вони бажають звільнитися від рабства гріха і власними силами подолати гріховні звички.

Вони зі співчуттям дивляться на вузький шлях і тісні ворота, але земні принади, любов до світу, гордість, неосвячені бажання і честолюбство є тією стіною, що розділяє їх зі Спасителем. Щоб зректися власної волі, ідолів і звичок, вимагається немала жертва, якої багато людей жахаються і перед якою відступають. Багато людей *“шукатимуть увійти, та не зможуть”* (Луки 13:24). Вони бажають добра, докладають певних зусиль, щоб досягти цього, але не обирають його; вони не ставлять перед собою твердої мети досягти добра за всяку ціну.

Наша єдина надія на перемогу полягає в тому, щоб підкорити свою волю волі Божій і щогодини, щодня узгоджувати з нею власне життя. Ми не можемо увійти до Царства Божого такими, якими є зараз. Якщо ми досягнемо святості, то лише зрікшись власного “я” та прийнявши в серце Христа. Пиха і самолюбство мають бути прибиті до хреста. Чи готові ми заплатити ціну, яка вимагається від нас? Чи готові ми привести свою волю до повної згоди з волею Божою? Якщо ми не готові це зробити, то Божа благодать, яка відроджує, не відкриється в нас.

[144] Боротьба, що очікує нас, є *“добрим подвигом віри”*. Апостол Павло писав: *“Утому й працюю я, борючися силою Його, яка сильно діє в мені”* (До колосян 1:29).

Яків у важку хвилину життя звернувся до Бога з молитвою. У нього було одне всепоглинаюче бажання: змінити свій характер. У той час, як він благав про це Бога, хтось, на його думку, – ворог, поклав на нього руку, і він боровся за своє життя цілу ніч. Незважаючи на небезпеку, це бажання не покинуло його. Коли сила майже залишила його, Ангел виявив свою Божественну міць, і Яків, нарешті, зрозумів, з Ким боровся. Змучений і безпомічний він припав до грудей Спасителя і благав благословення. Яків нізачо не хотів відступити, відмовитися від свого прохання, і Христос, за Своєю обітницею, вислухав благання цієї безпорадної і покаяної душі. *“Хіба буде держатися міцно Мого він захисту, щоб мир учинити зо Мною, зо Мною щоб мир учинити!”* (Ісаї 27:5). Переклад цього вірша з англійської мови: *“Нехай тримається він за Мою силу, щоб мати мир зі Мною; і матиме він мир зі Мною”*. Яків рішуче сказав: *“Не пушу Тебе, коли не поблагословиши мене”* (Буття 32:27). Дух наполегливості передався патріархові від Того, з Ким він боровся. Саме Він дав йому перемогу та змінив його ім'я “Яків” на Ізраїль, кажучи: *“ти боровся з Богом та з людьми, і подужав”* (Буття 32:29). Те, чого Яків марно намагався досягнути власними силами, він отримав завдяки міцній вірі, коли довірився Богові та підкорив Йому свою волю. *“А оце перемога, що світ перемогла, віра наша”* (1 Івана 5:4).

[145] “Стережіться фальшивих пророків”. *Матвія 7:15*

Повстануть фальшиві вчителі, щоб відвернути вас від вузької дороги і тісних воріт. Стережіться їх! Хоча вони й зодягнені в овечий одяг, але всередині люті вовки. Ісус вказує на особливу ознаку, за якою ми зможемо відрізнити фальшивих учителів від правдивих наставників: *“По їхніх плодах ви пізнаєте їх. Бо хіба ж виноград на тернині збирають, або фігу із будяків?”*

Тут не йдеться про те, що ми можемо визначити їх за гарними промовами або їхнім вихваланням. Про них слід судити на підставі Слова Божого. *“До Закону й свідоцтва! Коли вони не так кажуть, як це, то немає в них світла”* (пер. з англ.). *“Перестань же, мій сину, навчатися від нерозумних, щоб відступитися від слів знання!”* (Ісаї 8:20; Приповісті 19:27). Яке вчення проповідують ці вчителі? Чи навчають вони шанувати та боятися Бога? Чи закликають вони виявляти свою любов до Бога, виконуючи Його заповіді? Якщо люди не усвідомлюють усієї важливості морального Закону, легковажно ставляться до Божих повелінь, порушують хоча б одну з найменших Його заповідей і навчають цього інших, вони не матимуть жодної цінності в очах Небес. Ми можемо бути впевнені, що їхні претензії не мають підстав. Вони роблять справу, розпочату князем темряви, Божим ворогом.

Не всі ті, хто називають себе християнами, насправді належать Христу. Ісус сказав, що багато тих, хто навчає в Його Ім'я, врешті-решт будуть посоромлені. *“Багато-хто скажуть Мені того дня: Господи, Господи, хіба ми не Ім'ям Твоїм пророкували, хіба не Ім'ям Твоїм демонів ми виганяли, або не Ім'ям Твоїм чуда великі творили?”* [146] *І їм оголошу Я тоді: Я ніколи не знав вас... Відійдіть від Мене, хто чинить беззаконня!”*

Існують люди, які думають, що вони праведні, у той час, як вони не такі. Називаючи Христа Господом і звершуючи, на їхню думку, діла Ім'ям Його, вони насправді служать беззаконню. *“На устах своїх вони показують багато любові, але серце їхнє ходить за наживою їхньою”* (пер. з англ.). Проповідник Слова Божого для них, *“як пісня кохання, красногосий і добрий грач, і вони слухають слова твої, але їх не виконують”* (Єзекіля 33:31, 32).

Даремно лише на словах визнавати себе учнем Христа. Віра в Христа, що спасає душу, є не такою, якою ми її бачимо у багатьох людей. Вони говорять: *“Вірте, тільки вірте, а Закон не потрібно виконувати”*. Однак віра, яка не приводить до послуху, – самообман. Апостол Іван

писав: *“Хто говорить: Пізнав я Його, але не додержує Його заповідів, той неправдомовець, і немає в нім правди!”* (1 Івана 2:4). Нехай ніхто не думає, що якісь особливі прояви сили або чудеса повинні бути доказом правдивості їхніх справ і думок. Якщо люди легковажно ставляться до Слова Божого, а їхні почуття, думки, дії підносяться вище за Божу правду, то ми можемо сказати, що в таких людях немає світла.

Послух – випробування для кожного учня – є ознакою справжнього учня Ісуса. Дотримання Заповідей є доказом того, що ми щиро любимо Бога. Якщо прийняте нами вчення вбиває гріх у нашому серці, очищує душу та приносить плід святості, тоді ми можемо знати, що це Божа правда. [147] Якщо в нашому житті виявляється благодійність, доброта, лагідність і співчуття, якщо ми радіємо правді, підносимо Христа, а не себе, ми можемо бути впевнені, що наша віра правдива... *“А що ми пізнали Його, пізнаємо це з того, коли заповіді Його додержуємо”* (1 Івана 2:3).

“Та не впав, бо на камені був він заснований”. Матвія 7:25

Народ був глибоко зворушений словами Христа. Людей приваблювала Божественна краса принципів істини, а важливі й серйозні застереження Христа були для них як голос Божий, що випробовує серця. Його слова влучали в самий корінь їхніх попередніх уявлень і думок. Щоб виконувати Його вчення, необхідно було змінити звичні для них діла та думки. Це призвело б до зіткнення з релігійними вчителями, тому що зруйнувало б усю ту будівлю, яка зводилася рабинами протягом століть. І хоча Його слова знаходили відгук у серцях людей, лише деякі з них були справді готові втілити їх у життя.

Ісус закінчив Нагірну проповідь притчею, яка на подив влучно говорила про необхідність виконання проголошеного Ним вчення. Серед натовпу, який оточував Спасителя, було багато людей, котрі жили на берегах Галілейського озера. Сидячи на схилі гори та слухаючи слова Христа, вони могли бачити яри й долини, через які стрімкі гірські потоки прокладали собі шлях до озера. Часто влітку ці потоки [148] зникали, залишаючи за собою лише сухе, вкрите пилом русло. Але взимку, коли в горах йшли дощі, ці струмки перетворювалися на бурхливі річки і часом затоплювали всю долину, забираючи із собою усе, що зустрічалося на їхньому шляху. Тоді водою змивало і хатини селян у зелених долинах, яким, здавалося, ніщо не загрожувало. Але на горах стояли будинки, зведені на скелях. У деяких місцевостях їх витесували з каменю, і вони вже сотні років витримували негоду.

Побудувати такий будинок надто важко, навіть дістатися до нього – справа нелегка. Розміщення цих будівель було менш привабливим, ніж внизу, в зеленій долині. Але вони стояли на скелях, і ані вітер, ані буря, ані вода не загрожували їм.

Ісус сказав, що той, хто кладе Його вчення за основу свого характеру й життя, подібний до людини, котра збудувала свій дім на скелі. За кілька сотень років до цього пророк Ісаї писав: *“Слово ж нашого Бога повіки стоятиме”* (Ісаї 40:8). Апостол Петро через багато років після проголошення Нагірної проповіді, повторюючи слова Ісаї, додав: *“А це те Слово, яке звіщене вам в Євангелії”* (1 Петра 1:25). Слово Боже – це єдина основа, що перебуває вічно. Це єдина вірна і надійна основа у світі. *“Небо і земля проминеться, сказав Ісус, але не минуться слова Мої!”* (Матвія 24:35).

У Нагірній проповіді втілені величні принципи Закону і характеру Божого. Той, хто будується на них, будує на Христі – на Скелі віків. [149] Приймаючи ці слова, ми приймаємо Христа. І лише ті, які прийняли Його слова, справді будують на Ньому. *“Ніхто бо не може покласти іншої основи, окрім покладеної, а вона Ісус Христос”* (1 до коринтян 3:11). *“Бо під небом нема іншого Ймення, даного людям, що ним би спастися ми мали”* (Дії 4:12). Христос – Слово і відкриття Бога, відображення Його характеру, Його Закону, Його любові, Його життя, – ось єдина Основа, і характер, “збудований” на Ній, може встояти.

Ми будуємо на Христі, коли коримось Його Слову. Праведний не той, хто насолоджується праведністю, а той, хто чинить її. Святість – це не відчуття захопленості, а плід повної віддачі Богові, виконання волі нашого Отця Небесного. Коли народ ізраїльський розташувався біля кордонів землі обітваної, недостатньо було знати про Ханаан чи співати його пісні. Одне лиш це не дало б змоги заволодіти виноградниками й оливними садами прекрасної країни. Для того, щоб це стало їхньою власністю, потрібно було захопити цю землю, виконати потрібні умови, виявляючи живу віру в Бога, застосовуючи до себе Його обітницю та виконуючи Його постанови.

Віра в тому й полягає, щоб виконувати слова Христа; не задля прихильності Божої, а тому, що ми, недостойні, вже отримали дар Його любові. Христос зумовлює спасіння людини не самим лише визнанням віри, а вірою, що виявляє себе у вчинках праведності. Послідовник Христа повинен не тільки говорити, а й діяти згідно з Його вченням. Характер формується вчинками. [150] *“Бо всі, хто водиться Духом Божим, вони сини Божі”* (До римлян 8:14). Синами Божими є не

ті, серцець яких лише торкається Дух Божий, не ті, котрі інколи піддаються Його впливу, а ті, що постійно водяться Духом.

Можливо, і ви бажаєте стати послідовниками Христа, але не знаєте, з чого почати? Можливо, ви перебуваєте в темряві й не знаєте, як знайти світло? Ідїть за тим світлом, яке у вас є. Покладїть собі на серце бути слухняними виконавцями того, що вам відомо із Слова Божого. Його сила і саме Його життя перебувають у Його Слові. Приймаючи Боже Слово з вірою, ви отримаєте силу для послуху. Йдучи слідом за тим світлом, котре у вас є, ви отримаєте більше світло. Будуючи свій характер на Слові Божому, ви стаєте подібними до Христа.

Христос – правдива Підвалина, живий Камінь. Усі, хто будують на Ньому, стають учасниками Його життя. *“І самі, немов те каміння живе, будуйтеся в дїм духовий”, “що на ньому вся будівля, улад побудована, росте в святий храм у Господі” (1 Петра 2:5; До ефесян 2:21).*

Каміння стає єдиним цілим з підвалинами, бо мають одне спільне життя. Така будівля не впаде під тиском бурі, бо *“те, що має в собі життя Боже, переживе з Ним усе”*. А будь-яка споруда, заснована на чомусь іншому, ніж Слово Боже, впаде. Кожний, хто, подібно до юдеїв за днів Христа, будується на людських уявленнях і думках, на звичаях і обрядах, вигаданих людьми, або на ділах, вчинених незалежно від благодаті Христової, той споруджує будівлю свого характеру на хиткому піску. [151] Бурхливі потоки спокус розмиють піщану основу, і вся будівля впаде, залишивши на берегах вічності лише жалюгідні уламки.

“Тому Господь Бог сказав так: ... І право за мірило Я покладу, а справедливість вагою; і притулок брехні град понищить, а сховище води заллуть!” (Ісаї 28:16, 17).

Але сьогодні Бог у Своєму милосерді ще кличе грішника: *“Як живий Я, говорить Господь Бог, не прагну смерти несправедливого, а тільки щоб вернути несправедливого з дороги його, і буде він жити! Наверніть-ся, наверніть-ся з ваших злих доріг, і нащо вам умирати, доме Ізраїлів?” (Єзекїїля 33:11).* Голос, який нині закликає до покаяння, є голосом Того, Хто з глибоким сумом вигукнув, дивлячись на улюблене місто: *“Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків та каменуєш посланих до тебе! Скільки раз Я хотів позбирати дітей твоїх, як та квочка збирає під крила курчаток своїх, та ви не захотіли! Ось ваш дїм зостається порожній для вас!” (Луки 13:34, 35).* У Єрусалимі Ісус символічно вбачав весь світ, що знехтував Його благодаттю. Він плакав за тими, які мають вперті й запеклі серця. Навіть тоді, коли Ісус на горі проливав сльози за долю Єрусалиму, це місто ще могло розкаятись та уникнути

покарання. Бог усе ще чекав, що Небесний Дар буде прийнятий, але він був відкинутий. У такому ж стані перебуває і твоє серце. З любов'ю Христос промовляє: *“Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто почує Мій голос і двері відчинить, Я до нього ввійду, і буду вечеряти з ним, а він зо Мною”*. *“Ось тепер час прислний, ось тепер день спасіння!”* (Об'явлення 3:20; 2 до коринтян 6:2).

[152] Той, хто покладається на себе, будує на піску. Але ще не пізно, ви можете уникнути загибелі, яка ось-ось надійде. Перш ніж здійсниться буря, поспішайте до міцно закладеної Скелі. *“Тому Господь Бог сказав так: Оце поклав каменя Я на Сіоні, каменя випробуваного, наріжного, дорогого, міцно закладеного. Хто вірує в нього, не буде той засоромлений!”*. *“Зверніться до Мене й спасеться, всі кінці землі, бо Я Бог, і нема більше іншого Бога!”* *“Не бійся, з тобою бо Я, і не озирайся, бо Я Бог твій! Зміцню Я тебе, і тобі поможу, і правицею правди Своєї тебе Я підтримаю”*. *“Не будете ви засоромлені ані знеславлені аж на вічні віки!”* (Ісаї 28:16; 45:22; 41:10; 45:17).

[153-157]

Індекс біблійних текстів до сторінок оригіналу

Буття	Левит	Псалми
1:31 63	19:17, 18. 55	19:8. 50, 78
2:24 63, 64	24:20. 70	29:9. 44
3:6 52		34:6. 85
3:12. 126	Числа	36:7. 50
4:2-10. 33	12:3. 14	37:3. 111
4:5-10. 29		37:11. 17
5:24. 33	Повторення Закону	37:19. 111
8:22. 75	8:3. 52	37:25. 111
12:2. 43	11:27-29. 1	40:9. 109
12:3. 35, 36	15:7, 8. 72, 73	41:2-4. 23
15:1. 34	24:10-13. 72	45:3. 49
32:24, 25. 144	32:2, 3. 45	50:21. 25
32:24-30. 11	33:25. 30	51:12. 114
32:24-31. 62		56:4. 106
32:26. 144	Ісуса Навина	62:6. 19
32:28. 144	8:33. 1	68:11. 112
39:2-6. 41		69:10. 31, 32
39:9. 41	2 Самуїлова	70:6. 6
47:7-10. 62	15:30. 11	91:1. 131
		103:12. 114
Вихід	1 Царів	103:13. 74
16:21. 101	17:3, 4. 111	111:7, 8. 51
19:16-20. 45		111:9. 106
20:1-19. 45	1 Хронік	115:3. 106
20:7. 66	28:9. 131	119:89. 51
20:13. 56	29:11, 12. 122	119:152. 51
20:14. 59		119:172. 18
20:16. 67	Йова	145:5, 6. 44
22:30. 46	15:17-19. 12	149:4. 17
33:22. 26	22:21. 131	
34:6, 7. 106	29:12-16. 23	Приповісті
34:6. 22	38:7. 48	3:17. 140
34:6, 7. 46		4:18. 140, 141
34:7. 22		4:23. 60

11:25. 23	45:24, 25. 9	7:27. 108
13:15. 140	46:10. 100	10:8. 15
18:10. 119	49:10. 17, 18	Осії
19:27. 145	49:14-16. 133	10:1. 54
20:22. 70	50:6. 71	Йоїла
22:11. 26	53:2. 25	2:13. 87
23:7. 60	53:3-5. 12	Михея
24:17. 70	53:3-12. 2	5:7. 28
24:29. 70	53:7. 71	6:6-8. 54
25:21. 70, 71	54:4, 5. 64	7:18. 116
	54:10. 100	Захарії
Пісня над Піснями	54:17. 18, 35	3:1-4. 116, 117
2:16. 64	55:1. 18	9:16. 89
4:7. 64	55:7-9. 114	12:8. 63
4:15. 20	58:7-11. 82	14:9. 108
5:10. 43, 49, 64	58:11. 22	Малахії
5:16. 43, 49, 98	60:1. 43	3:1. 11, 62
	63:9. 13	Матвія
Ісаї	64:6. 54	3:2. 2
1:18. 8	Єремії	3:15. 49
6:8. 109	3:14. 64	4:4. 52
8:20. 145	6:2. 64	4:17. 2, 3
9:6. 27	14:9. 107	4:24, 25. 3
13:12. 81, 89	23:6. 18	4:25. 4
26:4. 149	29:11. 101	5:1. 4
27:5. 144	31:3. 12	5:2, 3. 6-9
28:16. 152	33:16. 106	5:3. 7, 8
28:16, 17. 151	Плач Єремії	5:4. 9
30:15. 101	3:33. 10	5:5. 13-18
30:21. 118	Єзекіїля	5:6. 18-21, 85
33:16. 111	10:8. 121	5:7. 21-24
33:23. 62	33:11. 151	5:8. 24-27
40:8. 148	33:31, 32. 146	5:9. 27, 28, 103-106
41:10. 152	36:26, 27. 8	5:10. 8, 29-31
41:17, 18. 21	Даниїла	5:11. 31-35
42:21. 49	3:25. 30	
45:5. 121		
45:8. 21		
45:17. 152		
45:22. 152		

5:13.	35-38, 53	6:23.	91, 93	25:34.	108
5:14.	10, 38-44	6:24.	93-95	26:63, 64.	67
5:14-16.	39	6:25.	95-98	27:61.	129
5:17.	45-51	6:26.	95, 96	28:1.	129
5:18.	49, 50	6:28.	96, 97	28:18.	99
5:19.	51, 52, 145	6:30.	96		
5:20.	53-55	6:33.	98-100		
5:22-24.	55-59	6:34.	100, 101		
5:28.	59, 60	7:1.	123, 124		
5:30.	60-63	7:2.	136		
5:32.	63	7:3.	125-129		
5:34.	66-69	7:5.	126		
5:35, 36.	66	7:6.	129, 130		
5:37.	68, 69	7:7.	130-134		
5:39.	69-73	7:8.	130, 131		
5:40-42.	71, 72	7:9.	132		
5:43-45.	73	7:11.	132		
5:44.	73-75	7:12.	134		
5:45.	74	7:14.	138-144		
5:48.	76-78	7:15.	145-147		
6:1.	79-83	7:16.	145		
6:3, 4.	80	7:22, 23.	145		
6:4.	81, 85	7:25.	147-152		
6:5.	83-86	7:29.	47		
6:6.	84, 88	9:36.	111		
6:7.	86, 87	11:25.	27		
6:9.	74, 102,	11:28.	8		
103, 106, 107		11:29.	14, 16		
6:9, 10.	110	11:29, 30.	101		
6:10.	107-109	12:34.	127		
6:11.	110-113	16:24.	14, 15		
6:12.	113-116	19:3.	63-65		
6:13.	120-122	19:8.	63		
6:13.	116-119	21:32.	129		
6:14, 15.	113	22:39.	134, 135		
6:16.	87, 88	24:2.	120		
6:17, 18.	88	24:6-8.	120		
6:19.	88-91	24:14.	43, 108, 109		
6:20, 21.	88, 89	24:15.	120		
6:22.	91-93	24:35.	148		

Марка

3:8.	4
3:13-19.	4
15:47.	129
16:1.	129
16:9.	129

Луки

5:4-8.	6, 7
6:54-60.	33
6:12-17.	4
6:17-19.	4
6:35.	73, 76
6:38.	20
6:43.	127
8:2.	129
10:19.	119
11:1.	103
11:1-4.	102
11:2.	103-106
11:4.	113-116
11:13.	132
12:30.	99
13:24.	141-144
13:34, 35.	151
14:12-14.	112
14:34, 35.	35-38
15:20, 22.	9
18:11.	6
18:13.	8
21:20-24.	120
22:31, 32.	119

Івана	26:18. 109	9:6, 8. 112
1:4. 39		10:5. 142
1:16. 21	До римлян	11:2. 64
1:29. 2, 8, 50	1:14. 135	12:9. 30, 101
1:38, 39. 131	2:1. 124, 125	
2:13-17. 2	3:31. 50	До галатів
3:16. 119	5:1. 27	2:19, 20. 15, 94
4:14. 20	5:9, 10. 20	5:6. 53
5:18. 2	8:4. 78	6:1. 128
5:22. 125	8:9. 28	6:7. 83
6:27. 112	8:14. 28, 149, 150	
6:28, 29. 87	8:17. 104	До ефесян
6:35. 18, 19	8:18. 30	1:18. 89
6:50, 51. 19	8:28. 71	2:14. 42, 47
6:51. 112	8:29. 61	2:21. 150
8:29. 15	8:32. 111	3:8. 34, 35
8:48. 25	10:3. 55	3:18, 19. 35
12:32. 9	13:10. 18	3:19. 76
14:27. 16	14:4. 57	3:20. 20, 21
15:25. 32		4:29. 69
16:8. 7	1 до коринтян	4:32. 114
16:24. 133	2:9. 61	5:11. 69
17:4. 14	3:11. 149	5:12. 30
17:18. 40	3:21. 110	5:18. 21
17:19. 36	3:23. 110	5:24-28. 64, 65
17:23. 104	4:5. 124	
20:1. 129	4:7. 57	До филип'ян
	10:13. 118	1:12-14. 34
Дії	13:1-3. 37, 38	1:15-18. 34
2:46, 47. 137	13:4-8. 16	1:18. 35
4:12. 149	13:12. 27	2:6, 7. 14
4:32-34. 137		2:12, 13. 142, 143
6:15. 33	2 до коринтян	3:8. 91
7:54-60. 33	1:3-5. 13	3:13, 14. 91
9:1-6. 129	3:18. 85	4:4. 35
9:15. 34	4:11. 78	4:19. 24
9:20-22. 129	4:17. 30	4:22. 34
13:9. 129	4:18. 32	
16:25. 35	6:2. 151	До колосян
22:4-21. 129	9:1, 2. 80	1:12. 8

1:19.	21	Якова	Юди
1:27.	128	1:13.	1:9. 57
1:29.	144	2:7.	1:24. 42
2:3.	34	2:10.	
2:9.	34, 78	3:17.	Об'явлення
2:10.	21	5:10.	3:15, 16. 37
3:1.	91	5:11.	3:17. 7
3:23.	99		3:19. 11
4:6.	68, 69	1 Петра	3:20. 18, 151
1 до солунян		1:11.	3:21. 17
2:19, 20.	90	1:23.	7:14, 15. 31
2 до солунян		1:25.	12:10. 57
1:11.	110	2:5.	12:12. 104
2:4.	126	3:18.	14:5. 69
1 до Тимофія		4:13.	15:2, 3. 31
1:15.	115	5:7.	17:14. 108
5:6.	61	2 Петра	19:16. 108
До Тита		1:4.	21:3. 108
2:11.	7, 35	3:13.	21:4. 17
3:3-5.	75		21:27. 24
До євреїв		1 Івана	22:3. 17
1:3.	49	1:7.	
2:10.	62	1:9.	
2:11.	103	2:1.	
2:18.	13	2:3.	
4:8.	1	2:4.	
6:6.	10	2:7.	
10:16.	50	2:11.	
10:27.	26	2:15, 16.	
11:27.	32	2:17.	
11:34.	62	3:2.	
11:35, 36.	33	3:4.	
12:5.	11	3:15.	
12:10.	10	4:7.	
		4:8.	
		4:16.	
		77, 104, 105, 115	
		4:19.	
		5:4.	
		12, 144	

Для заміток

Для заміток

Для заміток

Е. Уайт

Блаженства промовлені на горі

Головний редактор Віктор Мельничук
Верстка Максим Калінін
Дизайнер обкладинки Геннадій Мельничук
Коректори: Галина Розвер,
 Анна Карвацька,
 Наталя Добинда

Підписано до друку 28 травня 2008 року.
Формат 60x84/16. Гарнітура Newton.
Папір офсетний №1. Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 3,54. Обл. вид. арк. 7.17.
Зам. №137. Тираж 2000.

Видавець ПП Мельничук Віктор Мойсейович
58004, м. Чернівці, вул. Стрийська 99-А.
тел. (0372) 57-15-88 Е-mail: mviktor@cv.ukrtel.net
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 3007 від 18 жовтня 2007 року

«Вісник Реформації» п/с 864, м. Чернівці, Україна 58018;
тел. (0372) 51-20-02. sdarm_LO@ukrpost.net www.sdarm.org.ua

Надруковано у МВІЦ «Місто»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів та розповсюджувачів книжкової продукції
серія ДК № 617 від 2 жовтня 2001 року

Муніципальний видавничо-інформаційний центр «Місто»
Україна, 58022 м. Чернівці, вул. Головна 173А;
тел. (0372) 585-312, 585-311
